

REKISTERÖIMÄTTÖMÄT NIMIMERKIT
SUOMI24-KESKUSTELUPALSTALLA

Jenni Halmetoja
Suomen kieli ja suomalais-ugrilainen kielentutkimus
Suomen kieli, kieliasiantuntijan opintopolku
Kieli- ja käännöstieteiden laitos
Humanistinen tiedekunta
Turun yliopisto
Toukokuu 2016

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

TURUN YLIOPISTO

Kieli- ja käännöstieteiden laitos / Humanistinen tiedekunta

HALMETOJA, JENNI: Rekisteröimättömät nimimerkit Suomi24-keskustelupalstalla

Pro gradu -tutkielma, 103 s., 4 liites.

Suomen kieli ja suomalais-ugrilainen kielentutkimus

Suomen kieli, kieliasiantuntijan opintopolku

Toukokuu 2016

Tutkielmassani luon kokonaiskuvan Suomi24-keskustelupalstan rekisteröimättömistä nimimerkeistä. Tutkimus avaa ennestään verkkokäyttäjille tuttua mutta tieteelle vielä hyvin tuntematonta kategoriaa. Selvitän, minkälaisia rekisteröimättömät nimimerkit ovat rakenteeltaan ja ortografialtaan, mistä aineksista ne koostuvat ja mitä tehtäviä ne toteuttavat osana verkkokeskustelua. Hypoteesini on, että rekisteröimättömät nimimerkit pohjautuvat usein keskusteluun.

Teoriapohjani on nimistöntutkimuksessa. Yhdistän henkilönimitutkimusta ja nimien funktionaalista analyysia sosiaalisen median tekstilajin, verkkokeskustelun, tutkimukseen. Tuloksia vertaillaan soveltuvilta osin rekisteröidyistä käyttäjänimistä tehtyyn tutkimukseen. Nimistöntutkimuksellisesta lähtökohdastani huolimatta nimimerkkejä ei voi kiistattomasti pitää niminä, sillä monet nimimerkkien ominaisuuksista ovat vieraita nimikategorioille. Tutkielmani yksi tehtävä onkin vastata siihen, ovatko rekisteröimättömät nimimerkit nimiä.

Tulosten perusteella Suomi24:n rekisteröimätön nimimerkki on perustapauksessaan suomenkielinen lausemainen kokonaisuus, jonka alkukirjain on pieni. Tutkimus osoittaa Suomi24:n rekisteröimättömien nimimerkkien erittäin kiinteän suhteen keskusteluun, sillä yli puolet nimimerkeistä voi osoittaa jollain tavalla keskusteluun liittyviksi. Nimimerkkien nimisyydestä tulokset antavat kahtalaisen kuvan: osa nimimerkeistä on nimiä ja osa ei. Tämän voi todeta nimien appellatiivista sisältöä ja funktioita tarkastelemalla. Joissain nimimerkeistä nimisyys on häivytetty täysin tekemällä niistä epäitsenäisiä kommentin osia. Niiden ei voi katsoa edustavan nimimerkin lähtökohtaista tarkoitetta eli kommentoivaa henkilöä. Osa nimimerkeistä taas muistuttaa perinteisiä rekisteröityjä käyttäjänimiä, ja niitä saatetaan käyttää samassa asussa kommentista toiseen. Tällöin nimimerkki on luonteeltaan jo hyvin nimimäinen.

Aineistonkeruuni aikaan Suomi24:ssä rekisteröimättömien nimimerkkien valinnassa oli huomattavasti vapauksia rekisteröityihin käyttäjänimiin verrattuna. Nykyään molemmissa nimisysteemeissä vallitsevat samat säännöt. Tämä on tarkoittanut itsestään selvästi rekisteröimättömien nimimerkkien muutosta, sillä monet aineistonkeruuni aikaan suositut elementit, kuten välilyönnit ja lukuisat erikoismerkit, on nykyään rajoitettu pois käytöstä. Olisikin kiinnostava tutkia, minkälaisiksi nimimerkit ovat tämän uudistuksen jälkeen muodostuneet. Toisaalta Suomi24:n keskusteluarkistot ulottuvat jopa kymmenen vuoden taa. Alkuaikojen nimimerkkeihin tutustuminen toisi kiinnostavaa tietoa rekisteröimättömien nimimerkkien kehityksestä ja kertoisi mahdollisesti Suomi24:n nimimerkkityyppien iästä ja syntytaivoista.

Asiasanat: Nimimerkki, verkkokeskustelu, keskustelupalsta, nimistöntutkimus, henkilönimitutkimus, sosio-onomastiikka, sosiaalinen media

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	3
1.1 Tutkimuksen lähtökohdat.....	3
1.2 Tutkimusaineiston esittely	8
1.2.1 Suomi24-keskustelupalsta aineistolähteenä	8
1.2.2 Nimimerkkien ominaisuudet Suomi24:ssä	10
1.3 Tutkielman rakenne.....	13
2 VUOROVAIKUTUS VERKOSSA.....	14
2.1 Sosiaalinen media.....	14
2.2 Keskustelupalsta tekstilajina	16
2.3 Virtuaalinen persoona	17
3 NIMIMERKKI NIMISYSTEEMISSÄ.....	19
3.1 Nimen ominaisuudet	19
3.2 Henkilönnimet.....	21
3.3 Nimimerkki proprina.....	22
3.3.1 Nimimerkin ominaisuudet.....	22
3.3.2 Nimimerkkien funktionaalis-semanttinen analyysimalli	25
4 REKISTERÖIMÄTTÖMIEN NIMIMERKKIEN RAKENNE JA LÄHTEET	27
4.1 Yleisiä huomioita aineiston käsittelystä.....	27
4.2 Nimimerkkien kirjoitusasu.....	30
4.2.1 Isot kirjaimet	30
4.2.2 Yhteen ja erikseen kirjoittaminen	32
4.2.3 Pituusrajoituksen vaikutukset	33
4.3 Nimimerkkien rakennepiirteet	34
4.3.1 Yksilöivät osat ja lisäosat.....	34
4.3.2 Vieraskieliset elementit.....	36
4.3.3 Lausemaisuus	40
4.3.4 Numerot	44
4.3.5 Erikoismerkit.....	45
4.4 Nimimerkkien lähteet.....	48

4.4.1 Keskusteluun liittyvät ilmaukset	48
4.4.2 Muut leksikaalista merkitystä kantavat ilmaukset	51
4.4.3 Proprit.....	53
4.4.4 Tekosanat ja merkityksettömät ilmaukset.....	58
4.5 Muita nimimerkkivalintaan vaikuttavia tekijöitä.....	61
4.5.1 Kielileikit	62
4.5.2 Sukupuoli	64
5 REKISTERÖIMÄTTÖMÄT NIMIMERKIT OSANA KESKUSTELUA	66
5.1 Rekisteröimättömien nimimerkkien tehtävät	66
5.1.1 Yksilöiminen.....	67
5.1.2 Identiteetin tai roolin osoittaminen	72
5.1.3 Keskustelullisena elementtinä toimiminen	75
5.1.4 Nimimerkin pakollisuusvaatimuksen täyttäminen.....	77
5.2 Viittaaminen muihin keskustelijoihin	79
5.2.1 Viittaamistavat	80
5.2.2 Viittaamisen tehtävät.....	82
5.3 Keskustelun sävy nimimerkeissä	85
5.4 Provosojien nimimerkit.....	87
5.5 Nimimerkit lopputervehdyksissä	93
6 LOPUKSI.....	95
LIITE Nimimerkkiaineisto ryhmiteltynä lähdekeskusteluittain	

1 JOHDANTO

1.1 Tutkimuksen lähtökohdat

Tutkielmassani tarkastelen Suomi24-keskustelupalstan rekisteröimättömiä nimimerkkejä yhtenä henkilönimistön lisänimikategoriana. Selvitän, mistä aineksista ja rakenteista nimimerkit koostuvat, millaisiin ilmauksiin ne pohjautuvat ja kuinka niitä käytetään osana keskustelua. Pohdin myös rekisteröimättömien nimimerkkien kategorian nimisyyttä ja asemaa leksikossa. Luon näin kokonaiskuvan verkkokäyttäjälle arkisesta mutta tutkimukselle toistaiseksi tuntemattomasta kategoriasta. Hypoteesini on, että rekisteröimättömät nimimerkit toimivat keskustelullisina elementteinä tai liittyvät muuten keskusteluun ja sen aiheeseen.

Verkon nimimerkit ovat vielä tuore kategoria. Toki koko ihmisen kirjallisen historian ajan on ollut tarvetta pseudonyymeille, ja sanomalehtien yleisönosastokirjoitukset, tekstiviestipalstojen julkaisut sekä esimerkiksi kysymys–vastaus-palstojen kysymykset esitetään yleensä nimimerkkien takaa. Verkon nimimerkit asettuvat osaksi tätä nimenkantajan itselleen antamien nimien jatkumoa, mutta niillä on myös varhemmista nimimerkkien muodoista poikkeavia muotoja ja tehtäviä.

Verkon nimimerkki ei ole yhtenäinen kategoria. Nimimerkkisysteemejä on yhtä monta kuin on nimimerkillä esiintymisen mahdollistavia palveluita, ja näitä palveluitakin on luonteeltaan hyvin monenlaisia. Esimerkiksi sosiaalisen median sivustot, kuten yhteisöpalvelut tai blogit, verkkolehtien kommenttipalstat, valtavan kokoluokan kansainväliset moninpelattavat verkkopelit tai jopa verkkokaupat, voivat edellyttää nimimerkillä esiintymistä. Jokainen palvelu taas asettaa omat kirjoitetut norminsa, jotka rajaavat valittavia merkkejä ja niiden määrää sekä mahdollisesti merkityssisältöäkin, mutta myös palvelun käyttäjistä koostuvalla yhteisöllä voi olla omat käytäntönsä ja jossain määrin vakiintuneet nimimerkkimallinsa, jotka ohjaavat nimimerkin valintaa. Yleensä nämä normit ovat kuitenkin huomattavasti väljemmät kuin virallisten nimikategorioiden.

Muodon hajaannuksen lisäksi nimimerkeissä on funktioiltaan hyvin erityyppisiä ilmauksia. Keskeisin internetyhteisöissä käytettyjen nimien jaottelu voidaan tehdä

rekisteröityihin ja rekisteröimättömiin (Hämäläinen 2012b, 2). Erityisesti rekisteröitymistä edellyttävissä yhteisöllisissä verkkopalveluissa vierailijat voivat tulla tutuiksi käyttäjänimillään. Tällaisella vakiintuneella nimimerkillä saattaa olla kantajalleen erityinen merkitys, ja se voidaan kokea jopa osaksi identiteettiä (ks. U. Heinonen 2008, 137). Kaikkien nimimerkkien suhde kantajaansa ei ole kuitenkaan näin tiivis. On nimimerkkejä, jotka syntyvät vailla vakavaa harkintaa, ehkä vain yhden kommentin allekirjoittamista varten. Mikäli käyttäjä ei suunnittele tarvitsevansa nimimerkkiä enää tulevaisuudessa, nimimerkin keksiminen saattaa olla jopa epämielekkääksi koettu välttämättömyys, johon ei haluta käyttää aikaa (ks. luvut 1.2.2 ja 5.1.4). Tällainen rekisteröimätön, mahdollisesti kertamuodosteinen nimimerkki on ilmaus, jonka rakenne ja tehtävät ovat hyvin erilaiset kuin monien henkilönnimien tai edes vakiintuneempien nimimerkkien.

Jakolinja kantajalleen merkityksellisiin rekisteröityihin ja yhdentekeviin rekisteröimättömiin nimimerkkeihin ei tietenkään ole suoraviivainen. On lopulta nimimerkin kantajasta kiinni, mitä ominaisuuksia hän nimimerkkiinsä liittää ja mitä tehtäviä sen kuuluu hänen mielestään toteuttaa. Kaikkien rekisteröityjen käyttäjänimien valinnassa ei käytetä erityistä huolellisuutta, ja toisaalta rekisteröimätön nimimerkki saattaa hyvinkin lähentyä muodoltaan ja funktioiltaan rekisteröityä käyttäjänimeä (ks. luvut 4.4.2 ja 5.1.2) ja seurata kantajaansa palvelusta toiseen.

Nimimerkkien kategorian sisäinen monimuotoisuus sekä toisaalta vielä vähäinen ja vakiintumaton tutkimus on syynä siihen, että verkon nimimerkeistä käytetään varsin hajanaista termistöä. Tutkielmassani käytän aineistoni yksiköistä sanaa *nimimerkki*. Vastaavanlaisia ilmauksia kuvaamaan on muitakin termejä, mutta *nimimerkki* on yleisesti tunnettu ja laajasti käytetty. Suomi24 on valinnut sen myös omaan viestintäänsä. Joihinkin opinnäytteisiin (esim. Matsi 2009; 2012) valittuun *nikki*- tai *nicki*-sanaan (< engl. *nickname*) verrattuna *nimimerkin* etuina on sen yleisen tunnettuuden lisäksi kotoperäisyys ja neutraali sävy (ks. myös Hämäläinen 2012b, 15). Kielitoimiston sanakirja ei tunne *nikkiä* tai *nickiä*, ja nähdäkseni ne ovat pikemminkin nuorten, mahdollisesti jo väistyviä, ilmauksia. Termi *nikki* (tai *nicki*) toisaalta korostaa ilmauksen verkkokontekstia, sillä verkon ulkopuolisista ilmauksista en ole kuullut sitä käytettävän. *Nimimerkki*-sana taas kytkee verkon nimimerkit osaksi painettujen tekstien itselle annettujen lisänimien jatkumoa. Koska en koe tässä kontekstissa mielekkääksi korostaa verkkoalustan erillisyyttä muihin vastaavien ilmausten

esiintymiskonteksteihin, olen siksikin valinnut käyttää termiä *nimimerkki* (vrt. Hämäläinen 2012b, 15–16). Olen myös harmonisoinut lähdekirjallisuudessa käytetyt ilmaukset tutkielmani termivalintaa *nimimerkki* vastaaviksi. Kuitenkin rekisteröityihin nimimerkkeihin viitataan termillä *käyttäjänimi*, jolla on selvä merkitysero verrattuna tutkimusaineistoni nimimerkkeihin. Vastaavasti rekisteröimättömiä nimimerkkejä *käyttäjänimi* kuvaa huonosti. Sanan alkuosan *käyttäjä* on yhteydessä esimerkiksi ilmaisuihin *käyttäjäprofiili*, *-tili* tai *-tunnus*. Nämä viittaavat rekisteröimiseen tai jonkinlaiseen muuhun järjestelmälliseen yksilöintiin, jota *nimimerkki*-sanaan ei niinkään sisälly. Suomi24 käyttää omassa viestinnässään tällaisista rekisteröidyistä käyttäjänimistään *käyttäjätunnus*-sanaa. *Käyttäjätunnus* soveltuu kuitenkin huonosti nimistöntutkimuksen tarkoituksiin, sillä sen tarkoite on pikemminkin yksilöivä tunniste eikä nimi (Hämäläinen 2012b, 16). Käytän rekisteröidyistä käyttäjänimistä ja rekisteröimättömistä nimimerkeistä sanaa *nimimerkki*, silloin kun näiden kategorioiden käsittely lankeaa yhteen, sillä *nimimerkki* on yleinen ilmaus kuvaamaan kumpaa tahansa lajia.

Termitason hajanaisuus liittyy yleisemminkin nimimerkkien asemaan leksikossa. Tutkimukseni lähtökohta on onomastinen, muttei ole ollenkaan yksiselitteistä, ovatko nimimerkit, etenkin rekisteröimättömät, nimiä alkuunkaan. *Nimimerkki*-sanan perusosan ei ole *nimi* vaan *merkki*, joten jo sanatasolla nimimerkin luonne proprina kyseenalaistuu (Korkea-aho 2013, 11). Nimimerkeissä on myös rakenteellisesti useita prototyyppisestä nimestä poikkeavia piirteitä (ks. luku 3.3.1), eikä niitä aina pidetä niminä (ks. Hämäläinen 2012a; Matsi 2012, 47–48). Rekisteröimättömissä nimimerkeissä tämä nimimäisyyden epäprototyyppisyys yhä korostuu muodossa mutta lisäksi funktioissa. Olen lähestynytkin tutkielmassani nimimerkkejä yhtenä nimikategoriana, joka kuitenkin sisältää proprisuuden asteeltaan hyvin erilaisia yksiköitä. On lopulta esiintymiskontekstista tai jopa yksittäisestä kielenpuhujasta kiinni, mitkä ilmaisut mielletään propreiksi ja mitkä appellatiiveiksi (Sjöblom 2006, 72).

Mikäli nimimerkkejä päätyy pitämään niminä, niiden sijoittaminen nimikategorioihin vaikuttaa aluksi ongelmattomalta. Perinteisesti nimistöntutkimus on jaotellut nimet henkilönnimiin, paikannimiin ja muihin nimiin (Sjöblom 2006, 17). Vaihtoehtoisesti onomastiikan tutkimuskohteet voi jaotella esimerkiksi neljään yläkategoriaan: henkilönnimiin, eläintennimiin, luontonimiin sekä kulttuurinimiin. Tässä jaotellussa paikannimiä ei eroteta omaksi kategoriakseen, vaan niitä sisältyy sekä luonto-

kulttuurinimien alaluokkiin. Perinteisessä jaottelussa kulttuurinimiin sisältyy vain kulttuuripaikkojen nimiä, mutta tässä yläkategoriassa mukana ovat myös esimerkiksi tuotenimet, organisaatioiden nimet sekä taideteosten nimet. (Mt., 49.) Näissä molemmissa jaotteluissa nimimerkit paikantuvat henkilönnimien lisänimikategoriaksi, sillä lähtökohtaisesti nimimerkit edustavat yksilöä. Nimimerkkejä on kuitenkin mahdollista pitää myös muina niminä tai kulttuuriniminä, mikäli katsoo niiden suhteen tarkoitteeseensa, eli verkkoyhteisössä toimivaan henkilöön, olevan löyhä. Jossain määrin rekisteröimättömät nimimerkit saattavatkin vaikuttaa pikemminkin kommentin nimiltä kuin niinkään niiden kirjoittajiin viittaavilta nimiltä (ks. luku 5.1.3). Nimimerkki edustaa usein myös vain yhtä keskustelullista tai mahdollisesti täysin keksittyä roolia (ks. luku 5.1.2). Rekisteröimätön nimimerkki voikin siis heijastaa kertaluonteisesti kirjoittajaidentiteettiä, jolle nimeämistarve syntyy vain tämän yhden kerran (Hämäläinen 2012b, 8–9). Tässä suhteessa nimimerkin suhde kantajaansa on epäsymmetrinen, mikäli nimimerkin tarkoitteena pidetään keskusteluun osallistuvaa henkilöä.

Nimimerkkien yleisyyteen ja arkipäiväisyyteen nähden niitä on tutkittu vähän. Kielitieteellisestä näkökulmasta verkkopalvelujen käyttäjien nimestöä käsittelevät teokset ovat enimmäkseen pro gradu -tutkielmia ja muita opinnäytetöitä. Lähinnä rekisteröityjä käyttäjänimiä ovat tutkineet opinnäytetöissään muun muassa Jaana Matsi (2009; 2012), Lasse Hämäläinen (2011; 2012b) sekä Johanna Korkea-aho (2013). Nimimerkkejä on tutkittu myös esimerkiksi sosiologian sekä verkkoviestinnän tutkimuksen ohessa. Tieteellisiä kokonaisesityksiä nimimerkeistä ei ole kuitenkaan tehty vielä millään alalla, ja erityisen vähälle huomiolle ovat jääneet nimenomaan rekisteröimättömät nimimerkit. Matsin ja Korkea-ahon pro graduissa sivutaan rekisteröityjen ohella myös rekisteröimättömiä nimimerkkejä, mutta niiden osuus aineistosta ei ole merkittävä tai niitä ei varsinaisesti käsitellä omana ryhmänään. Alexander Lakaw'n (2006, 4) opinnäytetyö tarkastelee IRC-kanavilta kerättyjen, erilaisten aiheiden ympärillä käytyjen keskustelujen nimimerkkejä. Nämä nimimerkit ovat rekisteröimättömiä, mutta IRC eli Internet Relay Chat on reaaliaikaisuudessaan luonteeltaan toisenlainen kuin keskustelupalstat. IRC ei myöskään pysty enää kilpailemaan viestintämuotona nykyisenkaltaisten sosiaalisen median palveluiden kanssa, ja sen käyttäjämäärät ovatkin huomattavasti vaatimattomammat.

Suomen suurimman keskusteluyhteisön Suomi24:n nimimerkkeihin perehtyvää tutkimusta ei ole tehty käytännössä ollenkaan. Matsin (2012, 9) aineistossa Suomi24:n keskustelualueen nimimerkkejä tosin on mutta vain kuusi kappaletta. Tähän mennessä nimimerkkitutkimus onkin keskittynyt lähinnä tiettyjen aihealueiden ympärille koottuihin keskustelualueisiin ja useimmiten kohtuullisen pieniin yhteisöihin, joissa aihe ja yhteisön sisäiset normit sekä ylipäätään rekisteröityjen käyttäjänimien erilaiset funktiot rekisteröimättömiin nimimerkkeihin verrattuna ohjaavat keskustelijoiden nimimerkkivalintaa. Suomi24:n kaltaisesta, erikoistumattomasta keskustelupalstasta nimimerkkitutkimus vielä puuttuu.

Nimistöntutkimukselliset lähtökohtani ovat erityisesti antroponymiassa eli henkilönnimitutkimuksessa sekä sosio-onomastiikassa. Koska rekisteröimättömiin nimimerkkeihin keskittyvää tutkimusta ei ole, on ensin analysoitava ja luokiteltava nimimerkkejä niiden ominaisuuksien mukaan ja luotava yleiskuvaa kategorian ominaisuuksista. Vertaan tuloksiani aiempiin tutkimuksiin rekisteröityjen käyttäjänimien rakenteesta niiltä osin kuin vertailukelpoista aineistoa on. Perinteisesti nimillä ei ole katsottu olevan merkitystä (ks. luku 3.1), mutta nimimerkit ovat ilmauksia, jossa appellatiivinen sisältö on usein selvästi nähtävissä. Rekisteröimättömissä nimimerkeissä tämä ominaisuus näyttää korostuvan entisestään, joten lähestyn aineistoni yksiköitä mahdollisesti appellatiivisia merkityksiä kantavina ilmauksina. Tutkimukseni lähtöoletuksiin kuuluu myös nimien pitäminen funktionaalisina kokonaisuuksina. Nimen tehtävänä on perinteisesti pidetty yksilöimistä (ks. luku 3.1), mutta nimillä on myös kontekstistaan kumpuavia tehtäviä, joiden tunteminen on nimien onnistuneelle tulkinnalle ja ymmärtämiselle välttämätöntä (Bertills 2003, 396).

Suomi24:n keskustelupalsta voidaan lukea sosiaalisen median palveluksi, joten teoriapohjaani kuuluu sosiaalisen median tutkimusta. Käsitteenä sosiaalinen media on monitulkintainen, eikä se ole alun perinkään syntynyt tieteen vaan käytännön termiksi (Partanen 2009; Laaksonen–Matikainen–Tikka 2013, 16). Olen kuitenkin käyttänyt *sosiaalista mediaa* sen vakiintuneisuuden vuoksi. Pyrin määrittelemään käsitteen huolellisesti sekä ankkuroimaan sen aineistolähteeni tekstilajiin eli verkkokeskusteluun. Internetin kieltä tutkittaessa tulee ottaa huomioon kunkin verkkotekstilajin ja -palvelun omat erityispiirteet. Jokaisella on omat norminsa, mutta jotain voi sanoa niiden yhteisistäkin tendensseistä. Avaan keskustelupalstaa omalakisena tekstilajina, johon

vaikuttavat verkon konteksti sekä palvelun käyttäjien mahdollinen anonymiteetti. Lisäksi olen hyödyntänyt nykytutkimuksen käsitystä virtuaalisesta persoonasta eli internetissä esiintyvän henkilön persoonallisuuden heijastumisesta tämän verkkokäyttäytymiseen.

Yhdistän tutkielmassani kvalitatiivista ja kvantitatiivista tutkimusotetta. Laaja aineisto mahdollistaa alustavien yleistysten tekemiseen, mutta otan lähitarkasteluun myös nimimerkkityyppejä ja tapauksia, jotka antavat mielenkiintoista lisätietoa rekisteröimättömistä nimimerkeistä. Lähestymistapani on tutkimuskohteen laadun vuoksi hermeneuttinen. En voi nähdä kirjoittajien motiivien taakse, joten minun tehtävä tulkinnat oman maailmankuvani perusteella.

1.2 Tutkimusaineiston esittely

1.2.1 Suomi24-keskustelupalsta aineistolähteenä

Olen kerännyt tutkimusaineistoni suomenkielisen internetin suurimmasta keskusteluyhteisöstä Suomi24:stä. Sivustolla on 832 000 eri kävijää ja 17 641 000 sivulatausta viikossa (Aller Media Oy, Suomi24:n tavoittavuus ja profiili). Tunnetuimman osionsa keskustelun lisäksi Suomi24 koostuu muistakin palveluista, joten luvut eivät kerro välttämättä keskusteluun osallistujien määrästä. Keskustelua käydään joka tapauksessa vilkkaasti. Sivuston mukaan uusia kommentteja jätetään päivittäin yli 20 000 (Suomi24, perustiedot).

Keskustelun voi aloittaa kuka tahansa rekisteröitynyt tai rekisteröitymätön Suomi24:ssä kävijä, ja keskustelut ovat myös kaikkien sivustolla vierailevien nähtävissä. Kommentoijat voivat osoittaa viestinsä ketjun aloittajalle tai kenelle tahansa, joka on osallistunut keskusteluun jättämällä siihen kommentin. Keskustelut muodostavat näin "tikapuita", eli kommentit ryhmittyvät aina hierarkkisesti lähetyssajankohdan perusteella vanhimmat ylimmäs, kuitenkin jokainen kommentti vain korkeintaan sen kommentin alapuolelle, jolle vastaukseksi kirjoittaja on sen osoittanut.

Nimimerkit ja keskusteluaineiston olen koonnut 584 kommentista. Tutkimusaineistossani on yhteensä 523 erilaista rekisteröimätöntä nimimerkkiä, ja ne löytyvät luetteloituina tutkielmani liitteessä (ks. liite Nimimerkkiaineisto ryhmiteltyinä lähdekeskusteluittain). Nimimerkkien suuri määrä on välttämätön, jotta voin tehdä alustavia yleistyksiä rekisteröimättömistä nimimerkeistä kategoriana. Olen jättänyt lähes kokonaan tarkastelun ulkopuolelle keskusteluissa esiintyvät rekisteröidyt käyttäjänimet. Niitä on myös verrattain vähän, yhteensä vain 21. Keskusteluaineistoni sisältää kuitenkin kommentteja rekisteröityneiltäkin käyttäjiltä sekä viittauksia heidän nimimerkkeihinsä. Näitä käsitelen lähinnä luvussa 5.2, jossa perehdyn keskustelun sisäisiin viittaamistekniikoihin.

Aineistoni on kerätty kolmesta keskusteluketjusta: *Imelletty perunalaatikko*, *Perinteinen suomalainen jouluruoka* sekä *MIHIN MENE SOTAVETERAANIEN RAHAT?* Perunalaatikon imellyttämisestä käytyyn keskusteluun on saapunut aineistoni keräämiseen mennessä 116 kommenttia, jouluruokakeskusteluun 103 kommenttia ja sotaveteraaneja koskevaan keskusteluun 364 kommenttia. *Imelletty perunalaatikko* -keskustelussa (aloitettu 12.12.2014, kerätty 17.1.2015) aloittaja kysyy Suom24-yhteisöltä vinkkejä perunalaatikon tekemiseen omien epäonnistuneiden yritystensä jälkeen. *Perinteinen suomalainen jouluruoka* -keskustelun (aloitettu 13.12.2014, kerätty 17.1.2015) aloittaja kokoaa ensi kertaa joulupöytää. Hän haluaisi kuulla muilta keskustelijoilta, mitä suomalaiseen joulupöytään perinteisesti kuuluu. Kolmas keskustelu eroaa kahdesta ruokakeskustelusta aiheeltaan, mutta se ei myöskään lähde liikkeelle henkilökohtaisesta ongelmasta, johon etsittäisiin ratkaisua. *MIHIN MENE SOTAVETERAANIEN RAHAT?* -keskustelun (aloitettu 5.12.2014, kerätty 22.12.2014) aloittaja epäilee, että sotaveteraaneille kerättyä rahaa jätettäisiin tahallisesti hyödyntämättä varsinaisessa kohteessaan, eli veteraanien auttamisessa, ja näin kartutettaisiin järjestöjen jo ennestään suurta varallisuutta. Tämä aloitus toimii pikemminkin keskustelun herättäjänä.

Keskustelujen aihevalinnoilla yritän saada aineistooni sekä kärkeä että vähemmän intohimoista keskustelua. Sotaveteraaneja koskeva keskustelu on suosituin ja aiheeltaan herkin. Sille vastapainoksi etsimäni ruokakeskustelut ovat myös suosittuja mutta teemaltaan vähemmän tunteita kuummentavia. Halusin valita näille kahdelle keskustelulle yhteisen aihepiirin, jotta kommentointi olisi sävyiltään mahdollisimman samankaltaista

ja siten vertailukelpoista. Keskustelupalstoilla harva aihe on silti täysin ristiriidaton. Tämä kuuluu verkkokeskustelun dynamiikkaan.

Rekisteröimättömiksi tulkitsemieni nimimerkkien joukossa saattaa olla aikanaan rekisteröityjä käyttäjänimiä. Käyttäjänimet erottuvat kyllä keskustelussa helposti, sillä ne näkyvät sinisinä linkkeinä kirjoittajan profiiliin. Jos käyttäjä on kuitenkin luopunut tilistään, katoaa linkki profiiliin, ja käyttäjänimi muuttuu ulkoasultaan samanlaiseksi kuin rekisteröimättömätkin nimimerkit. Keskustelujen aloittamisen ja keräämisen välinen aikaikkuna on kuitenkin kohtuullisen pieni, pisimmilläänkin reilun kuukauden, joten arvioin tällaisten nimimerkkien määrän niin marginaaliseksi, ettei se vinouta aineistoani.

1.2.2 Nimimerkkien ominaisuudet Suomi24:ssä

Suomi24:ssä on kaksi nimimerkkijärjestelmää: rekisteröityjen käyttäjien uniikinimijärjestelmä sekä rekisteröimättömien nimimerkkien järjestelmä. Tutkimukseni kohdistuu siis näistä jälkimmäiseen. Suomi24:n ylläpidon mukaan rekisteröityminen palveluun on vapaaehtoista, koska osallistumiskynnys halutaan pitää matalana. Keskustelijat voivat myös halutessaan esiintyä täysin anonyymisti. Lisäksi rekisteröimättömän osallistumisen mahdollisuuden uskotaan edistävän sananvapautta. (Suomi24:n kehitysversio, *Rekisteröitymispakko*-keskustelun ylläpidon vastaus.) Jokaisen rekisteröitymättömänkin Suomi24:n käyttäjän on kuitenkin valittava jonkinlainen nimimerkki.

Kun rekisteröitymätön kommentoija valitsee nimimerkkiä kommentin kirjoittamisen yhteydessä, nimimerkkikenttä tarkistetaan automaattisesti. Kommenttia ei saa lähetettyä, mikäli nimimerkki on jo rekisteröity. Nimimerkki tulee personoida niin, ettei se ole vielä kenenkään rekisteröityneen käyttäjän hallussa. Sen sijaan mikään ei estä käyttämästä rekisteröitymättömien käyttäjien valitsemia nimimerkkejä. Rekisteröityjen käyttäjänimien ainutkertaisuuden vaatimus ja Suomi24:n suuri koko yhdessä vaikuttavat siihen, minkälaisiksi rekisteröimättömien nimimerkkien tyypit ovat muodostuneet. Koska Suomi24:llä on paljon rekisteröityneitä käyttäjiä, rekisteröitymättömille vierailijoille jää vähemmän valinnanvaraa nimimerkeilleen. Nimimerkit eivät tietenkään

lopu kesken, mutta kaikkein yleisimmät nimimerkkivaihtoehdot, kuten yksinkertaiset etunimistä koostuvat, rajautuvat rekisteröitymättömiltä vierailijoilta pois.

Suomi24 uudistui tammi–helmikuun vaihteessa 2015, ja samalla uudistui palvelun nimimerkkijärjestelmä. Olen koonnut aineistoni tätä edeltävältä ajalta, jolloin Suomi24:n kaksi nimimerkkijärjestelmää olivat hyvin erilaiset. Rekisteröityjen käyttäjänimien järjestelmä oli paljon säännellympi kuin rekisteröimättömien nimimerkkien järjestelmä. Luvun lopussa palaan vielä nimimerkkiuudistukseen ja sen syihin, mutta esittelen aluksi aineistonkeruuni aikaan voimassa olleet nimimerkin valintaa koskevat säännöt rekisteröimättömille ja rekisteröidyille nimimerkeille. Vaikka rekisteröidyt käyttäjänimet ja niiden ominaisuudet eivät olekaan tutkielmani varsinaista aineistoa, on hyvä tutustua niihinkin vertailun vuoksi. Esittelen rekisteröityjä käyttäjänimiä koskevat säännöt kuitenkin vain niiltä osin kuin ne poikkeavat rekisteröimättömien nimimerkkien vaatimuksista.

Ennen nimimerkkiuudistusta rekisteröimättömille nimimerkeille mahdollisia elementtejä olivat kaikkien kirjainten suur- sekä pienaakkoset, numerot ja erikoismerkit sekä välilyönnit. Aloittavalle tai päättävälle merkille ei ollut sääntelyä. Rekisteröimättömiä nimimerkkejä rajoittikin lähinnä pituus, jonka oli oltava 3–20 merkkiä, sekä vaatimus siitä, ettei nimimerkkiä ollut rekisteröity aiemmin. (Suomi24, rekisteröityminen [1].) Vielä aineistonkeruuni aikaan rekisteröitymättömän kommentoijan valitessa jo rekisteröidyn nimimerkin palvelu ehdotti automaattisesti nimimerkkejä, jotka olisivat käytettävissä. Esimerkiksi, jos *Nimimerkki*-nimimerkki oli jo käytössä, palvelu generoi nimimerkit *Nimimerkki1*, *Nimimerkki2* sekä *Nimimerkki3*, mikäli ne eivät olleet vielä varattuja.

Ennen nimimerkkiuudistusta rekisteröidyt käyttäjänimet olivat rekisteröimättömiin nimimerkkeihin verrattuna vapaampia vain pituuden suhteen. Niiden merkkimäärän yläraja oli 24, kun rekisteröimättömillä yläraja oli 20. Käyttäjänimissä eivät olleet sallittuja suuraakkoset, *ä*-, *ö*- ja *å*-grafeemit tai välilyönnit ja erikoismerkeistä käytössä olivat vain piste, yhdysmerkki sekä alaviiva. Ensimmäisen merkin oli oltava kirjain, numero tai alaviiva ja viimeisen merkin kirjain. (Suomi24, rekisteröityminen [1].) Tosin omassa suppeassa rekisteröityneiden keskustelijoiden aineistossanikin on käyttäjänimiä, joissa esiintyy isoja kirjaimia ja viimeisenä merkinä numeroita, joten näiden nimimerkkien voi siis olettaa olevan ajalta ennen vielä aiempaa nimimerkkiuudistusta.

Uudistuksen jälkeen molempia nimimerkkisysteemejä koskevat säännöt ovat olleet samat. Nykyään *ä*-, *ö*- ja *å*-grafeemit ovat mahdollisia kaikille nimimerkeille, mutta erikoismerkeistä käyvät vain yhdysmerkki, alaviiva ja piste. Numerot ovat edelleen mahdollisia elementtejä kaikille nimimerkeille. Välilyönnit eivät ole enää sallittuja edes rekisteröimättömille nimimerkeille. Ensimmäisen merkin on oltava kirjain tai numero, mutta viimeinen merkki voi olla mikä tahansa käytettävissä olevista merkeistä lukuun ottamatta pistettä. Pituusrajoitus on kaikille yhteinen 3–24 merkkiä. Alun perin uudistus ei sallinut versaaleja, mutta hieman myöhemmin ne on päädytty lisäämään valikoimaan. (Suomi24, rekisteröityminen [1]; Suomi24, rekisteröityminen [2]; Suomi24, uudistuneet säännöt.)

Rekisteröidyille ja rekisteröimättömille nimimerkeille on tällaisten teknisten vaatimusten lisäksi sisällöllisiä rajoituksia, jotka ovat säilyneet samoina uudistuksen jälkeenkin. Nimimerkkien toivotaan noudattavan hyvää tapaa, eli esimerkiksi pornografinen tai rasistinen sisältö ei käy nimimerkiksi. Puhelinnumeroiden ja www-osoitteiden käyttäminen nimimerkkeinä kielletään myös erikseen, samoin toisten käyttäjien tunnusten kopioiminen. (Suomi24, rekisteröityminen [1]; Suomi24, rekisteröityminen [2].) On epäselvää, mitä tunnusten kopioimisella tarkoitetaan, sillä samaa käyttäjänimeä ei ole mahdollista rekisteröidä kahteen kertaan. Sääntö voisi olla annettu suojaamaan keskustelun sisäisesti ja jossain määrin keskustelusta toiseen ulottuvia rekisteröimättömiä nimimerkkejä – tosin *tunnus*-sanon käyttö ei tue tätä tulkintaa.

Suomi24:n ylläpidon mukaan nimimerkkiuudistuksen syy oli halu tehdä keskustelun nimimerkeistä nimimerkkimäisempiä. Heidän näkemyksensä oli, että vapaamuotoiset nimimerkit aiheuttivat uusissa käyttäjissä sekaannusta, sillä nimimerkkejä käytettiin osana vastausta. (Suomi24:n kehitysversio, ylläpidon vastaukset keskusteluun *Nimimerkit ja erikoismerkit*.) Tällä tarkoitetaan luvussa 5.1.4 käsiteltävää nimimerkkityyppiä, jossa nimimerkkikenttään kirjoitetaan kommentin aluksi mieltävä sana tai sanoja. Esimerkki tällaisesta on veteraanikeskustelun nimimerkki *sinä olet* ja kyseisen kirjoittajan kommentti, joka kokonaisuudessaan kuuluu: "ironiaa !". Yhdessä nimimerkki ja kommentti muodostavat siis lauseen "sinä olet ironiaa !". Ehkä suurin muutos rekisteröimättömien nimimerkkien näkökulmasta onkin, ettei niissä sallita enää yllämainitusta syystä välilyöntien käyttämistä (ks. luku 4.2.2). Nimimerkkimäisyyden takaamisen lisäksi nimimerkkiuudistuksella haluttiin Suomi24:n ylläpidon mukaan

lopettaa rekisteröitymättömien vierailijoiden suosiminen esimerkiksi erikoismerkkien laajemman valikoiman tarjoamisella. (Suomi24:n kehitysversio, ylläpidon vastaukset keskusteluun *Nimimerkit ja erikoismerkit*.) Tämäkin linjaus on epäilemättä muuttanut paljon nimimerkkivalintaa (ks. luku 4.3.5).

Kahden rinnakkaisen nimijärjestelmän käyttö ei ole harvinaista verkkopalveluissa, mutta melko poikkeuksellista on, että satunnaisilta käyttäjiltäkin vaaditaan jonkinlainen nimimerkki kuten Suomi24:ssä. Vertailukohtaa voi hakea suositusta (ks. TNS, Suomen web-sivustojen viikkoluvut) Vauva.fi-sivustosta, joka on nimestään ja alkuperäisestä tarkoituksestaan huolimatta tunnettu paljolti yleiskeskustelualueena, joskin se on suositumpi naisten keskuudessa (ks. Sanoma Media Finland Oy, Vauva.fi:n profiili). Vauva.fi:ssä on kyllä rekisteröitymisen mahdollisuus, mutta rekisteröitymättömiltä vierailijoiltaan se ei edellytä nimimerkin valitsemista (Vauva.fi, keskustelualueen säännöt). Tulos on, että nimimerkkejä käyttävät vain harvat. Nimimerkkiä valitsemattomalle merkitään nimimerkkikenttään automaattisesti *Vierailija*, ja se on silmämääräisesti arvioituna ehdottomasti yleisin, jopa lähes yksinomainen nimimerkki. Suomi24 ja Vauva.fi eivät tietenkään ole suoraan verrannolliset erilaisten käyttäjäkuntiansa ja profiiliensa vuoksi, mutta jonkinlaisia verkkokeskustelun tendenssejä Vauva.fi-sivustolta voi kaikesti olettaa. Näyttää siltä, että rekisteröitymätön verkkokeskustelija ei mieluummin valitse nimimerkkiä ellei ole pakko.

1.3 Tutkielman rakenne

Tutkielmani teoriapohja esitellään kahdessa pääluvussa. Näistä ensimmäinen eli luku 2 keskittyy verkkoviestintään. Tässä luvussa avaan keskustelupalstaa sosiaalisen median tekstilajina. Kuvaan sosiaalisen median lainalaisuuksia ja kerron keskustelupalstan tekstilajiominaisuuksista sekä käytännöistä. Lisäksi käyn läpi virtuaalisen persoonan eri puolia, kuten anonyymiteetin vaikutusta viestintään.

Toinen teorialukuni eli luku 3 keskittyy nimistöntutkimukseen. Tässä luvussa esittelen nimen ominaisuuksia ja tehtäviä. Tutkimuskohteeni luonteen vuoksi nimen merkitys nousee kiinnostavaksi kysymykseksi, ja kiinnitän siihen erityistä huomiota. Luvussa 3 kuvaan myös tarkemmin henkilönnimien kategoriaa, joiden alalajina nimimerkkejä lähestyn, ja selvitän henkilönnimien valintaperusteita, muodostamista sekä funktioita.

Lisäksi avaan verkon nimimerkkiä yhtenä nimikategoriana: millaisia nimimerkit ovat, kuinka ne muodostetaan ja miten niitä käytetään.

Aineistoa käsitellään niin ikään kahdessa pääluvussa. Luku 4 keskittyy pääasiassa nimimerkkien rakennepiirteisiin. Käyn läpi rekisteröimättömien nimimerkkien kirjoitusasua sekä kielellisiä piirteitä. Esittelen monista nimikategorioista poikkeavia ortografisia ratkaisuja, jotka ovat nimimerkeille tavallisia. Luvussa 4 selvitän myös, minkälaisista aineksista rekisteröimättömät nimimerkit koostuvat ja kuinka ne vertautuvat aiempaan tutkimukseen rekisteröidyistä käyttäjänimistä. Lisäksi tarkastelen lähteitä, jotka ovat nimimerkkivalinnan pohjalla: käsittelen esimerkiksi keskustelun ja sen aiheen vaikutusta nimimerkin muodostamiseen. Lopuksi esittelen vielä nimimerkkivalintaan vaikuttavina tekijöinä kielileikit ja sukupuolen.

Aineiston käsittelyn toisessa pääluvussa eli luvussa 5 tarkastelen rekisteröimättömien nimimerkkien funktioita ja käyttöä osana keskustelua. Kerron nimimerkkien tehtävistä, jotka ovat usein varsin erilaiset kuin monilla nimilajeilla. Esittelen myös tapoja, joilla kommentoijat viittaavat toistensa nimimerkkeihin keskustelussa. Luvun 5 loppupuolella käyn läpi nimimerkin ja keskustelun sävyn suhdetta sekä nimimerkin merkitystä provosoinnissa. Lopuksi esittelen vielä lyhyesti nimimerkkejä, joita kommentoijat ovat käyttäneet kommenttiensa lopputervehdyksissä.

2 VUOROVAIKUTUS VERKOSSA

2.1 Sosiaalinen media

Perinteinen media välittää ammattilaisten laatimaa sisältöä vastaanottavalle yleisölle. Sosiaalisessa mediassa taas käyttäjät jakavat ja vastaanottavat sisällön, joka voi olla itse tuotettua, muiden sisältöjen kommentointia tai esimerkiksi perinteiseltä medialta lainattua. Tuotantoyhtiöiden tehtävä on vain tarjota järjestelmä, jolla käyttäjät yhdistetään verkottuneesti, sekä mahdollistaa vuorovaikutus. (Matikainen 2009, 5, 12, 111; Sumiala 2010, 76.)

Sosiaalisen median alustat voi määrittellä viiteen kategoriaan: yhteistuotanto, verkostoitumis- ja yhteisöpalvelut, blogit, sisältöjen jakamisen alustat, sosiaaliset ja pelilliset virtuaalimaailmat sekä verkkokeskustelut. Verkkokeskustelua ei kaikissa luokitteluissa lueta sosiaaliseksi mediaksi, mutta se on kuitenkin internetvälitteistä viestintää, joka instituutioiden sijaan lähtee käyttäjistä. Lisäksi verkkokeskustelu on vuorovaikutteista viestintää sekä luonteeltaan ainakin osin julkista. Sosiaalisen median määrittely ylipäätään on hyvin aikasidonnaista ja nopeasti muuttuvaa. (Laaksonen ym. 2013, 15–16.)

Verkkovuorovaikutuksen ympäristöjä voidaan jaotella neljän dikotomian kautta. Ensiksi palvelu voi olla avoin tai suljettu. Avoimuus on internetin lähtökohta, mutta usein keskusteluja käydään suljetuilla areenoilla, rajatun ryhmän kanssa esimerkiksi intraneteissa. Toiseksi palvelu voi olla henkilökohtainen tai julkinen. Tämä dikotomia liittyy yleisön laajuuteen. Henkilökohtaisimmillaan viestintä voi olla kahdenvälistä, kuten sähköpostikeskusteluissa, tai periaatteessa rajattoman suurelle joukolle osoitettua, kuten suosituissa keskusteluryhmissä. Kolmanneksi keskustelu voi olla synkronista eli reaaliaikaista tai asynkronista eli ei-reaaliaikaista. Verkkovuorovaikutus on enimmäkseen asynkronista, mutta esimerkiksi chat-keskustelut ovat synkronisia. Neljäs jaottelu erottelee internetpalvelut tekstipohjaisiin ja multimediaalisiin. Verkkovuorovaikutuksen alkuaikojen jälkeen pelkkä tekstipohjaisuus on harvinaistunut, ja kuvaa sekä symboleita käytetään koko ajan enemmän. (Matikainen 2006b, 179.)

Suomi24:n keskustelualue on verkkovuorovaikutuksen dikotomioiden mukaan jaoteltuna avoin, julkinen, asynkroninen ja enimmäkseen tekstipohjainen. Sivusto on avoin ja julkinen, koska se ei vaadi rekisteröitymistä ja keskustelu on kaikkien käyttäjien nähtävissä. Suomi24:ssä voi käydä myös yksityisiä keskusteluita Treffit-osiossa, mutta se on sivuston keskustelupalstasta erillinen palvelu. Verkkokeskustelu on lähtökohdiltaan asynkronista. Mobiililaitteiden käyttö on kuitenkin vienyt asynkronisiakin palveluita yhä synkronisempaan suuntaan (Laaksonen–Matikainen 2013, 195). Asynkronisessa viestinnässä kolmas osapuoli voi puuttua viestien sisältöön joko siistimällä niitä tai jättämällä viestit kokonaan julkaisematta. Suomi24-sivustolla moderoidaan keskustelua tarkastamalla ja mahdollisesti poistamalla ilmiannetut viestit loukkaavan tai muutoin epäsovikkaan sisällön perusteella (Suomi24, säännöt). Lisäksi Suomi24-keskustelu on hyvin tekstipohjainen palvelu, mutta sekin mahdollistaa erilaisten linkkien liittämisen kommentteihin.

2.2 Keskustelupalsta tekstilajina

Keskustelupalstat eli perinteiset verkkokeskustelut ovat edelleen elinvoimainen sosiaalisen median muoto (Laaksonen–Matikainen 2013, 197). Keskustelupalstoilla kuka tahansa pääsee kirjoittamaan ja saa äänensä välittömästi kuuluviin (Hakala–Vesa 2013, 239). Keskusteluketju lähtee usein liikkeelle ongelmasta, johon aloittaja toivoo ratkaisua (ks. esim. Peltola 2000, 214; Laukkanen 2007, 135, 137). Suurin osa keskustelupalstoilla vierailijoista ei kuitenkaan osallistu itse keskusteluun, vaan he tulevat viihtymään voimakkaiden tunne-elämysten äärellä. Tämä saattaa tarkoittaa jopa ärtymystä herättävien keskustelujen seuraamista. (Matikainen 2006b, 179; Paasonen 2014.)

Verkkokeskustelua voidaan pitää puhutun ja kirjoitetun kielen välimuotona. Keskustelut käydään kirjallisesti, ja viestit tallentuvat luettaviksi myöhemmin. Tämä mahdollistaa sanatarkan siteeraamisen. Kun katsekontaktia ei ole, viesti kohdennetaan nimimerkkiä käyttämällä tai siteeraamalla. Puhutulle kielelle ja verkkokeskustelulle yhteinen ominaisuus taas on vuorojen tai viestien lyhyt mitta ja täten yksittäisen kommentin vähäinen painoarvo. Verkkokeskustelu on myös nopeatempoista ja usein lähes reaaliaikaista. Muoto on melko sääntelemätöntä, ja viesteissä käytetään esimerkiksi täytesanoja, taukoja, huokauksia ja naurua kuten puhutussakin keskustelussa. (Arpo 2005, 16–17; Laukkanen 2007, 40–41.) Toisaalta verkkokeskustelusta puuttuu päällekkäin puhuminen, keskeyttäminen ja tietenkin kaikki kasvokkain keskustelun eleet ja ilmeet, ellei hymiöitä ja emoji-merkkejä sellaisiksi mielletä.

Arkikeskustelussa vältämme loukkaamista ja loukkaantumista, mutta verkon kasvottomuus tekee esiintymisestä rohkeampaa. Anonyymisti on helppo olla eri mieltä, joten väittely on verkossa yleistä. Tarkan siteeraamisen mahdollisuus tekee argumentoinnista helpompaa, ja asynkronisuus antaa aikaa vasta-argumenttien kehittämiseen. Verkkokeskustelun kiivasta sävyä voi selittää myös osallistujien heterogeenisuudella. Pienissä vertaisryhmissä, joissa on samanhenkistä seuraa, keskustelu on vähemmän aggressiivista. (Haataja–Perttula 2004, 367; Laukkanen 2007, 253–254; U. Heinonen 2008, 156–157.)

Verkkokeskustelu on kattokäsite hyvin erityyppisille palveluille. Tätä ei ole aina muistettu, kun on ryhdytty tutkimaan keskusteluyhteisöjä ja tekemään näistä yleistyksiä.

Käyttötarkoitukset ja osallistujien keskinäiset suhteet määrittävät paljolti sen, minkälaiseksi verkkokeskustelu lopulta muodostuu. On verkkoyhteisöjä, joissa jäsenet luottavat toisiinsa ja kokevat keskinäistä solidaarisuutta. Toisaalta kaikissa yhteisöissä keskustelijat eivät tunne todellista yhteyttä muihin keskustelijoihin. Keskustelu saattaa olla luonteeltaan jopa tarkoituksellisen ilkeää. Sosiaalinen media ei siis nimestään huolimatta aina takaa yhteisöllisyyden syntymistä. (Arpo 2005, 15; U. Heinonen 2008, 115; Matikainen 2009, 85, 90, 97.)

Arvioisin, että Suomi24:n keskustelupalstalla ei synny erityisen tiiviitä yhteisöjä, sillä keskustelunaiheet ovat hyvin jakautuneet, keskustelijoita on erittäin paljon eikä rekisteröitymistä vaadita, joten nimimerkit ja täten keskustelijat niiden takana eivät tule tutuiksi. Keskustelijoita ei yhdistä välttämättä juuri mikään. Yhteisöä ei ole, koska keskenään tuttuja keskustelijoitakaan ei ole, ja toisaalta kun yhteisöä ei ole, ei ole samalla tavalla tunnistetuksi tulemisen tarveakaan. Tämä johtaa siihen, ettei nimimerkkejä rekisteröidä ja ne vaihtuvat keskustelujen välillä ja sisälläkin.

2.3 Virtuaalinen persoona

Virtuaalisen persoonan ei tarvitse tuoda esiin verkon ulkopuolista henkilöllisyyttään, ja lähtökohtaisesti nimimerkkiä käyttävä henkilö onkin anonyymi (U. Heinonen 2008, 129). Anonyymius voidaan kuitenkin hahmottaa jatkumona täydestä anonymiteetistä reaali-identiteettiin, ja näiden kahden ääripään välillä on erilaisia pseudonyymejä (Smith–Wood 2005, 64). Nimimerkit jakautuvat tällä jatkumolla sen mukaan, kuinka paljon henkilökohtaista tietoa ne kertovat kantajastaan (ks. Lakaw 2006). Mikäli nimimerkit ovat tietyn palvelun käyttäjille keskinäisesti tuttuja, ei keskustelukaan ole enää täysin anonyymiä: nimimerkit eivät ole enää anonyymejä verkon tasolla, sillä niiden käyttäjälle on jo hahmottunut identiteetti ja paikka yhteisössä. Usein käyttäjät haluavatkin tulla tunnetuiksi yhteisössään ja nimenomaan omalla persoonallaan. Monissa palveluissa aiempi tunnettuus kontaktien kesken on nykyään lähtökohta, eikä omana itsenä esiintymisessä nähdä enää mitään kummallista. Anonyymius on kuitenkin usein yhä mahdollista sitä haluavalle. (Laukkanen 2007, 191; U. Heinonen 2008, 129–130, 135.)

Eriasteisen anonymiteetin mahdollistavaa internetiä on perinteisesti pidetty identiteettikokeilujen alustana (ks. esim. Turkle 1996, 12, 14). On esitetty, että kun keho ei ole ankkuroimassa identiteettiä, ihminen voi luoda itselleen loputtoman määrän virtuaalisia persoonia (Donath 1999, 29). Esimerkiksi Risto Heinonen näkee virtuaalisen maailman kyseenalaistavan identiteetin määreet. Hänen mukaansa identiteettiä luonnehtivat ennen ykseys ja eheys, mutta internetin aikakausi on tuonut joustavat ja moninaiset identiteetit. (R. Heinonen 2001, 20.)

Muun muassa Ulla Heinonen kritisoi käsitystä internetin hajottamasta identiteetistä. Hänen mukaansa ihmiset erottavat verkkopersonansa reaalinästä eikä identiteettien moninaisuus sinänsä tarkoita hajonnutta minäkäsitystä (U. Heinonen 2008, 132–133). Myös Susanna Paasonen (2006, 150) näkee, että internetin vapaasta identiteettileikistä on annettu väärä kuva tutkimalla rajattuja ja harvinaisia internetsovelluksia ja -yhteisöjä. Johtopäätökset on laajennettu koskemaan hyvin monenlaisia palveluja, ja alustojen erilaiset luonteet on unohdettu. Lisäksi keskeiset identiteettileikkiä korostavat tutkimukset ovat ajalta ennen internetin massakäyttöä. Internet kuitenkin mahdollistaa identiteettikokeilut. Identiteettileikistä esimerkkinä käy niin kutsuttu trollaaminen eli keskustelijoiden tahallinen ärsyttäminen. (Mt., 158, 160–161.)

Keksityt identiteetit eivät ole enää keskiössä verkkoidentiteetistä puhuttaessa. On kyseenalaista esittää, että verkkoidentiteetti olisi ainakaan vähemmän todellinen kuin kasvokkaisten tilanteiden identiteetti, sillä meillä ei ole keinoja määritellä toisia identiteettejä todemmaksi kuin toisia. Minään liitettävillä konstruktiolla on verkossakin aina sidoksia henkilön menneisyyteen ja kokemuksiin, eivätkä ne siten synny tyhjästä. Verkko on vain yksi identiteetin esittämisen konteksti. (Matikainen 2006a, 113, 115, 120.)

3 NIMIMERKKI NIMISYSTEEMISSÄ

3.1 Nimen ominaisuudet

Nimi-sanalla voidaan tarkoittaa appellatiivia eli yleisnimeä tai propria eli erisnimeä. Yleisnimet viittaavat tarkoitteisiin lajinsa edustajina, kun taas erisnimi yksilöi tarkoitteen. (Ainiala–Saarelma–Sjöblom 2008, 12.) Tutkielmassani viitataan *nimi*-sanalla ainoastaan erisnimiin.

Tunnistamme yleensä välittömästi, ovatko sanat appellatiiveja vai propreja. Propreja käytetään eri tavoin kuin appellatiiveja, ja niiden muodossa sallitaan rakenteita, jotka eivät sanoissa muutoin olisi mahdollisia. Meillä on käsitys nimen muodosta, ja osaamme tämän käsityksen pohjalta luoda uusia nimiä erilaisia käyttötarkoituksia varten. (Paikkala 2001, 187.) Propreja ja appellatiiveja erottavia kriteerejä ei ole kuitenkaan pystytty osoittamaan tarkasti (Ainiala 1997, 15).

Yleensä tärkeimpänä appellatiivien ja proprien erona on pidetty niiden funktioita (Ainiala 1997, 15). Nimen tehtäviin kuuluu erotella yksilö muista saman lajin kohteista. Nimellä on vain yksi referentti eli tarkoite, kielenulkoinen olio, johon se viittaa. Toisin sanoen nimi on monoreferentiaalinen eli yhteen kielenulkoiseen olioon viittaava sana. Nimen ja sen tarkoitteen välillä on siksi hyvin kiinteä suhde, toisin kuin appellatiivin ja tämän tarkoitteen kesken. Yksiviitteisinä nimet kantavat paljon tarkoitteeseensa viittaavia mielikuvia, ja vahva kiinnittyminen tarkoitteeseen tekee nimistä tunnepitoisia sanoja. (Sjöblom 2006, 18, 24; Ainiala ym. 2008, 13, 16.)

Usein katsotaan, että nimillä ei ole merkitystä. Esimerkiksi Kurt Zilliacuksen (1997, 14–15) mukaan nimillä ole muita mahdollisia merkityksiä kuin tieto siitä, mihin nimikategoriaan ne kuuluvat. Terhi Ainiala (1997, 16–17) toteaa, ettei nimellä voi koskaan olla merkitystä tai sisältöä samassa mielessä kuin appellatiiveilla eikä semanttinen sisältö ole nimen yksilöivän tehtävän kannalta merkityksellinen. Voidaan kuitenkin ajatella, että nimillä on jonkinlainen informaatioisisältö, sillä pystymme useimmiten tunnistamaan ilmaukset nimiksi sekä määrittämään henkilönimelle sukupuolen (Kiviniemi 1982, 12). Nimi saattaa antaa kohteestaan jopa suoraa informaatiota, kuten luonnehtivat nimet *Pitkäkoski*, *Mikkelin Palloilijat* tai *Erittäin*

hieno suomalainen sampoo tekevät (Närhi 1996, 11–12). Paula Sjöblomin mukaan nimen merkitystä voidaankin pitää yhtä tärkeänä kuin sen muotoa tai viittaussuhdetta, jos nimiä tarkastellaan niiden käytön tai kielellisen olemuksen kannalta. Semanttisesti hämärälläkin nimellä on aina assosiaatioita, jotka voivat aktivoitua henkilökohtaisella tasolla tai yleisemminkin yhteisössä. (Sjöblom 2006, 18.)

Uusia nimiä luotaessa käytetään apuna analogiaa, eli uudet nimet ottavat mallia kategoriansa muilta edustajilta. Esimerkiksi henkilönnimeä muodostettaessa mallina toimivat tutut henkilönnimet. (Sjöblom 2006, 65.) Nimikategorioissa on vaihtelua sen suhteen, valitaanko nimi tavallisesti valmiista varannosta vai keksitäänkö jokaiselle kategorian edustajalle uusi nimi. Esimerkiksi henkilöiden viralliset nimet valitaan yleensä valmiista varannosta, kun taas jokaiselle yritykselle pyritään antamaan uniikinimi. (Alford 1988, 72; Sjöblom 2006, 65–66.) Mallien lisäksi itse nimijärjestelmä asettaa uusille nimille rajoituksia. Myös kielellisillä, alueellisilla, historiallisilla ja sosiaalisilla tekijöillä on vaihtelevasti painoarvoa nimien syntyyn. Mitä suljetumpi nimijärjestelmä on, sitä voimakkaammin mallit, järjestelmä sekä muut tekijät sanelevat nimen syntymistä. Avoimessa järjestelmässä satunnaiset tekijät saavat enemmän vaikutusvaltaa. (Paikkala 2004, 51.)

Vaikka nimien tehtävä ei ole luokitella, hahmotamme nimistössä semanttisia kategorioita. Näihin prototyyppeiksiin pohjaten luokittelemme nimiä esimerkiksi henkilönnimiin ja paikannimiin. (Sjöblom 2004, 89.) Nimisysteemi on tiettyjen rakenteellisten ja toiminnallisten periaatteiden hallitsema järjestelmä, jonka tietynlaiset nimet muodostavat. Nimisysteemit ovat aina kielikohtaisia, ja yhdessä kieliyhteisössä nimeksi mielletävä ilmaus ei välttämättä hahmotu samoin toisessa kieliyhteisössä. Ympäröivä yhteiskunta ja kulttuuri ovat kieliyhteisön kautta kiinteässä yhteydessä nimien muodostamisen sekä konnotaatioihin, joita nimiin liitetään. Kieliyhteisöllä on jaettuja käsityksiä maailmasta, ja se hyväksyy nimet ja vakiinnuttaa ne näkemyksensä pohjalta. Uudet nimet taas synnyttävät malleja, joiden mukaan nimiä muodostetaan edelleen. (Ainiala ym. 2008, 16, 21, 25–26.)

Nimisysteemit reagoivat yhteiskunnan ja kulttuurin sekä kielenkäytön muutoksiin, ja uudet ilmiöt synnyttävät tarpeen uusille nimikategorioille. Nimistöntutkimus on vanhastaan keskittynyt paikannimien sekä henkilönnimien tutkimiseen, ja nämä ovatkin nimikategorioista vanhimpia. Paikannimet ja henkilönnimet ovat vielä kohtuullisen

selvärajaisia kategorioita, mutta näiden ulkopuolelle jäävä nimistö on varsin kirjava joukko. Moderni yhteiskunta on synnyttänyt nimikategorioita, ja nykyään esimerkiksi kaupanala, organisaatiot ja joukkotapahtumat ovat lisänneet tarvetta nimeämiseen. (Sjöblom 2006, 48; Ainiala ym. 2008, 21–24.)

Tutkittavasta nimestä on tunnettava sen ikä sekä nimiaineksien esiintyminen. Nimeä ei voi myöskään analysoida tuntematta sen nimeämiskontekstia eli sosiokulttuurista ja fyysistä kontekstia. Kullakin nimikategoriolla on omat kontekstinsa: henkilönnimiin vaikuttavat eri faktorit kuin paikannimiin. Esimerkiksi henkilönnimien valintaan vaikuttavat Suomessa muun muassa historiallis-maantieteelliset nimikulttuurit, kielelliset mallit ja muodit, nimivarannot sekä kielialue. (Paikkala 2004, 51.)

3.2 Henkilönnimet

Henkilönnimistön tutkimuksen alueeseen kuuluvat etunimet ja yksilönnimet, sukunimet sekä lisänimet eli niin sanotut sekundaarinimet (Sjöblom 2006, 30–31). Henkilönnimi annetaan aina jonkin nimisysteemin sisällä, ja esimerkiksi suomalaisen henkilönnimisysteemin piirissä syntyvä saa yhden tai useamman etunimen sekä sukunimen. Virallisen nimen lisäksi voidaan antaa myös epävirallisia lisänimiä, kuten lempi- tai pilkkanimiä. (Ainiala ym. 2008, 164, 168.)

Henkilönnimet yksilöivät, mutta ne eivät yleensä varsinaisesti erottele kohteita toisistaan, sillä useimmat nimisysteemit toistavat samoja henkilönnimiä. Esimerkiksi virallisessa henkilönnimijärjestelmässämme annetaan täysin samoja nimiä useaan kertaan. Vain harvoissa, yleensä pienten yhteisöjen nimisysteemeissä annetaan uniikit nimet. (Kiviniemi 1982, 10; Saarelma-Maunumaa 2001, 192–193.) Henkilönnimillä on myös sosiaalis-kulttuurinen funktio. Henkilönnimien perusteella kategorisoidaan ja osoitetaan yksilön paikka yhteisössä. Sosiaalis-kulttuurisesta funktiosta kumpuavia nimiä ovat sukunimet, valmiista varannosta valitut nimet, sukupuoliitetut nimet, kotipaikkaan viittaavat nimet sekä sukulaisten tai kuuluisien henkilöiden mukaan annetut nimet. (Alford 1988, 69; Ainiala 2003, 216; Ainiala ym. 2008, 18.)

Monet asiat ohjaavat henkilönnimien valintaa. Etunimiä valitaan esimerkiksi esikuvien perusteella: Aiempia nimenkantajia löytyy mahdollisesti suvusta, ystäväpiiristä tai

julkisuuden henkilöistä. Nimen esikuva saattaa olla myös uskonnollinen, historiallinen tai fiktiivinenkin. Nimi voidaan valita toisaalta sisältönsä vuoksi. Sisältöperusteisia valintoja ovat esimerkiksi vertauskuvalliset tai syntymäajankohtaan liittyvät nimet. Lapselle saatetaan valita nimi myös tämän syntymäpäivälle sattuvan nimipäivän mukaan tai jonkin käytännöllisyyden saneleman asian vuoksi. Lisäksi puhdas mieltymys nimen äänteelliseen asuun tai esimerkiksi yksilöllisyyteen vaikuttaa nimenvalkintaan. (Kiviniemi 1982,129–134, 140, 148, 153, 158, 162, 165–169.)

Koska nimi viittaa vain yhteen tarkoitteeseen, tämän tarkoitteen identiteetti on väistämättä kiinteästi yhteydessä nimeen. Etunimi on perusta identiteetille, ja yhdessä muiden henkilölle annettujen nimien kanssa se toimii myös yksilön tunnusmerkkinä yhteisössä. Sukunimet taas kertovat kuulumisesta johonkin perheyhteisöön. Länsimaissa nimi toimii lähinnä yksilöä edustavana tunnuksena, mutta tiettyjä uskomuksia nimiin tuntuu silti liittyvän: esimerkiksi lapsia nimetään isovanhempien mukaan tai sukunimen sammumista pelätään. Myös muutokset identiteetissä saatetaan heijastaa muutoksiksi nimessä, esimerkkeinä taiteilijanimet tai uskonnollisen kääntymisen tuomat nimenvaihdot. Nimi on tärkeä lisäksi, kun identiteetti halutaan luoda esimerkiksi eläimelle, yritykselle tai jopa esineelle. (Alford 1988, 52; Sjöblom 2006, 32; Ainiola ym. 2008, 16, 18–20; Kotilainen 2008, 79.)

3.3 Nimimerkki proprina

3.3.1 Nimimerkin ominaisuudet

Nimien tehtävä on erotella referentit toisistaan (ks. luku 3.1). Nimimerkkejä tarvitaan, kun halutaan erotella verkkosivuston käyttäjät toisistaan. Nimimerkki onkin virtuaalipersoonan tärkein osa, joka on rinnastettavissa tavaramerkkiin tai käyntikorttiin. (U. Heinonen 2008, 134, 137; Hämäläinen 2013, 215.)

Verkkoyhteisö tunnistaa käyttäjän nimimerkistä. Tunnistaminen on usein kahden verkkokeskustelijan tutustumisen ensimmäinen vaihe, ja keskusteleminen alkaa vasta sen jälkeen. Tuttuja keskustelijoita myös tervehditään näiden nimimerkeillä. Samaa nimimerkkiä käyttämällä aktiivinen keskustelija pääsee osaksi ydinryhmää, ja tämän vuoksi nimimerkkiä ei mielellään vaihdeta. Jopa palveluissa, joissa rekisteröityminen ei

ole mahdollista, vakiintuu käyttäjille nimimerkkejä, joilla muiden ei pidä esiintyä. Kiinteissä yhteisöissä käyttäjät pitävät aggressiivisestikin huolta, ettei vakiokäyttäjien nimimerkeillä yritetä esiintyä valheellisesti. (Laukkanen 2007, 187–189; U. Heinonen 2008, 111–112, 115, 141, 169.)

Nimimerkit jakavat samoja tehtäviä muiden nimikategorioiden kanssa, kuten edellä esitellyn yksilöinnin, mutta niillä on myös lajityypillisiä funktioita, joita monet henkilönnimikategoriat tai muutkaan nimikategoriat eivät toteuta. Ulla Heinonen (2008, 136–137) hahmottaa nimimerkille kolme tehtävää: reaali-identiteetin suojaaminen, huomion herättäminen ja tunnetuksi tekeminen sekä toivotun vaikutelman luominen. Nähdäkseni huomion herättämisen ja tunnetuksi tekemisen tavoitteet sekä keinot ovat siinä määrin erilaiset, että nimimerkeille voisi tämän jaottelun perusteella katsoa kuuluvaksi neljäkin tehtävää. Hämäläinen (2012b, 30) määrittää käyttäjänimille vain yhden yhteisen funktion, nimeämisen välttämättömyyden. Koska käyttäjänimet ovat semanttisesti hyvin kirjava joukko, yhteisten funktioiden löytäminenkin on haastavaa. Nimen valintaperusteet tietää yksin nimenantaja, eivätkä tällekkään syyt ole useinkaan täysin selvät. (Kiviniemi 2006, 130; Hämäläinen 2012b, 30.)

Funktionsa lisäksi nimimerkit poikkeavat rakenteellisilta ominaisuuksiltaan henkilönnimistä ja monista muistakin nimikategorioista. Aapeli-verkkopeliyhteisöä tutkineen Hämäläisen mukaan käyttäjänimiä ei ulkomuotonsa vuoksi aina mielletäkään nimiksi. Helposti havaittava ero virallisiin henkilönnimiin on käyttäjänimien muoto: ne saattavat koostua sanaliitoista tai lauseista ja sisältää erikoismerkkejä sekä numeroita. Myös oikeinkirjoitus poikkeaa henkilönnimien totutuista normeista. Esimerkiksi Aapelin käyttäjänimistä 61 prosentissa on iso alkukirjain. Lisäksi sanaliittoa kirjoitetaan erikseen sekä ortografian vastaisesti yhteen tai välimerkillä yhdistettynä. Esimerkiksi käyttäjänimen aloittaminen pienellä alkukirjaimella saattaa osalle olla välinpitämättömyyttä, mutta joillekin ortografisista normeista poikkeaminen on mahdollisesti tietoista sääntöjen rikkomista. (Hämäläinen 2012a; 2012b 59.)

Käyttäjänimien kielellinen sisältö poikkeaa niin ikään monien nimikategorioiden edustajista. Etunimillä tai lempinimillä ei useinkaan ole vastinetta leksikossa. Käyttäjänimissä yleiskieliset sanat taas ovat yleisimpiä rakenneosia. (Hämäläinen 2012a.) Taloussanomien lehden verkkokeskustelupalstaa tutkineen Korkea-ahon mukaan rekisteröimättömyys mahdollistaa nimimerkeille vielä laajemman vaihtelun. Partikkelit,

verbit, lausumat ja väittämät ovat rekisteröimättömissä nimimerkeissä suosittumpaa ainesta kuin rekisteröidyissä. Rekisteröimättömät nimimerkit saattavat myös olla osa varsinaista viestiä tai esittää kommenttiin liittyvän väitteen. (Korkea-aho 2013, 59–60.)

Chat-yhteisöitä eli reaaliaikaisia keskustelupalveluita tutkinut Ulla Heinonen (2008, 139–140) on määritellyt nimimerkin laatimiselle viisi tapaa. Nimimerkit ovat yleisimmin käyttäjän omaan etunimeen liittyviä, esimerkiksi lempinimiä tai lyhennyksiä. Myös muut lempinimet reaali maailmasta saattavat siirtyä nimimerkeiksi. Toiseksi nimimerkki voi olla käyttäjän itsensä varta vasten rakentama. Käyttäjän on mahdollista kertoa nimimerkillä itsestään jotain olennaista, esimerkiksi harrastuksiin, ulkonäköön tai muuhun elämän merkitykselliseen osa-alueeseen liittyen. Kolmas nimimerkin syntymisen tapa on sattuma. Joskus nopeasti luotu nimimerkki alkaa vakiintua käyttöön, vaikkei sen alun perin ollut tarkoitus. Neljänneksi nimimerkkejä saattaa olla useita, joista jokainen on vakiintunut eri tarkoitukseen. Viidenneksi tiiviissä yhteisöissä on myös mahdollista antaa toisille nimimerkkejä, jotka jäävät käyttöön. (Mt., 139–140, 169.)

Matsi (2012, 6–7) on tutkinut Demin, Cosmopolitanin ja Suomi24:n keskustelualueiden sekä Suomi24:n seuranhakupalvelun nimimerkkejä. Hän jakaa nimimerkit primaareihin ja sekundaareihin, joista sekundaarit perustuvat viralliseen nimeen. Sekundaareja nimimerkkejä on aineistosta 19 prosenttia ja primaareja 81 prosenttia. Primaarit nimimerkit ovat valtaosin deskriptiivisiä, eli ne kuvaavat jollain tavoin kantajaansa, esimerkiksi tämän ulkonäköä, sukupuolta tai luonnetta. Primaari nimimerkki voi olla myös ei-deskriptiivinen, jollaisia ovat esimerkiksi spontaanisti tai sattumanvaraisesti valitut nimimerkit. Kaikkia nimimerkkejä ei ole helppo määritellä joko deskriptiiviseksi tai ei-deskriptiiviseksi, ja esimerkiksi keskusteluun liittyvien tai sanaleikkiin perustuvien nimimerkkien deskriptiivisyys on hyvin tapauskohtaista. (Mt., 13, 17, 22.)

Matsi (2012, 23) jakaa nimimerkkien nimenantoperusteet kuuteen kategoriaan:

- 1) fiktiiviseen tai reaali maailman esikuvaan tai kiinnostuksen kohteeseen perustuvat nimimerkit
- 2) ulkonäköä, luonnetta tai sukupuolta kuvaavat nimimerkit
- 3) keskustelun aiheeseen liittyvät nimimerkit
- 4) spontaanit ja sattumanvaraisesti valitut nimimerkit
- 5) sanaleikkiin tai muuhun kielelliseen seikkaan pohjautuvat nimimerkit

6) tapahtumaan tai kokemukseen pohjaavat nimimerkit.

Näistä selvästi suosituin kategoria on ensimmäinen, johon kuuluu 60 prosenttia nimimerkeistä (mt., 23). Tutkielmani kannalta kiinnostava olisi ollut kolmas kategoria, eli keskustelun aiheeseen liittyvät nimimerkit, mutta valitettavasti Matsin aineistossa on näitä keskustelun aiheeseen liittyviä nimimerkkejä vain hyvin vähän, viisi kappaletta. Tämä selittyy sillä, että aineistossa on rekisteröimättömien kirjoittajien nimimerkkejä vain kuusi kappaletta. (Ks. mt., 9, 42).

3.3.2 Nimimerkkien funktionaalis-semanttinen analyysimalli

Nimen rakennetta on helpompi tarkastella, kun sen pilkkoo ensin osiin. Tällainen nimien syntaktis-semanttinen tarkastelu aloitettiin paikannimistä, kun oivallettiin, että nimet koostuvat osista, jotka eivät välttämättä noudata sanarajoja. Mallin loi Kurt Zilliacus 60-luvulla, ja hän jalosti sitä vielä seuraavalla vuosikymmenellä yhdessä Eero Kiviniemen kanssa. Syntaktis-semanttinen luokittelu on kolmivaiheinen: Aluksi on etsittävä nimen perusosat ja määriteosat. Näiden perusteella paikannimet voidaan jakaa yksi-, kaksi- tai kolmeosaisiin. Jokainen nimenosa ilmaisee yhden tarkoitetta luonnehtivan ominaisuuden. Perusosa viittaa itse paikkaan, ja sitä määrittää määriteosa. Seuraavaksi perusosat jaotellaan semanttisesti paikan lajia ilmaiseviin, nimittäviin tai erityispiirrettä ilmaiseviin. Viimeiseksi erityispiirrettä ilmaisevat perus- sekä määriteosat jaotellaan semanttisen sisällön sekä muodon mukaan. Erityispiirrettä edustavan nimenosan sisältö voi ilmaista suhteen, ominaisuuden tai toiminnan. Tätä sisältöä on kutsuttu nimeämisperusteeksi. Muotoa jaoteltaessa tarkastellaan esimerkiksi, onko nimenosa erisnimi, adjektiivi tai sanaliitto. Mallin ansio on erityisesti tutkimuksen huomion kiinnittäminen lainalaisuuksien löytämiseen sanasemantiikan sijaan. (Sjöblom 2006, 28–29, 149.)

Jaottelu perusosiin ja määriteosiin on melko kankea useiden nimikategorioiden tarkasteluun (Sjöblom 2006, 149). Nimimerkkienkin nimenosien erottelu vastaaviin perusosiin ja määriteosiin on sellaisenaan mahdotonta. Hämäläinen on soveltanut rekisteröityjä käyttäjänimiä käsittelevässä pro gradu -työssään Sjöblomin syntaktis-semanttisesta luokittelusta edelleen jalostamaa funktionaalis-semanttista analyysimallia. Sjöblom jaottelee yritysnimien nimenosat neljään ryhmään: yritysmuodon ilmaisevaan, liikeidean ilmaisevaan, yksilöivään sekä täydentävään. Yksilöivä osa on kaikissa

yritysnimissä, ja tätä osaa pidetään usein varsinaisena yritysnimenä. Muut osat esiintyvät vaihtelevasti, eikä niitä kaikkia tapaa yleensä samassa nimessä. (Sjöblom 2006, 150.) Hämäläisen käyttäjänimiin sovelletussa jaottelussa käyttäjänimi voi koostua kahdenlaisista osista: yksilöivästä osasta sekä yhdestä tai useammasta erottavasta lisäosasta (Hämäläinen 2012b, 1, 30–31; ks. myös Matsi 2012, 18). Käyttäjänimen yksilöivä osa on nimen runko, sen tunnistettava osa. Lisäosat taas tekevät käyttäjänimistä uniikkeja, mutta yksin ne eivät voi muodostaa käyttäjänimeä. Lisäosia yhdistetään yksilöivään osaan, kunnes käyttäjänimi erottuu muista samaa yksilöivää osaa käyttävistä käyttäjänimistä. (Hämäläinen 2012b, 30–32; 2013, 214.)

Hämäläisen (2012b, 30) mukaan käyttäjänimellä on vain yksi yksilöivä osa, ja käyttäjänimi on mahdollista muodostaa siitä ilman lisäosiakin. Hämäläinen on jakanut Aapelin käyttäjänimistön yksilöivät osat viiteen erilaiseen kategoriaan: henkilönnimet, muut nimet, leksikaalista merkitystä kantavat ilmaukset, tekosanat ja lyhenteet. Henkilönnimi on yksilöivänä osana neljänneksellä käyttäjistä, ja henkilönnimistä etunimet ja lempinimet ovat yleisimpiä käyttäjänimien taustalla. Käyttäjistä 14 prosenttia on valinnut käyttäjänimensä yksilöivään osaansa jonkin muun nimen kuin henkilönnimen. Muut nimet -kategoriassa fiktiivisten hahmojen nimet ovat yleisimmin aineksena yksilöivään osaan. Yksilöivistä osista kaikkein suosituimpia ovat leksikaalista merkitystä kantavat ilmaukset, ja niitä on 35 prosentissa käyttäjänimistä. Tämä elementti voi olla yksittäinen sana, lauseke tai kokonainen lausekin – kokonaiset lauseet ovat tosin harvinaisia. Kaksi kolmannesta tämän ryhmän yksilöivistä osista on sanaluokaltaan substantiiveja. Tekosanoja käyttää yksilöivänä osana 21 prosenttia. Usein niiden taustalla on henkilönnimi. Pienellä osalla on nimissään yksilöivänä osana lyhenteitä. Niistäkin useimmat perustuvat käyttäjän varsinaiseen henkilönnimeen. (Mt., 34–44; 2013, 217.)

Erottavia lisäosia Hämäläinen (2012b, 45) löytää 46 prosentista Aapelin käyttäjänimistä. Lisäosat voidaan jakaa viiteen semanttiseen ryhmään: numerot, erikoismerkit, kirjaimet tai lyhenteet, lekseemit tai morfeemit sekä muut. Näistä selvästi yleisimmät ryhmät ovat numerot sekä erikoismerkit. Lisäosallisista nimimerkeistä 46 prosentissa lisäosa on numero. Numerolla viitataan useimmiten syntymävuoteen, mutta sillä voidaan myös korvata graafisesti samankaltaisia kirjaimia (*Mestar1*) tai ilmaista jotain tunnettua merkitystä (*jamesbond008*). Useimmiten numeroihin ei kuitenkaan näytä liittyvän mitään ilmipantua merkitystä, joten niiden tehtävä on pelkästään erotella

samankaltaisia aineksia sisältävät nimimerkit toisistaan. Erikoismerkkejä on 28 prosenttia kaikista lisäosista. Erikoismerkkejä käytetään erottautumisen lisäksi koristamaan käyttäjänimeä. Koristeluun käytettäessä erikoismerkit laitetaan usein symmetrisesti yksilöivän osan ympärille. (Hämäläinen 2012a; 2012b, 45–48; 2013, 219.)

Rekisteröityjen käyttäjänimien yksilöivissä osissa on eroja sen suhteen, kuinka usein niihin liittyy erottavia lisäosia. Käyttäjänimet, joissa yksilöivänä osana on henkilönnimi, 73 prosentissa on myös yksi tai useampia erottavia osia. Vähiten erottavia lisäosia tarvitaan tekosanoihin pohjaavissa käyttäjänimissä, joissa vain kymmenessä prosentissa on sellainen. (Hämäläinen 2012b, 52.)

Mikäli nimessä on yksilöivän osan lisäksi erottava lisäosa, tulee yksilöivä osa ensin kahdessa kolmesta käyttäjänimestä. Mikäli lisäosa on ensin, asetellaan se useimmiten symmetrisesti yksilöivän osan molemmin puolin. Lisäosan nimenloppuiseen asemaan on kenties syynä sen luonne vain täydentävänä elementtinä. On kuitenkin mahdollista, että sijoittamalla lisäosan käyttäjänimen loppuun nimenluoja toteuttaa näkemiensä käyttäjänimien mallia. (Hämäläinen 2012b, 53–55.)

4 REKISTERÖIMÄTTÖMIEN NIMIMERKKIEN RAKENNE JA LÄHTEET

4.1 Yleisiä huomioita aineiston käsittelystä

Esimerkkien yhteydessä viitataan aineistoni kolmeen keskusteluun lyhenteillä. *Imelletty perunalaatikko* -keskustelua edustaa K1, *Perinteinen suomalainen jouluruoka* -keskustelun lyhenne on K2 ja *MIHIN MENEE SOTAVETERAANIEN RAHAT?* -keskusteluun viitataan K3:na. Olen siteerannut nimimerkit ja kommentit alkuperäisessä kirjoitusasussaan mahdollisine kirjoitusvirheineen. Kommentteja ei välttämättä ole siteerattu kokonaisuudessaan vaan ainoastaan esimerkin esittämisen kannalta merkityksellisin osin. Kommentin sisäisen lyhennyksen olen kuitenkin ilmipannut poikkeuksetta.

Käsittelen aineistoanalyysini tuloksia pääosin keskustelu kerrallaan, yleensä ensin perunalaatikkokeskustelua, seuraavaksi jouluruokakeskustelua ja viimeiseksi veteraanikeskustelua. Mikäli kvantitatiivisia tuloksia voidaan esittää, olen esittänyt näiden keskustelujen tulokset omina lukuinaan. Jos tarkastellun ominaisuuden laatu ei ole edellyttänyt keskustelukohtaisten lukumäärätietojen esittämistä, olen joissain tapauksissa jättänyt ne ilmaisematta ja esittänyt vain kaikkien keskustelujen tapausten yhteismäärän. Toisinaan olen myös yhdistänyt ruokakeskustelujen tiedot, jotta niitä voi verrata veteraanikeskusteluun.

Imellety perunalaatikko -keskustelussa on kaikkiaan 104 erilaista rekisteröimätöntä nimimerkkiä, *Perinteinen suomalainen jouluruoka* -keskustelussa 84 ja *MIHIN MENEET SOTAVETERAANIEN RAHAT?* -keskustelussa 336. Sekä jouluruokakeskustelussa että veteraanikeskustelussa esiintyy nimimerkki *mooses2*. Olen laskenut tämän nimimerkin aineiston kokonaismäärään vain kerran, eli kaikkiaan erilaisia nimimerkkejä on 523. Tällä laskutavalla en tietenkään pyri esittämään, että samoilla nimimerkeillä olisi eri kirjoittaja tai eri nimimerkeillä sama. Nimimerkin *mooses2* valinneet henkilöt voivat olla tietenkin yksi ja sama, mutta on todennäköistä, että nimimerkkiin on päätenyt kaksi eri henkilöä. Aineistomäärän lähtökohtana ei kuitenkaan voi olla keskustelijoiden määrä, sillä kommentojien erottaminen toisistaan on mahdotonta.

Mikäli nimimerkki toistuu lähes samanlaisena mutta ortografialtaan poikkeavana, olen laskenut esiintymät eri nimimerkeiksi. Esimerkiksi *Imellety perunalaatikko* -keskustelussa esiintyvät nimimerkit *Kokki kolmonen* ja *kokki kolmonen* voivat hyvin olla eri kirjoittajankin valitsemia, samoin sotaveteraanikeskustelun *tympääntynyt* ja *TYMPÄÄNTYNYT*. Toisaalta nimimerkit *heikki.k* ja *heiki.k* perunalaatikkokeskustelusta lienee tarkoitettu samanasuisiksi. Koska minulla ei ole mahdollisuutta varmistua kirjoittajasta, en lähtökohtaisesti yhdistä tällaisia nimimerkkejä. Vastaavat tapaukset ovat kuitenkin harvinaisia aineistossani.

Täysin samat nimimerkit esiintyvät suhteellisen harvoin useampaan kertaan keskustelun sisällä. Perunalaatikkokeskustelussa vain neljällä rekisteröimättömällä nimimerkillä on kirjoitettu useammin kuin kerran, jouluruokakeskustelussa kymmenellä ja veteraanikeskustelussa 14:llä. Ei voida varmuudella sanoa, esiintyykö näiden nimimerkkien takana useampi henkilö. Toisinaan kuitenkin kommenttien sisällön ja

tyylin perusteella on melko varmasti pääteltävissä, että joitakin samoja nimimerkkejä yhdistää myös sama kirjoittaja.

(1) *näin se menee*: Ota pönttö selvää ennenkö tulet tänne typeryyttäsi näyttämään. Voi pyhä yksinkertaisuus. K3

(2) *näin se menee*: Voi pyhä yksinkertaisuus kaikkia pönttöjä sitä on täällä typeryyksiä näyttämässä K3

(3) *näin se menee*: Ei muuten kustanna ota selvää pönttö K3

Esimerkit 1–3 on poimittu kolmesta erillisestä kommentista, joissa jokaisen kirjoittajana esiintyy sama nimimerkki *näin se menee*. Näitä kaikkia kommentteja yhdistää *pönttö*-haukkumasanan käyttö. Esimerkeissä 1 sekä 3 käsketään vielä kommentin kohdetta sanoin "ota selvää pönttö". Haukkumasana *pönttö* on toki yleisesti tunnettu, mutta näin runsas esiintyminen kielii yksilön idiolektin piirteestä. Lisäksi nimimerkki käyttää päivittelevää fraasia "voi pyhä yksinkertaisuus" esimerkeissä 1 ja 2. Näillä huomioilla tahdon osoittaa, että tulkintojen tekeminen kirjoittajien mahdollisesta samuudesta ei aina ole hataralla pohjalla. Kaikki tapaukset eivät tietenkään ole näin selviä, ja nämä yhteensovittamiset ovat aina oman tulkintani tulosta.

Olen käyttänyt nimimerkkien alkuperäkielen ja merkityksen selvittämisessä internethakuja. Näiden tietojen lähdesivuja en ole liittänyt lähdeluetteloon vaan alaviitteiksi, sillä ne eivät ole varsinaisesti lähdekirjallisuuteen rinnastuvia teoksia. Mikäli tieto ei ole selvästi miltään yksittäiseltä sivulta vaan useasta lähteestä yhdistetty, olen linkittänyt mukaan nimimerkin pohjalta tekemäni Google-haun.

Koska erikoismerkit ja välilyönnit ovat mahdollisia elementtejä aineistoni nimimerkeille, voi nimimerkkien erottaminen toisistaan olla vaikeaa, kun niitä luetellaan peräkkäin. Silloin kun pilkku ei riittävästi erottele nimimerkkejä toisistaan, käytän puolipistettä luetellessani esimerkkinimimerkkejä. Puolipiste on aineistoni nimimerkeillekin mahdollinen erikoismerkki, mutta sitä ei esiinny yhdessäkään nimimerkissä.

4.2 Nimimerkkien kirjoitusasu

4.2.1 Isot kirjaimet

Lähes kaikkia nimityyppisiä yhdistävä ortografinen ominaisuus on iso alkukirjain. Verkkotekstilajeissa isot alkukirjaimet ovat uhanalaisempia, sillä niiden tuottamiseen tarvitaan hieman enemmän vaivaa kuin pienten kirjainten. Toisaalta isoja kirjaimia saatetaan käyttää norminvastaisesti muussa kuin sananalkuisessa asemassa.

Imelletty perunalaatikko -keskustelussa 53 kommentoijaa aloittaa nimimerkkinsä isolla alkukirjaimella ja 47 kommentoijaa on valinnut nimimerkkinsä alkuun pienen kirjaimen. Kokonaisnimimerkkimäärästä puuttuu neljä nimimerkkiä, joissa ei ole käytetty kirjaimia. Jouluruokakeskustelun nimimerkeistä 23 alkaa suuraakkosella ja 58 pienaakkosella. Näiden lukujen ulkopuolelle jää kolme nimimerkkiä, joissa ei ole kirjaimia. Veteraanikeskustelussa 137 nimimerkkiä käyttää isoa alkukirjainta ja 168 nimimerkkiä alkaa pienellä alkukirjaimella. Näistä luvuista pois ovat 17 sana-ainekseltaan kokonaan suuraakkosin kirjoitettua nimeä, neljä isokirjainlyhenteellä tai muulla suuraakkosin kirjoitetulla sanalla alkavaa nimimerkkiä sekä yhteensä 11 nimimerkkiä, jotka koostuvat kokonaan numeroista, erikoismerkeistä tai molemmista. En ole määrittänyt alkukirjainta myöskään numeroilla alkavista *39-44 hukkaan...*- ja *24cole*-nimimerkeistä (K3) tai erikoismerkillä alkavasta *,mjhuuy*-nimimerkistä (K3). Jos huomioi *mooses2*-nimimerkin, joka esiintyy siis sekä jouluruoka- että veteraanikeskustelussa, yhteensä 272 erilaista nimimerkkiä alkaa pienellä alkukirjaimella.

Perunalaatikkokeskustelussa isoa alkukirjainta käyttävät ovat enemmistössä, mutta jouluruoka- ja veteraanikeskusteluissa pienellä kirjaimella aloittavia on selvästi enemmän. Kaikkiaan 485 erilaisesta nimimerkistä, joissa voitiin valita ison ja pienen alkukirjaimen välillä, 213 tapauksessa eli 44 prosentissa on päädytty isoon alkukirjaimeseen. Tämä on selvästi vähemmän kuin Hämäläisen (2012b, 58) aineistossa, jossa 61 prosentissa käyttäjänimistä on iso alkukirjain, sekä niin ikään hieman vähemmän kuin Matsin (2012, 45) aineistossa, jossa 49 prosenttia nimimerkeistä alkoi isolla alkukirjaimella. On otettava huomioon, että Matsin aineistossa on myös joitakin rekisteröimättömiä nimimerkkejä. Vaikka jokaisella internetin nimimerkkisysteemillä on omat tendenssinsä, voi näiden tulosten pohjalta alustavasti olettaa, että

rekisteröimättömät nimimerkit alkavat rekisteröityjä käyttäjänimiä harvemmin isolla alkukirjaimella.

Muutamit kirjoittajat eivät käytä kommentissaankaan lainkaan suuraakkosia, joten niiden puuttuminen nimimerkistäkin on luontevaa. Valtaenemmistö pienellä alkukirjaimella nimimerkkinsä aloittaneista kuitenkin käyttää suuraakkosia kommentissaan norminmukaisesti. Tämä vahvistaa kuvaa siitä, että toisinaan nimimerkkiin valitaan varta vasten pieni alkukirjain (ks. luku 3.3.1). Pieni alkukirjain olisi siis joissain tapauksissa ortografinen erottautumiskeino tai esteettinen valinta.

Yksittäisiä suuraakkosia käytetään nimimerkeissä muussakin kuin alkukirjaimen asemassa tai nimimerkin sisällä esiintyvissä erisnimissä. Perunalaatikkokeskustelussa tällaisia nimimerkkejä on kuusi, jouluruokakeskustelussa kaksi ja veteraanikeskustelussa kymmenen. Kaikkiaan yhdeksään nimimerkkiin on valittu yhteen tai useampaan välilyönnin erottamaan osaan iso alkukirjain. Näitä ovat esimerkiksi nimimerkit *Minä Itse, the one* (K1), *Stadin Starba* (K2) ja *Totuus Kunniaan !* (K3). Nimimerkkejä, joissa yhdysmerkin erottama jälkimmäinen nimenosa alkaa isolla kirjaimella, on kaksi: *Dilddo-Mamas* (K1) ja *Kerma-Waahto* (K1). Suuraakkoset erottavat yhteen kirjoitettuja sanoja viidessä nimimerkissä, joista esimerkkinä *LaillistettuHuijaus* (K3), *OtetaanpaTuosta* (K3) sekä *VedätystenVedätys* (K3). Yhdessäkään näistä nimimerkeistä pituus ei olisi ollut esteenä erikseen kirjoittamiselle, joten muoto on valittu jostain muusta syystä. Yhdyssanan keskellä on iso kirjain nimimerkissä *PerinnePiika* (K1) sekä *IsoVeli vartioi* (K3). Perunalaatikkokeskustelun nimimerkit *Herodus the Yolle*; *Lunatic-Pierru*; *Pastori Peruna*; *Rauno Aromi* ja *Kerttu Juolava* sisältävät elementtejä, jotka eivät varsinaisesti ole nimiä, mutta joiden konnotaatio on proprinen (ks. luku 4.4.3). Näissä elementeissä iso alkukirjainkin on perusteltavissa ortografisesti eikä esimerkiksi esteettisesti, joten en ole laskenut niitä mukaan edellä esitettyihin lukuihin.

Vain veteraanikeskustelussa on kirjainainekseltaan pelkistä suuraakkosista koostuvia nimimerkkejä. Tällaisia nimimerkkejä on 13, eikä niistä yksikään ole tulkittavissa yleisesti tunnetuksi isokirjainlyhenteeksi. Suuraakkosista koostuvia nimimerkkejä ovat esimerkiksi *FAK77*; *MULLE*, *MULLE JA VIEL* sekä *VETERAANIN TYTÄR*. Keskustelun aloittajakin on kirjoittanut keskustelun otsikon lisäksi nimimerkkinsä *MILJOONIA JEMMASSA?* suuraakkosin. Aloittajan kommentissa suur- ja pienaakkosia

on käytetty normatiiviseen tapaan, mutta lähes jokainen nimimerkkinsä suuraakkosista koostava käyttää niitä runsaasti myös itse kommentissa. Veteraanikeskustelusta löytyvät myös ainoat neljä nimimerkkiä, joissa on käytetty isoin kirjaimin kirjoitettuja, ei lyhenteiksi mieltäviä, sanoja pienaakkosin kirjoitettujen ohella. Nämä ovat *Näin se vaan ON*; *PISTE pisteeseen* sekä lähes identtinen *PISTE-pisteeseen*. ja *Rahat jaettava HETI*:

4.2.2 Yhteen ja erikseen kirjoittaminen

Nimimerkin osien kirjoittaminen erikseen ei ole mahdollista useissa nimimerkkisysteemeissä, eikä Suomi24:ssäkään sallita sitä enää nykyään. Aineistoni osoittaa, että välilyöntejä käytetään kuitenkin mielellään, mikäli siihen on mahdollisuus. Kahden tai useamman välilyönnin erottaman sanan, kirjaimen, numeron tai muun merkin sisältäviä nimimerkkejä on kaikissa keskusteluissa yhteensä 279 eli 53 prosenttia. Erikseen kirjoitetaan kaikenlaisia elementtejä. Aineistossani erityisen yleisiä ovat eriasteisesti lausemaiset nimimerkit (ks. luku 4.3.3), kuten *Kunnon sapuskat...* (K2) tai *Todella tympäisee* (K3). Näissä elementtien kirjoittaminen erikseen onkin luontevaa. Sanojen lisäksi erikseen kirjoitetaan numeroita ja erikoismerkkejä, kuten nimimerkeissä *Pilo illeri 77* (K1) tai *Totuus Kunniaan !* (K3), ja *x kokki* -nimimerkissä (K2) yksittäinen kirjain.

Ortografian vastaisesti kokonaan yhteen kirjoitettuja nimimerkkejä on perunalaatikkokeskustelussa 5, jouluruokakeskustelussa 4 ja veteraanikeskustelussa 19. Joukossa on nimimerkkejä, joissa yhteen kirjoittaminen vaikuttaa pikemminkin lyöntivirheeltä kuin tietoiselta valinnalta. Näitä ovat esimerkiksi *heh,heh* (K2) tai *Epäilen,että:* (K3). Joissain nimimerkeissä kuitenkin ilmeisen tietoisesti kirjoitetaan osat yhteen. Syy voi olla pyrkimys nimimerkkimäisyyteen. Kommentoijat haluavat mahdollisesti noudattaa monista nimimerkkisysteemeistä tuttua yhteen kirjoittamisen normia, vaikka välilyöntien käyttäminen olisi mahdollista (ks. Hämäläinen 2012b, 55). Esimerkiksi nimimerkit *heikki.k* (K1), *muurinkoväistin* (K2) ja *henkijarahat* (K3) ovat ortografian vastaisesti yhteen kirjoitettuja. Ne ovat muodoltaan muutenkin useimpien nimimerkkisysteemien sallimia, sillä ne alkavat pienellä kirjaimella eivätkä sisällä harvinaisia erikoismerkkejä. Tällaiseen kirjoitusasuun saatetaan päätyä vapaammassakin nimimerkkisysteemissä esimerkiksi siksi, että halutaan käyttää samaa

nimimerkkiä useissa verkkopalveluissa ja säilyttää muoto sivustolta toiselle. Yhteen kirjoittaminen voi olla myös pituusrajoitusten sanelema valinta. Joka tapauksessa ortografian vastaisesti yhteen kirjoitetut nimimerkit ovat aineistossa erittäin harvinaisia verrattuna välilyönnillisiin.

Norminvastaisesti erilleen kirjoitettuja nimenosia on vain kymmenessä nimimerkissä, tosin nimimerkissä *Kerma-Waaho* (K1) osien välillä on yhdysmerkki. Ainakin nimimerkissä *Neito perho* (K2) norminvastaista erikseen kirjoittamista on käytetty ilmeisesti tahallisesti (ks. luku 5.4). Numeroita sisältäviä nimimerkkejä en ole jakanut ortografisia normeja noudattaviin tai niitä noudattamattomiin. Esimerkiksi *pikkupiika338* (K2) tai *suomi 8* (K3) eivät ole kirjakielessä mahdollisia kokonaisuuksia, joten niille ei ole myöskään normeja. Erikoismerkkien oikeasta kirjoitusasusta sen sijaan on helpompi tehdä tulkintoja. Esimerkiksi nimimerkin *x kokki* (K2) kirjoitusasu olisi kirjakielessä yhdysmerkillinen *x-kokki*, nimimerkissä *Ry=rikollisyhdistys* (K3) esiintyvän yhtäsuuruusmerkin molemmin puolin kuuluisi panna välilyönti ja *Totuus Kunniaan !* -nimimerkissä (K3) ei kirjakieliseen asuun tulisi välilyöntiä ennen huutomerkkiä. Kaikkiaan kuitenkin aineistoni nimimerkeissä on paljon yleisempää kirjoittaa osat norminvastaisesti yhteen kuin erilleen.

4.2.3 Pituusrajoituksen vaikutukset

Pituusrajoitus vaikuttaa nimimerkkivalintoihin. Kirjoitustapaa tai nimimerkin sisältöä joudutaan muokkaamaan 20 merkkiin sopiviksi. Tilassa koetetaan säästää esimerkiksi jättämällä pois välilyöntejä (*ihanaajoulukaikille* K1) tai lauseenjäseniä (*hölmöille ei mittää* K3). Varsinkin verbien puuttuminen tekee nimimerkeistä toisinaan otsikkomaisia (ks. luvut 4.3.3 ja 5.1.3). Nimielementtejä myös lyhennetään pituuden säästämiseksi. Esimerkiksi nimimerkkien *Ihan vaan res Kers* (K3) ja *+SAIR.PVÄ-RAHAT* (K3) käyttäjät ovat hakeneet nimimerkille muodon, joka sopii pituusrajoitteen puitteisiin. Samoin nimimerkki *Joulun ihanuus on 1* (K1) on päätynyt luultavasti käytettävissä olevan merkkimäärän vuoksi muotoon, joka on sisällöltään aavistuksen vaikeaselkoinen. Nimimerkki tarkoittanee, että joulun on ensisijaisen ihana juhla tai että joulun ihanuus on ensisijaista.

Toisinaan kirjoittaja huomaamattaan tai kenties välinpitämättömyyttään päätyy nimimerkkiin, joka olisi kokonaisuudessaan 20 merkin mittaa pidempi. Tällöin nimimerkki katkeaa kesken. Näitä nimimerkkejä on kaikkiaan kahdeksan. Esimerkiksi nimimerkit *Ei suolaa keitinve* (K1), *potaatti, ei bataatt* (K2) sekä *Kotiapua veteraaneil* (K3) ovat helposti rekonstruoitavissa tarkoitettuihin muotoihinsa eli *Ei suolaa keitinve*teen; *potaatti, ei bataatti* sekä *Kotiapua veteraaneille*. Lisäksi satunnaisella näppäimistön painelulla nimimerkkinsä muodostaneet, esimerkiksi *asdfjjfffs cccccccc* (K3) tai *hhhhhhhhhhhhhhhhhrf* (K3), päätyvät neljässä tapauksessa maksimimitaan. Myös nimimerkki *musssssssssssuuuuu* (K2) on 20 merkkiä pitkä.

(4) *musssssssssssuuuuu*:ainiin,,kieliopista mussuttajalle lyötiin se lyijykynä kädestä läpi!!!! K2

Esimerkissä 4 nimimerkki *musssssssssssuuuuu* puhuu "mussuttajista", ja tästä aiheesta hänen nimimerkkinsäkin on peräisin. Toistuvia *s*- ja *u*-grafeemeja on nimimerkissä norminvastaisen paljon, ja onkin oletettavaa, että tietyn ivallisen vaikutelman luomiseksi kirjoittaja on halunnut venyttää nimimerkkinsä mittaa mahdollisimman paljon ja näin vaikuttaa sen luomaan kuulokuvaan.

4.3 Nimimerkkien rakennepiirteet

Nimimerkit esiintyvät pääasiallisesti kirjoitettuna ja vain harvoin ääneen lausuttuina. Tämä ominaisuus vaikuttaa keskeisesti niiden rakenteeseen. Toisin kuin esimerkiksi etunimien, nimimerkkien ei tarvitse olla käytännöllisiä, ja usein nimimerkit sisältävätkin nimille vieraita nimenosia, kuten numeroita ja erikoismerkkejä.

4.3.1 Yksilöivät osat ja lisäosat

Hämäläinen (2012b, 30–31) on jaotellut rekisteröityjen käyttäjänimien rakenneosat yksilöiviin osiin ja erottaviin lisäosiin (ks. lisää luku 3.3.2). Omassa aineistossanikin on nimimerkkejä, joista nämä osat erottuvat. Selvimmin lisäosia sisältävät nimimerkit, jotka kommentoija on valinnut nimimerkkikentän automaattisesti personoivan generaattorin ehdotuksesta. Tällaisia ovat luultavasti esimerkiksi nimimerkit *brutus1* (K1), *varpunen1* (K2) ja *teeri2* (K3). Jaottelu yksilöiviin osiin ja lisäosiin ei ole

kuitenkaan aineistolleni kyllin erotteleva analysointitapa, joten olen käyttänyt muita luokitteluja (esim. luvut 4.4 ja 5.1). Huomattavan suuri osa aineistoni nimimerkeistä ei nimittäin sisällä erottavia lisäosia. Tämä johtunee siitä, että Suomi24:ssä nimimerkeiksi valitaan lausekkeita ja lauseita useammin kuin rekisteröitäviä käyttäjänimiä luotaessa. Aineistoni nimimerkit ovat hyvin usein keskustelun puheenvuoroja tai osa kommenttia (ks. luku 4.4.1), jolloin vain harvoin ne olisivat mielekkäitä rekisteröityinä käyttäjäniminä. Tällaiset nimimerkit ovat siis uniikkeja ilman lisäosiakin. Arvioinkin, että osalle käyttäjistä jopa ensisijainen nimimerkin valintakriteeri on, ettei sitä ole vielä rekisteröity eikä siihen täten tarvitse lisätä lisäosia (ks. luku 5.1.4).

Rekisteröityjen ja rekisteröimättömien nimimerkkien erilaisen luonteen vuoksi useimmista aineistoni nimimerkeistä ei ole edes mielekästä erotella yksilöiviä osia ja erottavia lisäosia. Esimerkiksi nimimerkit - *KONSEKSUKSESSA !??* (K3) tai *39-44 hukkaan...* (K3) eivät mielestäni sisällä lisäosia, vaikka niissä molemmissa on erikoismerkkejä ja jälkimmäisessä myös numeroita. Hämäläinen (2012b, 45) käsittelee numeroita ja erikoismerkkejä aina lisäosina, mutta yllä antamissani esimerkeissä kirjoittaja ei ole pyrkinyt näiden elementtien avulla erottamaan nimimerkkejään muista samankaltaisista aineksista sisältävistä. Nimimerkki - *KONSEKSUKSESSA !??* muistuttaa puheenvuoroa, eivätkä siinä esiintyvät kysymysmerkit tai huutomerkit ole irrotettavissa erillistä merkitystä kantaviksi osiksi. Yhdysmerkkikin voidaan tulkita ajatusviivaksi, joka merkitsisi tässä ikään kuin repliikin osoitinta. *39-44 hukkaan...* -nimimerkissä numerot ovat yhtä keskeinen osa nimimerkkiä kuin muutkin sen elementit. Yhdysmerkki vuosilukujen välillä on luontevasti osa nimimerkkiä, samoin pisteet lopussa viestivät sävyä eivätkä erota nimimerkkiä muista vastaavanlaisista. Nimimerkki on siis kokonaisuudessaan tulkittava yksilöiväksi osaksi.

Prototyypisemmissäkin nimimerkeissä lisäosien erottavan funktion voi mielestäni jossain määrin kyseenalaistaa. On tietenkin totta, että esimerkiksi numeroelementit yksinään harvoin muodostavat nimimerkkiä, ja tämän vuoksi ne hahmottuvat täydentäviksi osiksi nimimerkin kokonaisuuteen (vrt. kuitenkin aineistoni nimimerkki *24cole K3*). Jos kuitenkin lähestyy nimimerkkejä nimimallien näkökulmasta, numero ei kaikissa tapauksissa näytäkään enää pelkästään lisäosamaiselta elementiltä. Valmiiksi nimivarannossa olevat nimet vaikuttavat kieliyhteisön käsitykseen siitä, miten kunkinlajisia nimiä muodostetaan, miten eri elementtejä käytetään nimien rakentamisessa ja mikä motivoi nimenantoa (Sjöblom 2006, 61). Rakenteelliset seikat

jakavat nimistön nimityyppeihin, jotka toimivat taas analogisena mallina uusien nimien muodostamisessa (Ainiala ym. 2008, 40). Esimerkiksi nimimerkit *Mummo-54* (K1) tai *Punisher-72* (K3) perustuvat mahdollisesti tällaiseen kieliyhteisön valmiiseen nimimerkkimalliin, jossa yhdistyy propri tai muu substantiivinen aines sekä numero. Tämän nimimerkkimallin toteuttamiseen molemmat osat ovat välttämättömiä. Vaikka alun perin tämänkaltaiset nimimerkit ovatkin todennäköisesti muodostuneet yksilöivästä sekä täydentävästä osasta, ei ole varmaa, valitaanko numero enää pelkästään muista nimimerkeistä erottamisen merkiksi. Esimerkiksi Matsin (2012, 50) haastatteluaineistossa yksi vastaaja kertoo valinneensa syntymävuotensa nimimerkin osaksi, koska se on oleellista tietoa useille chateissa ja palstoilla liikkuville. Oman aineistoni esimerkkinä voi mainita nimimerkin *Pilo illeri 77* (K1), jonka niin sanotusti yksilöivää osaa *Pilo illeri* ei olisi edes mahdollista rekisteröidä sen sisältämän välilyönnin vuoksi. Kirjoittajalla on siis ollut numeron käyttöön muukin syy kuin yksilöivän osan erottaminen muista samanlaisista. Toisaalta Matsi (2012, 48) kertoo suurimman osan informanteista mainitsevan erikoismerkin valinnan syyksi sen, että nimimerkki sellaisenaan oli varattu. Tällaisissa tapauksissa on selvästi kyse erottavasta lisäosasta. Ilman haastatteluaineistoa näihin syihin on kuitenkin vaikea päästä käsiksi.

4.3.2 Vieraskieliset elementit

Tässä luvussa käsittelen muun kuin suomenkielisiä elementtejä nimimerkeissä. Lisäksi tarkastelen nimimerkkien vierasperäisiä grafeemeja. Huomioin propri pohjaisia nimimerkkejä vain niiltä osin kuin uskon sen olevan mielekästä. Sekä suomenkielisiä että alkuperältään muunkielisiä propreja nimimerkeissä tarkastelen pääosin luvussa 4.4.3. Etenen keskustelu kerrallaan ja vedän lopuksi yhteen muun kuin suomenkielisten elementtien esiintyvyyden aineistossa kaikkiaan.

Suomi24:n keskustelu on suomenkielistä, ja sen rekisteröimättömien nimimerkkien sanasto on niin ikään valtaosaltaan suomeksi. Tämä ei ole itsestäänselvyys. Monilla keskustelupalstoilla erityisesti englanninkielisiä nimiä käytetään runsaasti (ks. esim. Kytölä 2013, 21). Matsin (2012, 51) aineistossa suomenkielisiä nimimerkkejä on 31 prosenttia ja englanninkielisiä 21 prosenttia. Hämäläisen (2012b, 79–80) kyselyaineistossa muun kuin suomenkielisiä nimimerkkejä piti hyvänä puolet vastaajista.

Eniten muun kuin suomenkielisiä elementtejä käytetään perunalaatikkokeskustelussa. Neljä sen nimimerkeistä on täysin englanninkielisiä: *Fireboy*; *Give it to me!*; *hugotheboss* (jossa on tosin henkilönnimi *Hugo*) sekä *Lady Of The Lake*. Lisäksi neljässä nimimerkissä on englanninkielisiä elementtejä: Englannin ja tekosanojen yhdistelmiä ovat nimimerkit *Herodus the Yolles* (tekosana *Yolles*), *Lesboth and maiden* (tekosana *Lesboth*, alkuperästä ks. luku 4.5.1) sekä *Lunatic-Pierru* (tekosana *Pierru*, alkuperästä ks. luku 4.4.3). Englannin ja suomen yhdistelmä on nimimerkki *Minä Itse, the one*. Lisäksi pseudokielinen *Dilddo-Mamas* koostuu seksilelua tarkoittavan *dildo*-sanan tahallisesti tai mahdollisesti epähuomiossakin vääristyneestä kirjoitusasusta sekä englannin monikollisesta *mama*-sanasta, jolla on merkitys 'äiti' tai 'hyvännäköinen nainen'¹. Tosin *mama* on mahdollista tulkita myös esimerkiksi saksan- tai espanjankieliseksi, mutta olen taipuvainen pitämään sitä nimenomaan englanninkielisenä. Nimimerkin alkuperäinen merkitys on jokseenkin ymmärrettävä, mutta kokonaisuus ei edusta millään kielellä ortografisesti oikeaa muotoa. Perunalaatikkokeskustelun nimimerkeissä on lisäksi venäjän- ja ruotsinkielisiä elementtejä. Nimimerkki *Doktor Ziwago* on peräisin venäläiskirjailija Boris Pasternakin romaanista *Доктор Живаго*. Tälle proprielle ainekselle voi mielestäni poikkeuksellisesti määrittää alkukielen. Esimerkiksi romaanin suomenkielinen nimi *Tohtori Živago* on suomea. Vaikka nimimerkin *Doktor Ziwago* osa *Doktor* on litteroitu alkukielisen teoksen mukaisesti, *Ziwago*-osan kirjoitusasulle ei näytä löytyvän mallia. Ruotsinkielistä ainesta on nimimerkissä *intesonokonuuka*. Nimimerkin tarkoitus on ilmeisesti 'ei ole niin nökönuukaa' eli 'ei ole niin tarkkaa'. Fraasin pohjalla on ruotsin samanmerkityksinen *det är inte så noga*². Nimimerkki *intesonokonuuka* onkin yhteen kietoutunut kokonaisuus suomea ja ruotsia. On mahdollista vielä spekuloida nimimerkin *gyjyyyl* alkuperästä. Sen voisi olettaa olevan väänös ruotsinkielisestä hyvän joulun toivotuksesta *god jul* – liittyhän keskustelukin joulunajan ruokaan. Alkuperä on kuitenkin niin epävarma, etten lue sitä vieraskielisiä elementtejä sisältäväksi nimimerkiksi vaan opaakiksi tekosanaksi (ks. luku 4.4.4).

Jouluruokakeskustelussa on kaksi muun kuin suomenkielisiä elementtejä sisältävää nimimerkkiä. Molemmat, *Panhandle* (alkup.) sekä *ladl*, sisältävät englanninkielisiä

¹ <http://mot.kielikone.fi/mot/turkuyo/netmot.exe> > MOT Englanti

² <http://mot.kielikone.fi/mot/turkuyo/netmot.exe> > MOT Ruotsi

aineksia. Sanalla *panhandle* on merkitykset 'kapea maakaistale' tai 'kerjätä, pummata'³. Lisäksi nimimerkissä on suomenkielinen elementti (*alkup.*), jolla viitataan kommentoijan olevan nimimerkin alkuperäinen käyttäjä. Sanalla *lad* taas on esimerkiksi merkitykset 'poika' tai puhuttelusanana 'kaveri'⁴. Nimimerkissä tähän on yhdistetty numeraali *1*.

Veteraanikeskustelussa muun kuin suomenkielisiä aineksia sisältäviä nimiä on yhdeksän. Veteraanikeskustelussa on käytetty verrattain runsaasti eri kieliä. Sana-ainekseltaan kokonaan englanninkielisiä ovat nimimerkit *Punisher-72*; *respect veterans* sekä *truth*. Nimimerkissä *sir stadilainen* englanninkielinen arvonimi yhdistyy suomenkieliseen sanaan. Nimimerkki *jihad veteran* on tarkoittanut kommenttinsa perusteella käyttäjä arabian sanaa *jihad* yhdessä englanninkielisen *veteran*-sanan kanssa. Saksan kielestä on peräisin nimimerkki *beobachter*, jolla on muun muassa merkitykset 'tarkkailija' ja 'tähyestäjä'⁵. Nimimerkki *der234*:n voi tulkita sisältävän saksankielisen artikkelin tai pronominin *der*, mutta lyhyelle sanalle löytyy paljon muitakin merkityksiä, joista mielekkäintä ei voida erotella edes kommentin sisällön perusteella. Olenkin lukenut nimimerkin merkityksettömäksi (ks. luku 4.4.4). *PROCAPITAN* nimimerkin voisi tulkita espanjankieliseksi. Sanat *pro-*, jolla on esimerkiksi merkitykset 'eteen, puolesta'⁶, sekä *capitán*, jolla on muun muassa merkitykset 'kapteeni, johtaja'⁷, muodostaisivat yhdessä esimerkiksi merkityskokonaisuuden 'kapteenin puolesta'. On kuitenkin mahdollista, että kommentoija on tehnyt nimimerkinsä kirjoitusasussa virheen – puuttuuhan siitä jo espanjalaisen kirjoitusasun aksentti. Tällöin nimimerkki olisi tulkittavissa muutamien muidenkin indoeurooppalaisten kielten mukaiseksi varsinaisen appellatiivisen merkityksen kuitenkin muuttumatta. Nimimerkin *pro-*alkuosahan on sellaisenaan käytössä useissa indoeurooppalaisissa kielissä. Lisäksi nimen loppuosan tarkoitteksi kirjoitusasuksi voisi tulkita myös sanat *capita* tai jopa *capital*. Nimimerkin voi tulkita siis muun kuin suomenkieliseksi, indoeurooppalaista kieltä olevaksi ilmaukseksi. Mahdotonta ei ole myöskään pitää sitä tekosanana. Nimimerkki *insallah* on todennäköisesti tavoitellut arabiankielistä ilmaisua *Inshallah*. *Shalom-Elohim*-nimimerkki on hepreaa. Nimimerkki *kismis2*:n mahdollinen alkukieli

³ <http://mot.kielikone.fi/mot/turkuyo/netmot.exe> > MOT Englanti

⁴ <http://mot.kielikone.fi/mot/turkuyo/netmot.exe> > MOT Englanti

⁵ <http://mot.kielikone.fi/mot/turkuyo/netmot.exe> > MOT Saksa

⁶ <http://mot.kielikone.fi/mot/turkuyo/netmot.exe> > MOT Espanja

⁷ <http://mot.kielikone.fi/mot/turkuyo/netmot.exe> > MOT Espanja

on hindi. Google-haku antaa selvän tuloksen, että *kismis* merkitsee 'rusinaa'.⁸ Ei kuitenkaan ole varmuutta siitä, että kommentoija olisi tietoinen tästä yhteydestä: kommentissaan kirjoittaja käsittelee kissoja, joten nimimerkki voi hyvinkin olla tekosana. En luokittele sitä siis vieraskieliseksi.

Perunalaatikkokeskustelussa 11 nimimerkkiä, jouluruokakeskustelussa 2 ja veteraanikeskustelussa 9 nimimerkkiä sisältävät siis muun kuin suomenkielisiä elementtejä. Yhteensä muun kuin suomenkielisiä elementtejä sisältäviä nimimerkkejä on 22. Näistä englanninkielisiä on 16, ja käytännössä kaikkien muiden kielten esiintymät ovat yksittäisiä. Yhteensä 22 nimimerkkiä kaikkiaan 523:sta on todella vähän, vain noin neljä prosenttia. Luvussa 5.4 esitän, että perunalaatikkokeskustelussa on useilla eri nimimerkeillä esiintyvä provosoija. Tälle kommentoijalle on ominaista esiintyä englanninkielisillä nimimerkeillä. Jos nämä nimimerkit jätetään kokonaisuudessaan huomioimatta, on suomenkielisten nimimerkkien osuus aineistosta vielä suurempi. Tätä suurta suomenkielisten nimimerkkien määrää ei sinänsä voi yleistää rekisteröimättömiin nimimerkkeihin, vaan vahva suomenkielisyys saattaa olla nimenomaan Suomi24:n käyttäjäkunnan taipumus. Jos olisin seurannut myös enemmän nuoria kiinnostavia aiheita, olisi etenkin englanninkielisten nimimerkkien osuus voinut olla suurempi. On joka tapauksessa mielekästä olettaa, että keskustelukielen vaikutus nimimerkkien kieleen on suurempi rekisteröimättömille nimimerkeille.

Yritysnimiä käsittelevässä tutkimuksessaan Sjöblom (2006, 103, 106) arvioi vierasperäisten kirjainten runsauden aineistossaan johtuvan *c*- ja *w*-kirjainten osalta niiden yleisyydestä vierasperäisessä sanastossa ja *q*-, *z*- sekä *x*-kirjainten taas esiintyvän pääosin erottuvuutensa ja näytävyytensä vuoksi. Omassa aineistossanikin vierasperäisten nimien ja muiden ilmausten käyttö nimimerkin pohjalla selittää suuren osan vierasperäisten grafeemien esiintymisestä. Vierasperäisiä grafeemeja on käytetty yhteensä 22 nimimerkissä. Kahdeksassa nimimerkissä käytön selittää vierasperäisyys. Nimimerkin *LolitaéPop* (K1) *é*-grafeemia ei selitä nimimerkin vierasperäisyyttä, sillä alkuperäiskieli englanti ei sellaista tunne. Sen syy on luultavasti juuri näytävyyden (ks. luku 5.4). *Joulupizza*-nimimerkin (K2) *pizza*-sanaa ei ole mielekästä tulkita vierasperäiseksi vaan kansainväliseksi (ks. Sjöblom 2006, 114). Suomalaisiin sanoihin on käytetty vierasperäisiä grafeemeja kolmessa nimimerkissä: *cappas waan* (K1),

⁸ <https://goo.gl/ac8KnQ>

Kerma-Waaho (K1) ja *ei centtiäkään enää* (K3). Nimimerkissä *x kokki* (K2) vierasperäinen grafeemi *x* edustaa ilmeisesti matemaattista tuntematonta tai vastaavaa merkitystä. Grafeemi *c* esiintyy nimimerkissä *abc2* (K2), joka koostuu aakkosten alkukirjaimista sekä numerosta 2. Seitsemän vierasperäisen grafeemin sisältävistä nimimerkeistä on opaakkeja, eli niiden merkitys ei ole löydettävissä helposti tai sitä ei ole (ks. luku 4.4.4). Kolme näistä vaikuttaa satunnaiselta näppäimistön painelulta.

4.3.3 Lausemaisuus

Rekisteröimättömätkin nimimerkit voivat olla useissa palveluissa kiertäviä, käyttäjilleen vakiintuneita nimiä. Useimmiten kuitenkin Suomi24:n nimimerkit keksitään kommenttia kirjoitettaessa (ks. luku 4.4.1). Sivuston keskustelupalvelun käyttäjien yleiseksi tavaksi näyttääkin tulleen vältellä liian nimimerkkimäisiä muotoja. Yksi keino on tehdä nimimerkistä lausemainen tai puheenvuoron kaltainen. Tässä luvussa tutkin lausemaisuuksien asteeltaan erilaisten nimimerkkien esiintymistä aineistossa. On tarpeen vielä huomauttaa, että sanaväliä merkitsevä välilyönti ei ole luotettava osoitin nimimerkkien moniosaisia rakenteita tutkittaessa, sillä nimimerkeissä kirjoitetaan yhdyssanan osia norminvastaisesti erikseen sekä kaikenlaisia sanoja ja merkkejä norminvastaisesti yhteen. On siis tutustuttava nimimerkin appellatiiviseen merkitykseen ymmärtääkseen sen lausemaisuuksia.

Kaikkien keskustelujen nimimerkeistä finiittiverbi on yhteensä 119:ssä. Näitä ovat esimerkiksi nimimerkit *Give it to me!* (K1), *etsivälöytää* (K2) ja *Puujalka kopisee* (K3). Perunalaatikkokeskustelussa finiittiverbillisiä nimimerkkejä on 11. Myös nimimerkki *Kumi illiä!*, joka on aavistuksen puutteellinen sananmuunnos lauseesta "imi kullia", voitaisiin jossain määrin tulkita finiittiverbilliseksi lauseeksi. Vaikka kokonaisen lauseen konnotaatio on vahvasti mukana, en ole kuitenkaan sisällyttänyt tätä lukemaan. Jouluruokakeskustelussa selvästi finiittiverbillisiä nimimerkkejä on 13. Lisäksi nimimerkeistä *Göl körjöttöö voi* sekä *Ön Sörttiä* voi helposti hahmottaa finiittiverbin, vaikka niiden muoto onkin kielenvastainen. Nämä nimimerkit ovat kielileikkejä, joissa erityisesti ö-grafeemilla on korvattu muita vokaaleja, ja normaalistetussa muodossaan ne olisivat 'kyl kirjoittaa voi' sekä 'on sorttia'. Jos nämä kaksi nimimerkkiä mielletään finiittiverbillisiksi, on jouluruokakeskustelussa siis 15 finiittiverbin sisältävää nimimerkkiä. Olen päätenyt tähän laskutapaan, sillä kielileikistä huolimatta näiden

nimimerkkien appellatiivinen merkitys on helposti nähtävissä. Sen sijaan nimimerkki *tpoivautto hyvää jou*, joka on myös mahdollisesti tarkoitettu finiittiverbilliseksi lauseeksi, on kirjoitusasunsa vuoksi liian epävarmasti tulkittavissa. Veteraanikeskustelussa finiittiverbin sisältäviä nimimerkkejä on 93.

Kaikki finiittiverbilliset nimimerkit eivät ole täydellisiä lauseita. Finiittiverbin sisältävistä nimimerkeistä voi puuttua pakollisia lauseenjäseniä: esimerkiksi subjekti, kuten nimimerkissä *eivät saa mitään* (K3), objekti tai adverbiaali, kuten nimimerkissä *Tapetaan* (K3), tai muu kokonaisuus, kuten nimimerkistä *ne, jotka eivät osaa* (K2). Toisinaan syynä vajaan lauseeseen on tapa kirjoittaa nimimerkiksi kommentin pari ensimmäistä sanaa.

(5) *Suomi on*: toveriponzien luvattu maa... K3

Esimerkin 5 nimimerkki *Suomi on* sisältää kirjoittajan kommentin ensimmäisen lauseen subjektin sekä predikaatin, eikä kommentti olisi ymmärrettävissä ilman nimimerkin lukemista. Tällaisia nimimerkkejä tarkastelen tarkemmin luvussa 5.1.4.

Kokonaisia finiittiverbillisiä lauseita, jotka sisältävät kaikki vaadittavat lauseenjäsenet, on perunalaatikkokeskustelussa 10, jouluruokakeskustelussa 9 ja veteraanikeskustelussa 67 nimimerkissä. Yhteensä niitä on siis 86. Olen huomionut näissä luvuissa edellä esittelemäni nimimerkit, jotka edustavat sisällöllisesti kommentin ensimmäisiä sanoja. Tällaiset nimimerkit saattavat muodostaa sinänsä merkityksellisesti eheältä vaikuttavan kokonaisen lauseen, mutta koska niiden lauseenjäseniä on vielä itse kommentissa, ei nimimerkki itsessään ole voinut tällöin olla kokonainen. Kokonaisiksi lauseiksi olen kuitenkin lukenut nimimerkit, joista puuttuu yksittäisiä kirjaimia esimerkiksi pituusrajoituksen vuoksi. Tällaisista nimimerkeistä esimerkkejä ovat *Ei suolaa keitinve* (K1) ja *Asia ei sinulle kuul* (K3). Sen sijaan esimerkiksi nimimerkki *seon kus*, (K3) on liian vajaa kokonaisuus, jotta sille kannattaisi etsiä merkitystä.

Kokonaisista finiittiverbillisistä lauseista koostuvista nimimerkeistä pisteeseen tai muuhun virkkeen sulkevaan välimerkkiin päättyy 11. Käytetyin päättävä välimerkki on yhden tai useamman huutomerkin yhdistelmä, joita on kaikkiaan neljä. Kysymysmerkki on kolmen nimimerkin lopussa. Yhteen pisteeseen päättyviä nimimerkkejä on kaksi ja kolmen pisteen yhdistelmään päättyviä niin ikään kaksi. Lisäksi kaksoispisteeseen

päätyvä nimimerkki *Rahat jaettava HETI: (K3)* on mahdollisesti tarkoitettu pisteeseen päätyväksi.

(6) *Rahat jaettava HETI:*: Rahat on jaettava HETI jäljelläoleville veteraaneille K3

Mikään esimerkissä 6 esitetystä kommentista ei motivoi kaksoispistettä. Paras selitys kaksoispisteelle onkin nimimerkin viimeisen sanan versaalien jäljiltä pohjaan jäänyt shift-näppäin. Ilman varmuutta en kuitenkaan tee tätä johtopäätöstä. Joka tapauksessa kokonaisesta lauseesta koostuvat nimimerkit päätyvät pisteeseen tai muuhun sulkevaan välimerkkiin melko harvoin. Tämä kertonee osaltaan siitä, että nimimerkit kuitenkin mielletään nimimäisiksi tai edes otsikoiviksi elementeiksi, joita ei pidetä tarpeellisena päättää välimerkein.

Otsikko- ja kuvatestit voivat olla finiittiverbittömiä (ISK 2004, 840). Koska nimimerkit näkyvät keskustelussa otsikkomaisesti, voisi olettaa myös nimimerkkien ohjautuvan osin otsikkomaiseen suuntaan. Otsikoista puuttuu usein *olla-* tai jokin muu kontekstista pääteltävä verbi, ja lauseen elementtien suhde osoitetaan adverbialina toimivan lausekkeen sijapäätteillä tai adverbeilla (ISK 2004, 340). Aineistossani tällaisia otsikkomaisia nimimerkkejä on jonkin verran, mutta niiden tarkkaa määrää on vaikea arvioida tulkinnallisuuden vuoksi (ks. myös luku 5.1.3). Otsikoissa verbejä jätetään pois tilansäästön vuoksi. Nimimerkeissäkin enimmäispituus on rajoitettu, ja pidemmissä nimimerkeissä usein nimenomaan finiittiverbi on se, joka jää pois. Esimerkiksi nimimerkit *irti rahan vallasta (K2)* ja *Tässäpä tekstiä...* (K3) olisivat täydennettävissä verbillä. Niiden sisältö välittyy kuitenkin ilman verbiäkin.

Puheen toiminnallisia kokonaisuuksia nimitetään lausumiksi. Lausumat voivat olla kokonaisia lauseita, mutta yhtä hyvin finiittiverbittömät, yhdestä tai useammasta lausekkeesta koostuvat tai vain yhdestä partikkelistakin koostuvat kokonaisuudet ovat mahdollisia lausuman muotoja. Lausuma on kontekstissaan täydellinen rakenne. (ISK 2004, 839, 957.) Jotkin rekisteröimättömät nimimerkit vaikuttavat tällaisilta keskustelun yksikön tapaisilta lausumilta. Lausuma on toki puheen yksikkö, mutta verkkokeskustelu muistuttaa jossain määrin puhuttua kieltä (ks. luku 2.2). Monet lausekkeet tai lausekkeiden liitot, kuten varoitukset, päivittelyt ja kannanotot ovat lausumia (ISK 2004, 839–840). Finiittiverbittömästä lausemaisesta rakenteesta koostuvia nimimerkkejä on useita jokaisessa keskustelussa, mutta näidenkään tarkkaa lukumäärää

ei ole mielekästä esittää tulkinnanvaraisuuden vuoksi. Tällaisia ovat aineistossani esimerkiksi nimimerkit *Voi kurja* (K1), *hus,hus siitä.* (K2) ja *Rehti peli, kiitos* (K3).

Edellä esiteltyjen finiittiverbillisten lauseiden ja muiden kokonaisuuksien sekä finiittiverbittömien lausumamaisten rakenteiden lisäksi aineistossani on erilaisia moniosaisesta lausekkeesta tai useista lausekkeista muodostettuja nimimerkkejä. Osa nimimerkeistä koostuu varsin hajanaisesti eri sanaluokkia edustavista sanoista, jotka eivät välttämättä muodosta itsenäisesti mielekkäitä kokonaisuuksia. Tällaisista nimimerkeistä esimerkkejä ovat *ja aina* (K2) tai *Kyllä sinne* (K3). Useimmiten syy on tyyli, jossa nimimerkki edustaa kommentin ensimmäisen lauseen ensimmäisiä sanoja (ks. lisää luku 5.1.4). Kaikkiaan finiittiverbittömiä moniosaisia lausekkeista tai useista lausekkeista koostuvia nimimerkkejä on perunalaatikkokeskustelussa 38, jouluruokakeskustelussa 25 ja veteraanikeskustelussa 106 eli yhteensä 169.

Lausemaisuus on siis aineistoni nimimerkeille keskeinen ominaisuus. Ero rekisteröityihin käyttäjänimiin hahmottuu, kun vertaa lukuja Hämäläisen (2012b, 25, 40) tutkielmaan, jossa käyttäjänimen yksilöivässä osassa on kahden tai useamman sanan sanaliitto, lauseke tai lause 16 nimimerkissä kaikkiaan 279:stä. Erottavana lisäosana kokonaisia sanoja esiintyy 15 käyttäjänimessä, ja yhdessä käyttäjänimessä lisäosa täydentää yksilöivän osan lauseeksi (mt., 50–51). Kaikissa tapauksissa nämä erottavat lisäosat eivät kuitenkaan tee käyttäjänimistä moniosaisia lausekkeita tai lausekkeiden yhdistelmiä, vaan osassa tapauksista yksilöivä osa täydentyy yhdyssanaksi. Kaikkiaan on ilmeistä, että omassa aineistoni nimimerkit ovat useammin lausemaisista. Finiittiverbillisiä nimimerkkejä on 119 ja finiittiverbittömiä moniosaisia lausekkeita tai useiden lausekkeiden yhdistelmiä 169. Yhteensä siis 228 nimimerkkiä eli 55 prosenttia aineistostani sijoittuu lausemaisuuuden jatkumolla lauseiksi tai jossain määrin lausemaisiksi ilmauksiksi.

Lausemaisilla nimimerkeillä on hyvin vähän nimimäisiä ominaisuuksia. Kun nimimerkki on pelkkä lauseen osa, voidaan kyseenalaistaa, onko se enää nimi ollenkaan. Nimenantaja on todennäköisesti tahtonut osallistua keskusteluun anonyymisti, haluamatta identifioitua, tai hän on rakentanut keskustelijaroolia muun kuin nimimerkkinsä kautta. Tämänkaltaisten nimimerkkien funktioita pohdin vielä lisää luvussa 5.1.4.

4.3.4 Numerot

Numerot ovat hyvä esimerkki aineksesta, joka on tyypillistä nimimerkeille ja epätyypillisiä useimmille nimikategorioille. Yhteensä numeroita on 68 erilaisessa nimimerkissä eli 13 prosentissa aineistoni nimimerkeistä. Pelkistä numeroista koostuvia nimimerkkejä on vain yksi, 2233355666888 (K2), mutta numeroiden ja erikoismerkkien yhdistelmiä on kaikkiaan 11.

Yleinen numeroiden ja erikoismerkin yhdistelmä on muotoa *numero+numero* eli esimerkiksi *12+12* (K3). Tällaisia nimimerkkejä on yhteensä yhdeksän, ja nimimerkkityyppi toistuu kaikissa kolmessa aineistoni keskustelussa. Nämä nimimerkit on luultavasti otettu kommentoimisen yhteydessä vaadittavasta yksinkertaisesta laskutestistä, jolla varmistetaan, että lähettäjä ei ole haittaohjelma. Samantapainen on nimimerkki *5-18* (K1), mutta sen alkuperä on jokin muu. Vaikka yhdysmerkin tulkitseminen miinusmerkiksi, laskutehtävä ei olisi mahdollinen testille, jonka tuottamat laskutehtävät ovat poikkeuksetta yhteenlaskua. Lisäksi tulos tuottaisi negatiivisen luvun, mikä tekisi laskutoimituksesta liian haastavan. Nimimerkki *5-18* esiintyy myös kaksi kertaa, joten sillä lienee käyttäjälle jokin merkitys, joka ei käy ilmi kommentin sisällönkään perusteella. Numeron ja erikoismerkin yhdistelmä on myös nimimerkki *10%* (K3), joka viittaa kommentissa esitettyihin laskelmiin.

Mikäli sanallinen aines ja numero yhdistyvät nimimerkissä, seuraa numero lähes aina sanallista ainesta. Niistä 57 nimimerkistä, joissa on sekä sanallista että numeroainesta, 54:ssä sanallinen aines tulee ensin. Tulos on vastaavanlainen kuin Hämäläisen (2012b, 53–54) rekisteröidyistä käyttäjänimistä saama: käyttäjänimistä, joissa esiintyy lisäosa, 60 prosentissa yksilöivä osa on ensin. Hämäläinen ei ole erotellut lisäosatyyppien ja nimenalkuisen tai -loppuisen aseman yhteyttä, joten luvut eivät ole siltä osin verrannolliset. Numerot ovat kuitenkin suosituin lisäosatyyppi Hämäläisen aineistossa.

Suomi24:ssä numeroita nimimerkkien jäljessä selittää usein tapa, jolla sivusto ehdottaa jo käytössä olevien nimimerkkien personoimista (ks. luku 1.2.2). Esimerkiksi *masi2* (K1), *abc2* (K2) tai *kohtalonlapsi4* (K3) voivat olla palvelun ehdotuksen tulosta, sillä niiden kaikkien lukua edeltävälle yksilöivälle osalle on rekisteröity vastine. Toisaalta Suomi24 on päätenyt ehdottamaan kyseistä nimimerkinluontitapaa luultavasti siitä

syystä, että numeron liittäminen sanallisen aineksen loppuun on jo vakiintunut tapa muodostaa nimimerkkejä (ks. Hämäläinen 2012b, 55).

Kaikkia sana-aineksen ja numeroiden yhdistelmiä ei voi selittää palvelun tarjoamilla nimimerkkivaihtoehdoilla. Esimerkiksi nimimerkit *ast971* (K2), *pikkupiika338* (K2) ja *Ei enää keräyksiä33* (K3) ovat valinneet nimimerkkeihinsä numerot, joita palvelun nimigeneraattori ei loisi. Kuten luvussa 4.3.1 on käynyt jo ilmi, joissain nimimerkeissä luku on erottamaton osa nimimerkin appellatiivista sisältöä. Tällaisia ovat nimimerkit *40 joulun kokemus* (K1), *Joulun ihanuus on 1* (K1) ja *39-44 hukkaan...* (K3). Kiinnostava yksittäistapaus on nimimerkki *24cole* (K3), jossa numeroaines näyttäisi edustavan nimimerkin yksilöivää osaa. Joissain nimimerkeissä, kuten *Mummo-54* (K1), *Mies 89* (K3) tai *Punisher-72* (K3) luku vaikuttaa kirjoittajan syntymävuodelta tai muulta vuosiluvulta. Vuosilukua edustava numero on oletettavasti nimimerkeissä *Hudson 1942* (K3) ja *kadunmies2014* (K3). *Neea 29* (K1), *Tea 28* (K2) ja *Esko24* (K3) ovat esimerkkejä nimimerkeistä, joissa numero saattaisi ilmaista kirjoittajan ikää. Hämäläinen (2012b, 45–47) on kuitenkin näyttänyt, että lukujen taustalla saattaa olla mutkikkaitakin motiiveja, ja niitä tuntematta käyttäjänimiä on helppo tulkita väärin. Sama pätee epäilemättä rekisteröimättömiin nimimerkkeihinkin.

4.3.5 Erikoismerkit

Numeroiden lisäksi toinen nimimerkeille yleinen mutta monille nimikategorioille enimmäkseen tuntematon aines on erikoismerkit. Erikoismerkkejä käytetään yhteensä 98 nimimerkissä, eli niitä on 19 prosentissa nimimerkeistä. Käytetyin on piste, jota esiintyy 32 nimimerkissä. Pisteitä on myös lukumääräisesti eniten, sillä monissa nimimerkeissä niitä on kerralla useita. Toiseksi yleisimmin nimimerkeissä esiintyy yhdysmerkki tai pilkku, joita molempia käytetään 15 nimimerkissä. Plusmerkkejä sekä huutomerkkejä on kumpaakin kymmenessä nimimerkissä. Aineistossa esiintyy myös sulkumerkkejä, lainausmerkkejä, kaksoispisteitä, asteriskimerkkejä, prosenttimerkki, yhtäsuuruusmerkki sekä erikoistapaus $\div\div\div\div\div\div$ (K3). Lisäksi nimimerkissä *Lolitaepop* (K1) käytetään aksenttimerkillistä *p*-grafeemia.

Hämäläisen (2013, 219) tutkimassa verkkopeliyhteisössä huutomerkkejä sisältävää nimimerkkiä pidetään ärsyttävänä. Suomi24:n keskustelijatkin näyttävät vieroksuvan

huutomerkkejä. *Imellety perunalaatikko* sekä *Perinteinen suomalainen jouluruoka* -keskusteluissa molemmissa kaksi kirjoittajaa on valinnut nimimerkkiinsä yhden tai useamman huutomerkkin ja *MIHIN MENEE SOTAVETERAANIEN RAHAT?* -keskustelussa kuusi kirjoittajaa käyttää huutomerkkiä. Huutomerkkit ovat siis melko harvinaisia, eikä yhdessäkään keskustelussa huutomerkkien määrä korostu toisiin nähden. Perunalaatikkokeskustelun nimimerkit *Give it to me!* sekä *Kumi illiä!* osallistuvat keskusteluun pilailumielessä (ks. luku 5.4), joten kiusoittelun voi katsoa ulottuvan nimimerkin valintaan saakka. Yhdessä tapauksessa huutomerkkejä on käytetty selvästi ilkeän sävyn luomiseen.

(7) *Oleppa hyvä!!!!*: Sinä voit, avaja käyttää myös googlea. – – Itse en aio antaa sinulle yhtään reseptiä K2

Esimerkin 7 kommentoija kirjoittaa aggressiiviseen sävyyn, ja sävyn voi nähdä siirtyneen myös nimimerkkiin *Oleppa hyvä!!!!*. Siinä huutomerkkejä on jopa neljä, ja kommentin sisällön perusteella nimimerkin ystävällinen fraasi onkin pilkallisessa käytössä.

Kaikki huutomerkilliset nimimerkit eivät pyri ärsyttämään. Jouluruokakeskustelussa *joulukuusi!!!* -nimimerkin teksti on sävyltään neutraalia, ja kommentista päätellen huutomerkkien paljous kuuluu kommentoijan kirjoitustyyliin. Sotaveteraanikeskustelun huutomerkkin sisältävistä nimimerkeistä viisi, *Eikä mene!!*; *Härskiä keräystä !*; *Suurta k*setusta!*; *Totuus Kunniaan !* ja *Turhaa jurinaa!*, muistuttaa puheen yksikköä eli lausumaa. Näissä nimimerkeissä huutomerkkin tehtävä on kaikesti ponnin tuominen puheenvuoroon. Lisäksi sotaveteraanikeskustelussa kysymysmerkkien ohella huutomerkkiä käyttää - *KONSEKSUKSESSA !??* -nimimerkki. Siinä kysymysmerkkien ja huutomerkkien yhdistelmä sekä suuraakkoset osoittanevat vahvan epäluulon ilmaisemista. Sama retorinen keino toistuu kirjoittajan kommentissa.

Kysymysmerkkejä on verraten runsaasti veteraanikeskustelussa. Kaikkiaan 13:ssa keskustelun nimimerkissä on yksi tai useampi kysymysmerkki. Ruokakeskusteluista vain nimimerkki *Tollo(ko?)* (K1) sisältää kysymysmerkin. Veteraanikeskustelussa viidessä nimimerkissä kysymysmerkkiä käytetään kyseenalaistavasti eikä niinkään kysyvästi. Nämä ovat nimimerkit - *KONSEKSUKSESSA !??*; *Jemmassa??*; *Mitkä rahat??*; *Oikeudenmukaisesti??* sekä *Perinneyhdistykset??*. Varsinaisista kysymyksistä tai retorisisista kysymyksistä kolme, *Etkö tajua?*; *Ja enosi oli?*; *Kuinka muuten???*, on

osoitettu suoraan toiselle keskustelijalle. Loppuja kysymysmerkin sisältäviä nimimerkkejä ei ole kohdistettu erityisesti kenellekään. Retorisia kysymyksiä ovat nimimerkit *Kenpä tietäs?*; *Kuka on veteraani?*; *Mitä ihmettä?* ja *Mitä ihmettä??*. Muulla tavoin kysyviä ovat *MILJOONIA JEMMASSA?* sekä *Onko kerrottu?*.

Pirkko Muikku-Wernerin (2009, 284) lehtien kontakti-ilmoituksia käsittelevässä tutkimuksessa lainausmerkit ovat yleinen aines nimimerkeissä. Omassa aineistossani on vain yksi nimimerkki, "*piive*" (K1), jonka kirjoitusasuun lainausmerkit kuuluvat. Jokin tekee siis Suomi24-keskustelupalstan nimimerkeistä tässä suhteessa erilaisia. Näyttääkin siltä, että nimimerkki "*piive*" on omaksunut nimenmuodostusmallinsa pikemminkin jostain toisesta nimikategoriasta, sillä nimimerkin erottuminen muusta tekstimassasta ei Suomi24:ssä vaadi lainausmerkkejä.

Hämäläisen (2012b, 47–48, 54) aineistossa esiintyy nimimerkkejä, joissa yksilöivän osan ympärillä on molemmin puolin erikoismerkkejä koristeen tapaan. Omassa aineistossani tällaisia nimimerkkejä ei ole ollenkaan, ellei "*piive*"-nimimerkkiä (K1) sellaiseksi miellä. Tämä kertonee jotain käyttäjänimien ja rekisteröimättömien nimimerkkien funktioiden eroista. Käyttäjänimestä halutaan edustava ja kiinnostava. Rekisteröimättömät nimimerkit taas ovat keskustelun työkaluja, jotka saavat olla enimmäkseen sivuosassa. Toinen selittävä tekijä voi olla käyttäjien ikä. Aapelissa käyttäjien keski-ikä on 19 vuotta (Aapeli, opas vanhemmille), kun Suomi24:ssä suurin käyttäjäryhmä on 35–49-vuotiaat (Aller Media Oy, Suomi24:n tavoitavuus ja profiili). Arvioisin, että erikoismerkkien vapautunut käyttö on ominaista vasta nuorempien sukupolvien kirjoitustyyliin. Matsin (2012, 49) haastatteluaineistossakin mahdollisen erikoismerkkien välttelyn syyksi kerrotaan muun muassa niiden pitäminen lapsellisina.

Suomi24:n nykymuotoisessa nimimerkkikäytännössä erikoismerkeistä sallittuja ovat enää piste, yhdysmerkki ja alaviiva. Erikoismerkit eivät saa enää aloittaa eikä niistä piste päättäkään nimimerkkiä. Yhdysmerkkiä on käytetty 15 nimimerkissä, joista yhdessä se on nimimerkinalkuisessa asemassa eikä täten enää nykynormien mukaisessa käytössä. Nykynormien mukaisesti pistettä on käytetty 5 nimimerkissä, kun taas 26 nimimerkissä piste on nykynormien vastaisesti nimimerkin alussa tai lopussa. Alaviivaa ei ole käyttänyt yksikään aineistoni kommentoijista. Vain 20 kaikkiaan 98:sta erikoismerkkejä käyttävästä nimimerkistä olisi enää nykynormein mahdollisia. Uudistus on johtanut siis itsestään selvästi erikoismerkkien käytön köyhtymiseen.

4.4 Nimimerkkien lähteet

Tässä luvussa selvitän, minkälaisia ovat nimimerkkien lähteet eli mihin nimimerkit pohjautuvat. Vanhastaan nimistöntutkimus tuntee termin *nimeämisperuste*, mutta omaan tutkimukseeni se ei sovellu kovin hyvin. Nimeämisperuste eli nimenannon asiaperuste on paikannimitutkimuksessa vakiintunut tarkoittamaan hyvin konkreettisia perusteita (Sjöblom 2006, 22; Ainiala ym. 2008, 37).

Lukuja 4.4.1 ja 4.4.2 yhteisesti määrittävä tekijä on nimien asema leksikossa. Näissä ryhmissä siis nimien appellatiivinen sisältö korostuu. Luvuissa 4.4.3 ja 4.4.4 jokin muu kuin appellatiivinen sisältö on ollut tärkeämpi nimimerkkivalintaa ohjaava tekijä. Määrittelemissäni lähteissä on jonkin verran yhtymäkohtia Hämäläisen (2012b) käyttämään yksilöivien osien jaotteluun kuitenkin omaan aineistooni sovellettuna. En pyri tyhjentävään luokitteluun, jossa jokaiselle nimimerkille löytyy yksi sopiva kategoria, vaan jotkin nimimerkit voivat sopia useampaan ryhmään.

4.4.1 Keskusteluun liittyvät ilmaukset

Tässä luvussa käsittelen nimimerkkejä, jotka ovat jollain tavalla motivoituneet keskustelutapahtumasta. Nimimerkit voivat liittyä keskusteluun useammallakin tavalla. Ensiksi nimimerkki voi viitata suoraan keskustelun aiheeseen. Keskustelualueiden rekisteröidyt käyttäjänimet voivat toki viitata aiheeseen, mutta tämä tulee lähinnä kyseeseen johonkin aihepiiriin erikoistuneilla sivustoilla (ks. esim. Korkea-aho 2013, 68–71). Rekisteröitymättömille käyttäjille keskustelun aihe tarjoaa oikotien nimimerkin keksimiseen (ks. Lakaw 2006, 10, 36, 40), ja aineistoni nimimerkit motivoituvatkin selvästi keskustelunaiheesta ja -sisällöstä. Toiseksi keskusteluun liittyvä nimimerkki voi olla sinänsä keskustelun aiheeseen liittymätön, mutta silti viitata kirjoittajan kommentin sisältöön tai toisten kirjoittajien kommentteihin. Kolmanneksi itse keskustelu kontekstina voi olla nimimerkin lähde.

Imelletty perunalaatikko -keskustelussa perunaan viitataan yhdeksässä nimimerkissä. Näitä ovat esimerkiksi *Perunalaatikko*; *Pastori Peruna* ja *pottu 2*. Lisäksi peruna on

epäsuorasti mukana nimimerkeissä *Uunimuusi on eri* sekä *pidot paranee*, joista jälkimmäinen viittaa *Pito*-nimiseen perunalajikkeeseen⁹. *Perinteinen suomalainen jouluruoka* -keskustelussa *joulu*-sana esiintyy kahdeksassa nimimerkissä, *tpoivautto hyvää jou* -nimimerkissä tosin oletusarvoisesti. *Perinne*-sanakin on neljässä nimimerkissä. Itse keskustelun aiheen mukaisia perinnejouluruokia on mainittu nimimerkeissä harvoin. *MIHIN MENEE SOTAVETERAANIEN RAHAT?* -keskustelussa 28 kommentissa mainitaan suoraan raha tai rahankeruu. Näitä ovat esimerkiksi *henkijarahat*; *Älä anna latiakaan* ja *Ei enää keräyksiä*³³. *Veteraani*-käsite on mukana 21 nimimerkissä, esimerkiksi *veteraanien asialla*-; *Olen YK-"veteraani"*- ja *respect veterans* -nimimerkeissä.

Vaikka keskustelun aihe motivoi rekisteröimättömiä nimimerkkejä, on melko vaikeasti tulkittavissa, mitkä nimimerkit lopulta ovat aiheesta peräisin. Esimerkiksi perunalaatikkokeskustelun erityispiirteenä monissa nimimerkeissä viitataan ruokaan ja ruoanlaittoon muttei nimenomaisesti perunalaatikon tekemiseen, kuten nimimerkeissä *tattikokki*; *leivät uunissa* ja *rakuuna keittäjä*. Jouluruokakeskustelussa näitä yleisesti ruokaan ja ruoanlaittoon liittyviä nimimerkkejä on vähän mutta veteraanikeskustelussa ei ollenkaan, ellei nimimerkkejä *elovera* (myös muodossa *eloveera*) tai *ripulimakrilli* sellaisiksi mielletä. Vastaavasti veteraanikeskustelussa esimerkiksi nimimerkit *palkkasoturi*; *tilastojääkäri* sekä *yksi sissi* hahmottuvat huonosti veteraanien rahankeruuseen liittyviksi, mutta tematiikka näyttää tulleen laajemmin maanpuolustus- ja sotatermistöstä.

Yhden näkökulman keskustelun aiheeseen liittyviin nimimerkkeihin saa, kun tarkastelee rekisteröityjä käyttäjänimiä, jotka ovat osallistuneet keskusteluun. Perunalaatikkokeskustelussa rekisteröityneet käyttäjänimet *LaardiBee* sekä *draughtbeer* voi tulkita ruokaan liittyviksi, muttei ole oletettavaa, että kyseinen keskustelu olisi inspiroinut kirjoittajia käyttäjänimen valinnassa. Käyttäjänimi *LaardiBee* on itse asiassa kommentoinut toistakin aineiston ruokaan liittyvää keskustelua eli jouluruokakeskustelua. Jouluruokakeskusteluun osallistuu rekisteröitynyt käyttäjä *Salmonman*, jonka käyttäjänimi viittaa loheen. Tämänkin voi tulkita jossain määrin ruokaan liittyväksi nimimerkiksi. Veteraanikeskusteluun osallistuneista rekisteröityneistä keskustelijoista yhdelläkään ei ole ruokaan liittyvää nimimerkkiä.

⁹ [https://fi.wikipedia.org/wiki/Pito_\(peruna\)](https://fi.wikipedia.org/wiki/Pito_(peruna))

Ehkei itse ruoka-aiheinen keskustelu vaan ylipäätään kiinnostus ruokaan ja ruoanlaittoon vaikuttaa siis nimimerkin valintaan.

Useat nimimerkit ovat kiinteässä yhteydessä kommenttiin ja sitä kautta aiheeseen. Pelkällä appellatiivisen merkityksen tarkastelulla keskustelun aiheen ja nimimerkin yhteys ei kuitenkaan avaudu. Perunalaatikkokeskustelussa nimimerkki *Harjotusta vaan* on kehoitus ketjun aloittajalle jatkaa perunalaatikon valmistamista onnistumisen toivossa. Jouluruokakeskustelussa *Kolme sukupolvea* viittaa nimellään jouluruokalistaan, joka on säilynyt samana kolmen sukupolven ajan. Veteraanikeskustelun nimimerkki *kiva tietää* tahtoisi tietää, mitä veteraaneille kerätyille rahoille tehdään, kun veteraaneja ei enää ole. Kaikki nämä nimimerkit ovat yhteydessä keskusteluiden aiheisiin mutta varsin välillisesti. Tämänkaltaiset nimimerkit olenkin mieltänyt itse keskusteluun, ei niinkään sen aiheeseen, liittyviksi.

Keskusteluun liittyviksi nimimerkeiksi voidaan lukea toisinaan myös keskustelijan rooliin viittaavat nimimerkit. Tällaiset nimimerkit osoittavat esimerkiksi asiantuntijuutta tai omakohtaisuutta keskustelun aiheeseen liittyen (ks. lisää luku 5.1.2). Keskustelun aihe näyttää ohjanneen ruokakeskustelujen nimimerkkejä *emäntä* (K1) ja *Emäntä* (K2), joista jälkimmäinen esiintyy jouluruokakeskustelussa kaksikin kertaa. Vastaavia nimimerkkejä ei veteraanikeskustelussa ole. Ehkä myös nimimerkit *PerinnePiika* (K1) ja *pikkupiika338* (K2) ovat tyypillisempiä ruokakeskustelulle. En ole kuitenkaan varsinaisesti laskenut näitä keskusteluun liittyviksi nimimerkeiksi. Erilaisiin sotilasarvoihin viittaavia nimimerkkejä, kuten *kersantti* tai *Reservin vääpeli*, esiintyy taas veteraanikeskustelussa, mutta vastaavanlaisia ei ruokakeskusteluissa ole. Nämä olen kuitenkin enimmäkseen mieltänyt keskustelusta kumpuaviksi nimimerkeiksi. Vaikka niidenkin yhteys sotaveteraanien rahankeräykseen on vain epäsuora, on keskustelun aihe silti selvästi vaikuttanut näiden nimimerkkien runsaaseen esiintymismäärään. Muunlaisia keskustelurooleja edustavat esimerkiksi nimimerkit *Tollo(ko?)* (K1) ja *nykymenoa sureva* (K3). Myös propriipohjaiset nimet saattavat saada keskustelusta tai kommentin sisällöstä kumpuavia määreitä (proprien sisältävistä nimimerkeistä ks. luku 4.4.3). Näitä ei ole kuitenkaan kovin paljon, eivätkä nämä vähäkään ole yksiselitteisiä.

Keskustelu kontekstina voi myös tuottaa nimimerkkejä. Tässäkin ryhmässä mahdollisia ovat ylhäällä esitellyn kaltaiset rooliin viittaavat nimimerkit. Näitä nimimerkkejä ovat

lukija1 (K1) ja *toinen lukija* (K3). Nimimerkin *lukija1* merkitys tosin voi olla 'tätä keskustelua lukeva henkilö' mutta myös 'lukemista harrastava henkilö'. Nimimerkki *toinen lukija* viittaa vahvemmin keskustelun kontekstiin, vaikkakaan keskustelusta ei löydy muita nimimerkkejä, joissa olisi käytetty *lukija*-ainesta. Mahdollista on tietenkin, että nimimerkin *lukija* tai jonkin muun vastaavan nimimerkin kommentti on moderoitu pois. Jossain mielessä keskustelun kontekstista kumpuavia nimimerkkejä ovat myös luvussa 4.3.4 käsiteltävät laskutoimituksista koostuvat nimimerkit, jotka perustuvat kommentin kirjoittamisen yhteydessä vaadittavaan haittaohjelmatestiin.

Keskusteluun jollain tavalla liittyviä nimimerkkejä on ruokakeskusteluissa noin puolet ja veteraanikeskustelussa noin kaksi kolmasosaa. Tällaisiin nimimerkkeihin liittyy niin paljon tulkinnanvaraisuutta, etten näe mielekkääksi esittää tarkempia lukuja. Mutta kun niin sanotut varmat tapaukset on luokiteltu, suhdeluvut ovat tämäntapaiset. Aineistoni rekisteröimättömien nimimerkkien ylivoimaisesti tärkeimmäksi lähteeksi voi siis katsoa keskustelun.

4.4.2 Muut leksikaalista merkitystä kantavat ilmaukset

Tässä luvussa käsittelen ne leksikaalista merkitystä kantavat nimimerkit, jotka eivät nähdäkseni liity keskustelun aiheeseen, sen yhteydessä esiintyvän kommentin sisältöön tai keskusteluun sinänsä (ks. luku 4.4.1). Myös propriopohjaisia nimimerkkejä käsitellään erikseen luvussa 4.4.3.

Hämäläisen (2012b, 56) aineistossa yleisin käyttäjänimityyppi on juuri leksikaalista merkitystä kantavat ilmaukset. Vastaavanlaiset nimimerkit ovat ehdottomana enemmistönä myös omassa aineistossani. Suurin osa näistä nimimerkeistä on kuitenkin luvussa 4.4.1 esiteltyjä keskusteluun liittyviä nimimerkkejä eli hyvin erityyppisiä kuin Hämäläisen aineiston käyttäjänimet. Tässä luvussa käsittelemäni nimimerkit lähenevätkin ominaisuuksiltaan rekisteröityjä käyttäjänimiä.

Keskusteluun liittymättömiä nimimerkkejä, joilla on leksikaalinen merkitys, on yhteensä 52 eli noin 10 prosenttia. Luvussa on horjuntaa, sillä olen tietenkin arvioinut vain keskustelun ulkopuolisen lukijan näkökulmasta sen, mitkä nimimerkit ovat keskustelusta kumpuavia: jotkin keskusteluun liittyväksi tarkoitetut nimimerkit eivät

ehkä sitä olekaan, ja toisaalta nimimerkki, johon kirjoittaja olisi päätenyt muutenkin, on saattanut minun tulkinnassani edustaa keskusteluun liittyvänä. Luku on kuitenkin suuntaa antava. Olen jo luvussa 4.4.1 käsitellyt vaikeutta määrittellä sitä, mitkä nimimerkit liittyvät keskustelun aiheeseen.

Ryhmä on luonnollisesti varsin hajanainen, kun ainoa kaikkia elementtejä yhdistävä tekijä on asema leksikossa, mutta tendenssejä on silti mahdollista löytää. Nämä nimimerkit ovat esimerkiksi vain hyvin harvoin lauseita. Finiittiverbillisiä keskusteluun liittymättömiä nimimerkkejä on kaksi, *Give it to me!* (K1) sekä *Puujaalka kopisee* (K3). Moniosaisia lausekkeitä tai useiden lausekkeiden yhdistelmiä on 25 eli hieman vajaa puolet kaikkiaan 52 nimimerkistä, joilla on keskusteluun liittymätön leksikaalinen merkitys.

Usein keskusteluun liittymättömien leksikaalista merkitystä kantavien nimimerkkien appellatiivinen merkitys viittaa jollain tavalla kirjoittajan ominaisuuksiin. Tällaisia ovat esimerkiksi nimimerkit *maalaisnero* (K1), *pyhtääläinen* (K1), *Stadin Starba* (K2), *viljelijä* (K2), *kriittinen3* (K3) sekä *Mies 89* (K3). Kiinnostavasti jokaisessa keskustelussa on yksi tai useampi isovanhemmuteen viittaava nimimerkki: *mummo ja vaari* (K1), *Mummo-54* (K1), *vesimummo* (K1), *mummo naapurimaasta* (K2), *pehmopappa* (K2) ja *mummi47* (K3). Kaiketi tässä ryhmässä korostuukin luvussa 5.1.2 esittelemäni identiteetin osoittamisen funktio. Tämän funktion mukaisia nimimerkkejä olisivat edellisten lisäksi myös esimerkiksi miellyttävyyden tai muun ominaisuuden perusteella valitut nimimerkit, joilla tavoitellaan jotain haluttua vaikutelmaa. Tällaisina voisi pitää esimerkiksi nimimerkkejä *varpunen1* (K2) ja *kohtalonlapsi4* (K3).

Jotkin nimimerkit ovat hyvin keskustelullisia, esimerkiksi dialogipartikkeleiden tai interjektioiden kaltaisia. Tällaisia ovat nimimerkit *diipadaii* (K1), *jepjep6* (K2), *heh,heh* (K2), *HHUHUH* (K3), *hmmmmmm3* (K3) ja *Ihhih* (K3). Niiden merkityssisältö on kuitenkin niin vähäinen, ettei voida sanoa, liittyvätkö nämä nimimerkit keskusteluun vai eivät. Esimerkiksi *jepjep*-vartaloisia nimimerkkejä löytyy paljon rekisteröitynäkin, samoin *hmmmmmm3*-nimimerkin kaltaisia käyttäjänimiä, joissa *m*-grafeemin määrä vaihtelee ja lopussa on jokin numero.

4.4.3 Proprit

Jo nopealla selailulla voidaan huomata, että nimimerkit valitaan eri perusteiden kuin esimerkiksi etunimet. Nimimerkkien pohjana saattaa olla toki nimenantajan virallinen henkilönimi, mutta harvoin pelkkä etunimi tai varsinkaan koko virallinen nimi siirtyy sellaisenaan nimimerkiksi. Yksi syy on tietenkin erottuminen muista: nimimerkkisysteemit ovat yleensä uniikinimisysteemejä, joissa samoja nimiä useammalla kantajalla ei sallita. Tämän lisäksi verkossa esiintyjät arvostavat usein anonymiteettiä.

Ulla Heinonen (2008, 25, 138) arvioi kirjoittajan oman henkilönimen olevan yleisimmin nimimerkkien pohjalla tutkimassaan Sinkut.net-chatyhteisössä. Hämäläisen (2012b, 34) tutkimuksessa 25 prosentissa Aapelin käyttäjänimistä yksilöivä osa on henkilönimi ja 14 prosentissa muu nimi. Propreista edelleen muodostettuja tai niitä sisältäviä nimimerkkejä on omassa aineistossani perunalaatikkokeskustelussa 20, jouluruokakeskustelussa 9 ja veteraanikeskustelussa 26. Nimimerkki *mooses2* esiintyy sekä jouluruoka- että veteraanikeskustelussa, joten yhteensä propreja on käytetty 54:ssä erilaisessa nimimerkissä eli noin 10 prosentissa nimimerkistä. Luvut eivät ole suoraan verrannolliset, mutta joka tapauksessa uskon, että propri-pohjaisten nimimerkkien osuus aineistossani on huomattavasti pienempi kuin Hämäläisellä.

Yleisimmin nimimerkin pohjana oleva propri on henkilönimi. Sanan luokittelu oikeaan nimikategoriaan tai ylipäätään nimeksi ilman tarkempaa kontekstia ei kaikissa tapauksissa ole kuitenkaan yksinkertaista. Epävarmasti nimeksi tulkittava on esimerkiksi nimimerkki *kurre1* (K2), sillä sen esikuva voi olla lempinimi tai oravasta leikkisästi käytetty nimitys. Nimimerkki *marttanen* (K1) voi motivoitua *Martta*-nimen lisäksi *Marttaliitosta*. Niin ikään rajankäynti historiallisten ja fiktiivisten henkilöiden nimien sekä appellatiivisten ilmausten välillä voi olla melko monimutkaista. Onko nimimerkissä *juutas-a,ma* (K1) käytetty Raamatun henkilön nimeä, vai pitääkö *juutas* tulkita pelkästään lieväksi kirosanaksi? Nimimerkissä *mooses2* (K2, K3) on niin ikään Raamatusta tuttu nimi, mutta sitäkin on annettu Suomessa etunimeksi jokaisella raportoidulla vuosikymmenellä (ks. Väestörekisterikeskuksen nimipalvelu). Myös nimimerkin *milda* (K2) tarkoite voi olla jumalatar, tai sitten nimimerkki on muodostettu

vain *Milda*-etunimeen viitaten¹⁰. Mahdollista on tosin nimimerkin pohjautuminen margariinin nimeenkin, etenkin kun nimimerkki esiintyy ruoka-aiheisessa keskustelussa. En siis erottele lukumääräisesti propriipohjaisten nimimerkkien taustalla olevia nimikategorioita, sillä lähteestä ei ole mahdollista saada täyttä varmuutta ilman nimimerkin valitsijan taustoitusta. Olen kuitenkin esittänyt joitain kvalitatiivisia huomioita nimimerkeissä esiintyvien proprien alkuperästä.

Vaikka nimimerkki pohjautuisi henkilönnimeen, on nimi säilynyt harvoin täysin alkuperäisessä muodossaan. Usein siihen lisätään elementtejä tai muokataan sen ortografiaa. Esimerkiksi *Hermann* 1250 -nimimerkissä (K3) etunimeen *Hermann* on liitetty luku 1250. *Avulias Aatu* -nimimerkissä (K3) on toisaalta henkilönnimi *Aatu*, joka voi viitata esimerkiksi kommentoijan etunimeen, mutta nimimerkin lausekkeella on myös vakiintunut appellatiivinen merkitys. Hyväntahtoista mutta kehnoa auttajaa tarkoittava *avulias Aatu* -ilmaus on peräisin 30-luvun sarjakuvalta (Lauhakangas 2015, 56). Sarjakuvan nimikaimana *Avulias Aatu* -nimimerkillä on siis tässäkin suhteessa proprien pohja. *Kerttu Juolava* -nimimerkissä kiinnostavaa on sen virallisen henkilönnimijärjestelmän nimeä jäljittelevä muoto. Jälkiosaa *Juolava* ei nimittäin esiinny sukunimenä (ks. Väestörekisterikeskuksen nimipalvelu), vaikka se nimimerkissä sellaiseksi rinnastuukin ison alkukirjaimensa ja jossain määrin rakenteensakin vuoksi. Aineistoni nimimerkeissä ei esiinny lainkaan etunimen ja sukunimen yhdistelmiä. Ainoastaan nimimerkin *marttilaari* (K3) voisi tulkita koostuvan sukunimestä *Marttila* ja etunimestä *Ari*, mutta tämä jää avoimeksi. Perunalaatikkokeskustelun nimimerkissä *heikki.k* (myös muodossa *heiki.k*) näyttäisi kylläkin olevan etunimen lisäksi sukunimen ensikirjain. Selvästi pelkistä suomenkielisistä sukunimistä koostuviakaan nimimerkkejä ei ole. Nimimerkkien *24cole* (K3) ja *diller* (K3) voidaan tulkita sisältävän englanninkieliset sukunimet. Näille aineksille on kuitenkin muitakin mahdollisia tulkintatapoja, joten en ole laskenut niitä varsinaisesti propriipohjaisiksi.

Henkilönnimipohjaisilla nimimerkeillä voi olla myös melko selviä fiktiivisiä, historiallisia tai muita esikuvia. Tv-kokki Jaakko Kolmosen lempinimestä *Kokki Kolmonen* ovat peräisin perunalaatikkokeskustelun nimimerkit *Kokki kolmonen* ja *kokki kolmonen*. Epäilemättä myös *Kokki nelonen* -nimimerkin (K1) esikuva on tuo samainen lempinimi, mutta se on jo muodoltaan niin erilainen, etten katso sitä propriipohjaiseksi.

¹⁰ <https://en.wikipedia.org/wiki/Milda>

Historiallisten hahmojen nimistä on mukailtu nimimerkit *brutus1* (K1), *Herodus the Yolle* (K1) sekä *Keisari Augusti* (K1). Perunalaatikkokeskustelun *Herodus the Yolle*-sekä *hugotheboss*-nimimerkit sekä jossain määrin myös *Minä Itse, the one* -nimimerkki mukailevat englannin kielen tapaa luoda epiteettejä, eli ne lähenevät nimiä kuten *Iivana Julma* eli *Ivan the Terrible* tai *Katariina Suuri* eli *Catherine the Great*. En kuitenkaan tämän laadun vuoksi laske niitä hallitsijan tai vastaavan nimiin pohjaaviksi. Fiktiivisen hahmon nimeen perustuvia nimimerkkejä ovat *Doktor Ziwago* (K1, ks. luku 4.3.2) sekä *AlfMelmac* (K3). *AlfMelmac* viittaa *Alf*-televisiosarjaan tai sen nimikkohahmoon sekä sarjassa esiintyvään planeetan nimeen *Melmac*¹¹. Nimimerkin *Wanda3* (K2) voi tulkita henkilönnimeksi sinänsä, mutta sillä on kuuluisia populaarikulttuurin esikuvia, esimerkiksi elokuvassa *Kala* nimeltä *Wanda*. Lisäksi nimimerkki *Lunatic-Pierru* on ilmeisesti väännös elokuvan *Hullu Pierrot* nimestä. Elokuva tunnetaan englannin kielessä yleensä ranskankielisellä alkunimellään *Pierrot le Fou* tai vaihtoehtoisesti käännöksillä *Pierrot Goes Wild* tai harvemmin *Crazy Pete*¹², joten nimimerkin käyttäjä on ikään kuin kääntänyt suomenkielisen nimen englanniksi ja korvannut *Pierrot*-nimen tekosanalla *Pierru*, jonka konnotaatio on mitä ilmeisimmin ilmavaiva. Eläimen nimestä motivoituvaksi voi tulkita nimimerkin *mellustiina* (K2), sillä se näyttää esiintyvän pääasiallisesti ravihevosen nimenä¹³.

Nimimerkki *manulle illallinen* (K3) on tulkinnallisesti kiinnostava tapaus. Sanonnassa vaivatta ja sopivasti tulevista asioista sanotaan, että "tulee kuin Manulle illallinen" (Lauhakangas 2015, 68). Kansanetymologisesti sanonnan *Manua* on pidetty erisnimenä ja varsin usein nimenomaan *Mauno Koivistoon* viittaavana lempinimenä (Paajanen 2013). Nimi *Manu* on kuitenkin mahdollisesti viitannut kiertävään ammatilaismieheen, jolle tarjoihin ruokaa tämän tullessa taloon. Saattaa kuitenkin olla, ettei sanonnassa olisi alun perin ollut kyse erisnimestä lainkaan. *Manu* on voinut tarkoittaa myös mannia eli mestaria tai yhden teorian mukaan myös romania eli mustalaismanua, joka illalla putkaan joutuessaan sai heti ruokatarjoilun. (Lauhakangas 2015, 68.) Kommentti on kirjoitettu pienellä alkukirjaimella, jolloin yleiskielinen merkitys korostuisi pikemminkin kuin kansanetymologinen viittaus *Manu*-lempinimeen. Kommentoija on kuitenkin käyttänyt sanontaa juuri presidentti Mauno Koivistoon viitatessaan. Tämä

¹¹ [https://en.wikipedia.org/wiki/ALF_\(TV_series\)](https://en.wikipedia.org/wiki/ALF_(TV_series))

¹² <https://goo.gl/QDNR6d>

¹³ <https://goo.gl/nvkHg4>

selviää kommentin sisällöstä, jossa annetaan linkki presidenttiä koskevaan uutiseen ja kommentoidaan sen sisältöä. Tällöin on mielekästä tulkita nimimerkin sanontakin proprin sisältäväksi.

Hämäläisen (2012b, 35) rekisteröityjen käyttäjänimien tutkimuksen haastatteluaineistosta selviää, että esimerkiksi käyttäjänimet *Persikka85*; *Nede* tai *Tomusokeri* perustuvat lempinimiin. Omasta aineistostani ei ole mahdollista kerätä haastatteluaineistoa eikä täten päätellä, onko jonkin nimen pohjalla lempinimi. Joissain nimimerkeissä on selvästi henkilönnimien kategorialle ominainen muoto tai joitain nimimäisiä aineksia, mutta ne eivät silti ole tunnettuja nimiä. Nimimerkit "*piive*" (K1) *hewa* (K3) ja *ykkä* (K3) ovat leppinimimäisiä. En ole kuitenkaan lukenut näitä henkilönnimiin. Lisäksi opaakki mutta vierasperäistä naisennimeä muistuttava on nimimerkki *Gnutilla* (K3). Nimimerkki *a.hl* (K3) näyttäisi taas motivoituvan kirjoittajan nimikirjaimista, mutta tätä tulkintaa ei voida mitenkään varmistaa.

Yritysnimiä hyödyntävät nimimerkit *hugotheboss* (K1), *Cloetta...*(K2) ja *googlemies* (K3). Nimimerkki *hugotheboss* vertautuu *Hugo Boss* -vaatemerkin lisäksi merkin perustajaan *Hugo Bossiin*¹⁴ sekä *Hugo*-etunimeen ylipäätään. *Cloetta...*-nimimerkki on makeisyhtiön kaima. Nimimerkissä *googlemies* on hakukoneyhtiön nimi *Google*. *Hudson 1942* -nimimerkillä (K3) viitataan automallin nimeen¹⁵. Kuten luvussa 4.4.1 on mainittu, nimimerkissä *pidot paranee* (K1) on käytetty perunalajikkeen nimeä *Pito*. Tämä selviää kommentista, jossa kyseistä lajiketta suositellaan perunalaatikon tekemiseen. Nimimerkit *eloveera* ja *elovera* esiintyvät molemmat veteraanikeskustelussa ilmeisesti saman kirjoittajan käyttämänä. Näyttää siltä, että nimimerkki on motivoitunut *Elovena*-tuotemerkestä tai yleiskäsitteestä *elovenatyttö*. Tämä tuotenimi on yhdistetty etunimeen *Veera* tai *Vera*. Veteraanikeskustelussa esiintyvä *PasiMiinaan* -nimimerkki voisi viitata henkilönnimiinkin, mutta todennäköisemmin *Pasi* tarkoittaa panssariajoneuvoa, kun ottaa huomioon keskustelun kontekstin, ja vaikka nimen jälkiosa on kirjoitettu isolla alkukirjaimella, on *Miina* mielekkäimmän tulkinnan mukaan nimenomaan räjähde eikä naisennimi.

¹⁴ [https://fi.wikipedia.org/wiki/Hugo_Boss_\(muotisuunnittelija\)](https://fi.wikipedia.org/wiki/Hugo_Boss_(muotisuunnittelija))

¹⁵ <http://auto.howstuffworks.com/1941-1947-hudson3.htm>

Yhdistysnimiin viittaavat nimimerkit *setaveteraani* (K3) sekä *UFF huippukusetus* (K3). Nimimerkissä *setaveteraani* kyse on kirjoitusvirheen sijaan todennäköisesti vakiintuneesta sanaleikistä, jossa *Seta ry* yhdistetään *sotaveteraani*-sanaan. Nimimerkissä *Olen YK-"veteraani"* (K3) esiintyy *Yhdistyneiden kansakuntien* lyhenne. Puoluenimen kirjainlyhenne esiintyy nimimerkeissä *Pomojen puolue SDP* (K3) sekä *SDPn kassaan* (K3). *LolitaPop*-nimimerkki (K1) on viittaus rockyhtyeeseen nimeltään *Lolita Pop*.

Paikannimet ovat melko harvinaisen propri nimimerkin taustalla. Paikannimi esiintyy nimimerkeissä *Hämeestä...* (K1), *niilo torniosta* (K3), *Stadin Starba* (K2), *Sodankylästä* (K3), *SUOMEN POJAT* (K3), *suomi 8* (K3) ja *Suomi on* (K3). Kuten jo edellä kävi ilmi, *AlfMelmac*-nimimerkissä (K3) esiintyy kuvitteellinen paikannimi *Melmac*. Nimimerkit *pyhtääläinen* (K1), *sir stadilainen* (K3) ja *torniolainen1* (K3) viittaavat paikkaan mutteivät propri muodossa.

Vaikka nimimerkki sisältäisi proprin, se ei välttämättä tarkoita, että propri on tämän nimimerkin pääsana. Esimerkiksi kaksisanaisen lausekkeen muodostavassa nimimerkissä *Stadin Starba* (K2) pääsanana on *Starba*, ja vasta sitä määrittävänä osana on Helsingin slanginimi *Stadi*. Esimerkiksi nimimerkeissä *googlemies* (K3) ja *setaveteraani* (K3) propriaines on yhdyssanassa määriteosana. Lausemaisista nimimerkeistä ei ole myöskään mielekästä etsiä pääsanoja. Nimimerkki *Suomi on* (K3) sisältää paikannimen *Suomi*, mutta nimimerkki on oikeastaan vain lauseen alkuosa, joka jatkuu kommentissa. Sen sijaan propri on pääsana tai yksilöivä osa esimerkiksi nimimerkeissä *Hetero-Jorma* (K1) tai *masi2* (K2). Epäselvä tapaus on nimimerkki *reinorunk* (K2), jossa henkilönimeen *Reino* yhdistyy opaakki elementti *runk* (ks. luku 4.4.4). Tästä nimimerkistä en määrittele pääsanaa. Perunalaatikkokeskustelussa propri on pääsana 19 nimimerkissä, jouluruokakeskustelussa 7:ssä ja veteraanikeskustelussa 19:ssä. Propri on määrittävä osa jouluruokakeskustelussa yhdessä ja veteraanikeskustelussa kolmessa nimimerkissä. Perunalaatikkokeskustelusta selviä tapauksia ei löydy.

Veteraanikeskustelun 336:sta rekisteröimättömästä nimimerkistä vain 19 on selvästi motivoitunut propreista, eli niissä propri on pääsana. Näistäkin nimimerkeistä *eloveera* ja *elovera* ovat mahdollisesti saman kirjoittajan samanmuotoisiksi tarkoittamia. Ruokakeskusteluissa taas on yhteensä 188 erilaista rekisteröimätöntä nimimerkkiä,

mutta niistä *proprien* pohjalta on muodostettu 26. Näyttää siis siltä, että veteraanikeskustelussa on suosittu aavistuksen verran enemmän jotain muita lähteitä nimille. Melko suurelta osin ero johtuu kuitenkin perunalaatikkokeskustelun provosoijan suosimasta nimimerkkityylistä, jossa *propripohjaisten* nimimerkkien osuus on suuri (ks. luku 5.4).

4.4.4 Tekosanat ja merkityksettömät ilmaukset

Tässä luvussa käsiteltävät nimimerkit koostuvat osin tai täysin aineksesta, jota ei esiinny leksikossa sellaisenaan. Tekosanoja ei muodosteta samalla tavalla johtamalla, yhdistämällä tai lainaamalla kuin sanoja tyypillisesti (Sjöblom 2006, 181). Täten sellaiset aineistoni nimimerkit kuin *marttanen* (K1) tai *googlemies* (K3) eivät lukeudu tähän kategoriaan, sillä edellisessä on käytetty yleiskielen mukaista johtamista ja jälkimmäisessä on yhdistetty jo leksikossa esiintyviä sanoja ymmärrettäväksi kokonaisuudeksi yhdistämissääntöjen mukaisesti. Osassa nimimerkeistä olen tulkinut yleiskielelle tuntemattoman muodon johtuvan pikemminkin kirjoitusvirheistä kuin tekosanojen muodostamisesta. Tällaisia ovat esimerkiksi nimimerkit *jolupukki...* (K2) tai *kaukana asuva llapsi* (K3).

Tekosanat eivät ole täysin mielivaltaisia, vaan niiden pohjalla on esimerkiksi äänteellisiä, visuaalisia tai semanttisia motivaatioita (Sjöblom 2006, 181). Jos nimimerkille on mielekkäästi löydettävissä jonkinlainen merkitys, olen pyrkinyt sellaisen etsimään. Esimerkiksi nimimerkki *Senjoritar* (K2) yhdistää ilmeisesti espanjan 'neitiä' tarkoittavan *señorita*-sanan ja suomalaisen *-tAr*-feminiinijohtimen. Näin syntyy redundantti muoto, jossa feminiinisyyttä ilmaistaan leksikaalisesti ja morfologisesti. Osassa nimimerkeistä kuitenkin tulkinta olisi vietävä hyvin pitkälle ennen kuin merkityksen voisi löytää. Esimerkiksi nimimerkki *reinorunk* (K2) näyttää sisältävän miehen etunimen *Reino*, mutta sen lisäksi nimimerkki koostuu osasta *runk*, joka sinänsä ei tarkoita mitään. Voidaan spekuloida, liittyykö se verbiin *runkata* eli 'masturboida' tai joihinkin sen johdoksiin, mutta tätä tulkintaa ei pystytä vahvistamaan.

Vain harvoilla nimimerkeillä ei ole minkäänlaista suhdetta leksikkoon. Tällaisia ovat esimerkiksi pelkistä erikoismerkeistä ja numeroista koostuvat nimimerkit. Perunalaatikkokeskustelussa näitä on 4, jouluruokakeskustelussa 3 ja

veteraanikeskustelussa 11 eli yhteensä 18. Numeroita voi tosin käyttää korvaamaan samannäköisiä grafeemeja, ja periaatteessa numeroinkin pystyisi näin ilmaisemaan leksikaalista merkitystä kantavia ilmauksia (ks. Wikipedia, Calculator spelling). Tällä tavoin tuotettuja nimimerkkejä ei kuitenkaan esiinny aineistossani. Useimmiten kirjainainesta sisältävissä hämärämerkityksisissäkin nimimerkeissä on joitain nimenosia, joilla on tunnettu merkitys. Jotkin nimimerkit ovat kuitenkin semanttisesti niin opaakkeja, ettei niiden sana-ainesta voida yhdistää leksikkoon ollenkaan. Kirjainainesta sisältäviä mutta merkitykseltään täysin opaakkeja nimimerkkejä on perunalaatikkokeskustelussa 6, jouluruokakeskustelussa 16 ja veteraanikeskustelussa 30 eli yhteensä 52. Kaikkiaan tekosanoista tai merkityksettömistä ilmauksista, kuten numeroista ja erikoismerkeistä, koostuvia nimimerkkejä on siis 70. Tämä on 13 prosenttia aineistoni nimimerkeistä.

Rekisteröimättömissä nimimerkeissä nimielementtejä saatetaan kirjoittaa norminvastaisesti yhteen, jolloin muodostuu tekosanan näköisiä kokonaisuuksia. Näistä nimimerkeistä kuitenkin vain harvat edustavat mielestäni tekosanoina. Nimenosien kirjoittaminen yhteen on tyypillinen ominaisuus nimimerkeille ja käyttäjänimille ja pakollistakin monissa nimimerkkisysteemeissä (ks. luku 1.2.2). Uskonkin, että useimmiten yhteen kirjoittamisen syy on joko nimimalli, esteettinen valinta, tilanpuute (ks. luku 4.2.3) tai mahdollisesti aiemman nimimerkin käyttäminen, joka on muodostettu erilleen kirjoittamisen kieltävässä nimimerkkisysteemissä. Muutamat kirjoittajat näyttävät kuitenkin tavoitelleen tekosanaisuutta, kuten nimimerkki *Itseenanna* (K3). Nimimerkin tekosanamaisuutta puolustaa sen alkuun valittu iso kirjain ja sanarajojen yhdistyttyä siitä äänteellisesti muodostuva varsin erilainen kokonaisuus kuin ortografisesti erikseen kirjoitettuna sanat olisivat.

Suurin merkityksettömien nimimerkkien ryhmä on satunnaisella näppäimistön painelulla tuotetut nimimerkit. *Perinteinen suomalainen jouluruoka* -keskustelussa 11 ja veteraanikeskustelussa 18 nimimerkkiä, eli yhteensä 29 nimimerkkiä, on oletettavasti tuotettu satunnaisella näppäimistön painelulla tai jonkin tietyn näppäinkuvion painelulla. Tällaisia satunnaisella painelulla tuotettuja nimimerkkejä ovat esimerkiksi *jkuyndfyg* (K2) ja *vfhdajko,gmrf,gt* (K3). Näppäinkuvion mukaan muodostetut nimimerkit koostuvat lähinnä saman näppäinrivistön kirjaimista. Tällaisia ovat esimerkiksi *asdasdasddsa* (K3), *fsdfsddfsdf* (K3) sekä *asdffffffs cccccccc* (K3). Myös veteraanikeskustelun nimimerkki *hjk...* on pikemminkin merkityksetön kuin

urheiluseuran nimeen *HJK* eli *Helsingin Jalkapalloseura* viittaava. Nimimerkkivalinta ei ensinnäkään saa mitään tukea kommentin sisällöstä, jossa käsitellään keskustelun aihetta eli veteraanijärjestöjen varallisuutta. Toiseksi nimimerkissä käytetyt kirjaimet ovat näppäimistöllä vierekkäin, eli tämänäköisen nimimerkin tuottaminen on varsin helppoa. Myös lopun kolme pistettä yhdistyvät huonosti merkitykseen *HJK*. Tämä nimimerkki ei kuitenkaan selvästikään ole täysin satunnainen, koska kolmen pisteen yhdistelmällä on kuitenkin oma sävyyn liittyvä merkityksensä.

Perunalaatikkokeskustelussa ei ole satunnaisia tai näppäinkuvion perusteella muodostettuja nimimerkkejä ollenkaan. Syynä tähän voi olla sattuma. Yksittäinen kommentoija saattaa suosia tällaista tyyliä, ja jos tämä osallistuu keskusteluun aktiivisesti, alkavat kyseisen nimimerkkityypin edustukset ylikorostua. Voidaan lisäksi olettaa, että tendenssit leviävät keskustelussa, ja kenties yhden kirjoittajan aloittama nimimerkkityyli saattaa tarttua seuraaville kommentoijille.

Perunalaatikkokeskustelun täysin opaakit kirjoitettua ainesta sisältävät nimimerkit ovat "*piive*" (ks. myös luku 4.4.3); *Apjbej* (ks. myös luku 5.1.2); *cybs1*; *gyjyyyl* (ks. myös luku 4.3.2); *Kiesseelemaanaa* sekä *Kustalli jirki* (ks. myös luku 4.5.1). Satunnaisen näppäimistön painelun tuloksena syntyneiden nimimerkkien lisäksi jouluruokakeskustelussa opaakkeja ovat nimimerkit *ast971*; *hahtua*; *hhh.kkk*; *ogi* ja veteraanikeskustelussa *a.h1* (ks. myös luku 4.4.3); *der234* (ks. myös luku 4.3.2); *eryerqy*; *FAK77*; *geej*; *Gnutilla* (ks. myös luku 4.4.3); *hewa* (ks. myös luku 4.4.3); *lopr*; *myrtteli*; *määmy*; *rhb*; *Saatatamma* sekä *ykkä* (ks. myös luku 4.4.3). Lisäksi jouluruokakeskustelussa esiintyy merkityksetön nimimerkki *aaloilla*, mutta kirjoitustyylin ja kommenttien sisällön perusteella uskon sen olevan kirjoitusvirheellinen muoto nimimerkistä *aloilla*, joka esiintyy keskustelussa kaksi kertaa. Näistä opaakeista nimimerkeistä muutamat, kuten *cybs1* ja *rhb*, voisi mieltää lyhenteiksi, mutta koska niiden lyhennemerkitys ei ole yleisesti tunnettu, olen tulkinnut ne opaakeiksi.

Tekosanoja ja leksikkoon jo kuuluvia sanoja yhdistävät nimimerkit ovat kohtuullisen harvinaisia, sillä niitä on vain kaikkiaan kolme. Suomalaisen nimen ja opaakin elementin yhdistelmä on jo aiemmin esiteltyssä nimimerkissä *reinorunk* (K2). Mahdollisesti proprin tai kirosanan ja opaakin aineksen yhdistelmästä koostuu

nimimerkki *juutas-a,ma* (K1). Tekosana on yhdistetty englanninkielisiin elementteihin perunalaatikkokeskustelun *Herodus the Yolle* -nimimerkissä.

Muutamien nimimerkkien elementit eivät sellaisenaan esiinny yleiskielisessä leksikossa, mutta en ole nähnyt mielekkääksi lukea niitä tekosanoiksi. Nimimerkin *hyssy* (K1) merkitys ei ole tunnettu yleiskielessä, mutta murteissa sillä on useampiakin edustuksia (ks. Suomen murteiden sanakirja, *hyssy*-sana-artikkeli). Sana on myös hyvin onomatopoeettinen, joten sillä on mahdollisesti paljonkin alueellisia merkityksiä. *Hyssy*-sanaa voi nähdä myös silloin tällöin käytettävän erityisesti sanaan *hämärä* yhdistettynä¹⁶. En ole täten lukenut *hyssyä* tekosanaksi. Toinen nimimerkki, jonka sana-aines ei ole yleiskielessä tuttu, mutta jolla epäilemättä on jo olemassa oleva merkitys, on *Palpan pappa menu* -nimimerkin (K2) ensimmäinen nimenosa. *Palpa* on toki tuttu pullonpalautuksen järjestämisestä, mutta on kyseenalaista, mahtoiko nimimerkin laatijalla kuitenkin olla tämä yritys mielessään. Sana voi olla taivuttamattomassa muodossaan myös *palppa*. Todennäköisesti tällä aineksella on jokin paikallinen tai proprinen merkitys, joka ei ole tuttu yleiskielessä. En lue tätäkään tekosanaksi. Myös nimimerkki *ttttttu* (K3) on mielestäni pikemminkin *vittu*-kirosanan mukaelma kuin tekosana tai satunnainen näppäimistön painelu. Samoin näen nimimerkin *musssssssssssuuuuuu* (K2) olevan vain tietyn äänteellisen kuvan luomista sanasta *musu* kuin uuden sanan sepittämistä. Sekä nimimerkin *ttttttu* että *musssssssssssuuuuuu* olen jättänyt pois tekosanoista.

4.5 Muita nimimerkkivalintaan vaikuttavia tekijöitä

Tässä luvussa käsitelen kahta nimimerkkeihin vaikuttavaa tekijää, jotka eivät luvussa 4.4 esiteltyjen nimimerkkien lähteiden kaltaisesti ole nimimerkkien pohjalla, mutta jotka ohjaavat nimimerkkivalintaa. Näkökulma on sikäli kahtalainen, että luvussa 4.5.1 esitellyt kielileikit ovat etenkin virallisille henkilönimille harvinainen ominaisuus, kun taas luvussa 4.5.2 esitelty sukupuolen vaikutus nimeen on nimimerkeille selvästi vähemmän ominaista kuin henkilönimille yleensä.

¹⁶ Ks. esim. Yle Uutiset: Hämärän hyssy heittää haasteen kuvaajalle:
http://yle.fi/uutiset/hamaran_hyssy_heittaa_haasteen_kuvaajalle/5450844

4.5.1 Kielileikit

Nimimerkin muodostamisessa voidaan käyttää kielileikittelyä. Useimmat tässä luvussa esitellyt nimimerkit pohjaavat keskusteluun ja kuuluvat siis luvussa 4.4.1 esiteltyjen nimimerkkien ryhmään, mutta niiden toteuttamisessa on ollut mukana myös kielileikin motivaatio. Nimimerkkien kielileikkejä on tarkastellut syvemmin pro gradussaan Matsi (2012). Tässä esittelen muutamia aineistolleni tyypillisiä kielileikkityyppejä.

Kielileikin sisältävät muun muassa nimimerkit, joissa grafeemeja on korvattu toisilla äänteellisesti vastaavilla tai jokseenkin vastaavilla grafeemeilla. Tällaisia ovat nimimerkit *cappas waan* (K1), *Kerma-Waaho* (K1) sekä *Apinoita Goijataan* (K3). Jouluruokakeskustelussa esiintyy kaksi nimimerkkiä sekä näiden kommentit, joissa muita vokaaleja on korvattu erityisesti grafeemeilla *ä* ja *ö*.

(8) *Göl körjöittää voi*: mötö hölöö jös vöön hölyöö. K2

(9) *Ön Sörttiä*: Kyl rösölliä voi läittää jös hälyää K2

Esimerkissä 8 nimimerkki *Göl körjöittää voi* vastaa oikeinkirjoitusvirheistä huomauttaneelle keskustelijalle. Korvaamalla suurimman osan vokaaleista *ö*-grafeemeilla ja täten tekemällä kielestään virheellistä kirjoittaja haluaa irvailla kohteelleen. Myös nimimerkki on tätä samaa *ö*-painotteista tyyliä. Vaikka siis nimimerkin asu ei ole oikeakielistä suomea, on sen logiikka selvä: *Göl körjöittää voi* on normaalistetussa muodossa 'kyl kirjoittaa voi'. *Ön sörttiä* -nimimerkin kommentti esimerkissä 9 on hyvin samankaltainen kuin esimerkin 8 tapaus, mutta tässä *ö*-grafeemin lisäksi esiintyy runsaasti myös *ä*:tä, joka on korvannut muita vokaaleja. Kommenttia ei kuitenkaan ole osoitettu vastaukseksi kenellekään, ja sen tarkoitus on siten hämäämpi. Tämänkin nimimerkin merkitys on kuitenkin selvä: *Ön sörttiä* tarkoittaa 'on sorttia'. Jossain määrin kirjainaineksen muuntelemisesta on kyse myös *Lesboth and maiden* -nimimerkissä (K1). Se sisältää englanninkielisen *maiden*-sanan, jonka merkitys on 'neito', sekä mahdollisesti naisten väliseen homoseksuaalisuuteen viittaavan *lesboth*-sanan, jolla ei kuitenkaan ole sellaisenaan vastinetta englannin leksikossa. *Lesboth*-sanan hakukonetulos löytää kyllä selittävän sana-artikkelin¹⁷, mutta ilmauksella ei vaikuta todellisuudessa olevan käyttöä. Paras selitys onkin, että kirjoittaja on vain leikillisesti vääntänyt *lesbo*-sanan toisenlaiseen mutta yhä tunnistettavaan

¹⁷ Urban Dictionary, *lesboth*: <http://www.urbandictionary.com/define.php?term=lesboth>

muotoon. Tähän viittaa myös kommentin lopputervehdys "T. Ullla Lisbeth", jonka aines *Lisbeth* muistuttaa *lesboth*-sanaa. Samankaltaisia ovat myös jo aiemmin luvussa 4.3.2 käsitelty *Dilddo-Mamas* (K1) ja luvussa 4.4.3 käsitelty *LolitaéPop* (K1) sekä *Lunatic-Pierru* (K1).

Sananmuunnokset ovat yksi kielileikkinimimerkkien tyyppi. Tällaisia nimimerkkejä on perunalaatikkokeskustelussa kahdeksan ja jouluruokakeskustelussa yksi. Veteraanikeskustelussa sananmuunnosnimimerkkejä ei ole. Perunalaatikkokeskustelun suuren sanamuunnosnimimerkkien määrän selittää todennäköisesti vain yhden kirjoittajan käyttämä pilailutyylä, jota käsitelen lisää vielä luvussa 5.4. Jo tässä mainittakoon kuitenkin näiden sananmuunnosten erikoislaatuudesta. *Kuumainen killi* ('kiimainen kulli'), *Pilo illeri 77* ('ilo pilleri') ja *muho ilku 88* ('iho mulkku') muodostavat sananmuunnoksenkin jälkeen oikeakielisiä kokonaisuuksia, ja ainoastaan sanavälit yhdyssanisissa nimimerkeissä nimenosien välissä ovat ortografiasta poikkeavia. Loput viisi keskustelun sananmuunnosnimimerkkiä kääntyvät kuitenkin puutteellisesti. *Kumi illiä!* kääntyy muotoon 'imi kullia', eli muunnoksen jälkeen sanaparin vokaaliharmonia ei enää toimi. *Kuhtava milli* kääntyy muotoon 'mihtava kulli', millä on mahdettu alun perin tarkoittaa sanaparia 'mahtava kulli'. *Ullo pikku* kääntyy 'pillo ukuksi' ja *Mullin kalkku* taas 'kallin mulkuksi'. Vaikka sananmuunnokset ovat epätäydellisiä, on nimimerkeistä kuitenkin pääteltävissä, että ne on tarkoitettu alatyylisiksi. Kyseenalaisempi tapaus on kuitenkin *Kustalli jirki*, jolle on vaikea saada selitystä edes sananmuunnoksen jälkeen. Olenkin siis lukenut sen opaakiksi. Jouluruokakeskustelun sananmuunnosnimimerkki *muurinkoväistin* ('väärinkömuistin') sekä kirjoittajan kommentin sisältö eivät viittaa siihen, että kommentoijalla olisi ollut vastaavanlaisia motiiveja kuin perunalaatikkokeskustelussa esiintyvillä nimimerkeillä.

Muunlaisia kielileikin sisältäviä nimimerkkejä ovat *Kokki nelonen* (K1, alkuperästä ks. luku 4.4.3), *Perinteiden vaalia* (K2, alkuperästä ks. luku 5.1.2), *Senjoritar* (K2, alkuperästä ks. luku 4.4.4) *eloveera* sekä *elovera* (K3, alkuperästä ks. luku 4.4.3), *kaik,kikat* (K3), *Siivetönveikko* (K3) ja *TKäteinen. . .* (K3, alkuperästä ks. luku 5.5). Nimimerkin *kaik,kikat*, eli 'kaikki kikat', kuulokuva on leikkisä ja kirjoitusasukin on valittu ortografisesti varsin poikkeavaksi. Nimimerkki *Siivetönveikko* on ilmeinen väännös sanasta *siipiveikko*. Ortografisesti nimenosat kuuluisi kirjoittaa erikseen, mutta tässä kielileikillisessä muodossa *Siivetönveikko* rinnastuu nimenomaan yhteen kirjoitettuun alkusanaansa.

4.5.2 Sukupuoli

Nimilaki kieltää antamasta pojalle naisennimeä tai tytölle miehennimeä (Nimilaki 9.8.1985/694, 32 b §). Nimen sukupuolen määrittäminen edellyttää etunimisysteemin rakenteellisten ja semanttisten piirteiden tuntemista. Yleensä nimisysteemin tunteva osaa entuudestaan tuntemattoman nimen kohdatessaan paikantaa sen nimien suhdeverkossa. Nämä tunnusmerkit eivät ole kuitenkaan säännönmukaisia, vaan nimet voivat kantaa molempien sukupuolten nimiin liitettyjä piirteitä tai ei kumpiakaan. (Kiviniemi 1982, 193.)

Suomen henkilönimijärjestelmässä joitain nimiä annetaan sekä miehille että naisille. Sukupuoleltaan horjuvimpia ovat omakieliset nimet, jotka eivät esiinny yleisesti kummallakaan sukupuolella. Tällaisia ovat esimerkiksi *Kaiho*, *Kotivalo* ja *Sävel*. Myös esimerkiksi sepitettyt uudisnimet sekä lainanimet saattavat olla aluksi sukupuoleltaan horjuvia. (Kiviniemi 1982, 193, 196, 198–199.) Koska nimimerkit ovat monista henkilönimikategorioista poiketen nimenomaan merkitystä kantavia ilmauksia ja jopa lausekkeita tai lauseita, ne ovat useammin myös sukupuolineutraaleja.

Olen lähestynyt sukupuolta tässä yksinkertaisuuden vuoksi dikotomisena ilmiönä. Muunlainen käsittely olisi tullut tarpeeseen, mikäli aineistossani olisi ollut sukupuolen moninaisuutta heijastavia tai esimerkiksi mies- ja naissukupuolta yhtäaikaaisesti ilmaisevia nimimerkkejä (esimerkiksi **Poika-Päivi*). On myös tarpeen todeta, että nimimerkin ilmaiseman mies- tai naissukupuolen ei tarvitse olla kirjoittajansa virallinen tai edes koettu sukupuoli. Nimimerkki voi ilmaista keskustelijan valitsemaa roolia, jolle ominainen on jompikumpi sukupuoli (ks. luvut 2.3 ja 5.4).

Sukupuolen ilmaisevat nimimerkit ovat usein henkilönimipohjaisia. Etunimien lisäksi jotkin lempinimetkin ovat selvästi ominaisia vain toiselle sukupuolelle. Tällaisiin lempinimiin pohjaavia nimimerkkejä ovat aineistossani esimerkiksi *paska-pate* (K1) ja *keke5* (K3). Lisäksi nimimerkeissä on vain jompaankumpaan sukupuoleen viittaavia käsitteitä, kuten sukulaisuussuhteen osoittavia sanoja, sukupuolitettuja ammattinimikkeitä tai arvonimiä. Tällaisia nimimerkkejä ovat esimerkiksi *Vanha Joulupukki* (K1), *vesimummo* (K1), *Senjoritar* (K2), *pikkupiika338* (K2), *sir stadilainen* (K3) ja *Sotapoika* (K3).

Osassa nimimerkeistä on sukupuoleen viittaavia käsitteitä, mutta niitä ei ole mielekästä katsoa sukupuolta osoittaviksi. Esimerkiksi *IsoVeli vartioi* -nimimerkin (K3) *IsoVeli* viittaa pikemminkin vertauskuvallisesti johonkin tarkkailua harjoittavaan osapuoleen kuin sukulaisuussuhteeseen. Tällöin nimimerkin subjektiksi on tulkittava joku muu kuin kirjoittaja itse. Toinen esimerkki, *Lesboth and maiden* -nimimerkki (K1), on *lesboth*-kielileikin (ks. luku 4.5.1) ja englanninkielisen *maiden*-sanan yhdistelmä, ja sen miellelyhtymät ovat feminiinisiä. Nimimerkki on kuitenkin vaikeasti tulkittavissa, enkä siksi ole taipuvainen pitämään sitä kirjoittajan sukupuolen ilmaisijana. Perunalaatikkokeskustelun nimimerkit *Kokki kolmonen* ja *kokki kolmonen* taas viittaavat miespuoliseen televisiokokkiin, mutta nimeä on mahdollista käyttää myös yleiskäsitteen kaltaisesti. Näiden nimimerkkien käyttäjien ei mielestäni tarvitse olla miehiä. Monilla nimimerkeillä on myös mies- tai naissukupuoleen liittyviä konnotaatioita. *Gnutilla* (K3) vaikuttaa naisennimeltä rakenteensa vuoksi, mutta se ei todellisuudessa ole olemassa oleva nimi. Samoin *Arskalainen* (K3) tuo mieleen miehen lempinimen. Tällaiset tulkinnanvaraiset tapaukset olen jättänyt laskelmista pois.

Selvä vähemmistö tuo sukupuoltaan esiin aineistoni rekisteröimättömissä nimimerkeissään. Perunalaatikkokeskustelun osallistujista 9 viittaa kirjoittajan naissukupuoleen ja 13 miessukupuoleen. Olen jättänyt huomioimatta keskustelussa esiintyvät sananmuunnosnimimerkit. Näiden nimimerkkien merkitykset ovat kyllä usein hyvin maskuliinisia (esim. *Kuumainen killi*, vrt. 'kiimainen kulli'), mutta niiden tulkitseminen suoraksi todisteeksi kirjoittajan tai kirjoittajan roolin miessukupuolesta olisi liian rohkeaa. Jouluruokakeskustelun osallistujista kymmenen viittaa kirjoittajan naissukupuoleen ja kuusi miessukupuoleen. Kiinnostavasti sotaveteraanikeskustelussa vain 27 on valinnut selvästi sukupuolitettun nimimerkin. Luku on siis suhteellisesti huomattavasti pienempi kuin ruokakeskusteluissa. Näistä 8 viittaa naissukupuoleen ja loput 19 miessukupuoleen. Kaikkiaan sukupuolitettuja nimimerkkejä on 64 erilaista, sillä sekä jouluruoka- että veteraanikeskustelussa esiintyy nimimerkki *mooses2*. Näistä naissukupuoleen viittaa 27 ja miessukupuoleen 37. Yhteensä ruokakeskusteluissa kirjoittajan miessukupuoleen viitattiin 19 nimimerkissä ja naissukupuoleen niin ikään 19 nimimerkissä. Tämä sinänsä heijastelee Suomi24:n käyttäjäjakaumaa, josta 51 prosenttia on miehiä ja 49 prosenttia naisia. (ks. Aller Media Oy, Suomi24:n tavoitavuus ja profiili). Veteraanikeskustelussa miessukupuoleen viitattiin taas selvästi useammin. Syyksi voi epäillä veteraanikeskustelun suhteellisesti suurempaa suosiota miesten keskuudessa. Tulokset ovat joka tapauksessa melko tasaiset.

Korkea-ahon Kauppalehden, Taloussanomien sekä hoitoalan keskustelupalstoilta keräämässä 300 nimimerkin aineistossa sukupuolitettu nimimerkki viittaa miessukupuoleen 90 kertaa ja naissukupuoleen 27 kertaa. Jokaisessa aineistolähteessä miessukupuoleen viittaavia nimimerkkejä on enemmän, mutta hoitoalan keskustelupalstalla tilanne on kaikkein tasaisin. (Korkea-aho 2013, 51, 78.) Oman aineistoni perusteella Suomi24:n keskustelukulttuuri näyttää suosivan enemmän sukupuolineutraaleja nimimerkkejä. Kaikkiaan 523 erilaisesta nimimerkistä 459 eli 88 prosenttia ei viittaa selkeästi kirjoittajan mies- tai naissukupuoleen. Suomi24:n rekisteröimättömien nimimerkkien järjestelmä on siis näiden keskustelujen perusteella melko sukupuolittumaton.

5 REKISTERÖIMÄTTÖMÄT NIMIMERKIT OSANA KESKUSTELUA

5.1 Rekisteröimättömien nimimerkkien tehtävät

M. A. K. Hallidayn (2004, 29–30) systeemis-funktionaalisen kieliteorian mukaan kielellä on kolme metafunktiota. Ideationaalinen metafunktio koskee kielen sanastollis-kieliopillisia piirteitä, jotka heijastavat ihmisen kokemusta. Interpersonaalinen metafunktio käsittää kielenkäytön sosiaalisen ja henkilökohtaisen tason. Tekstuaalinen metafunktio toimii näiden kahden edellisen välillä ja liittyy kielen rakenteeseen sekä sen keinoihin luoda yhtenäisiä kokonaisuuksia. *Metafunktio*-sana korostaa kielen luontaista funktionaalisuutta: Yleensä kielen funktioita tarkastellessa huomio on kielenkäytön syissä ja kielenkäytön tavoissa yleensä. Systeemis-funktionaalisen kieliteorian lähtökohta taas on, että kieli on muovautunut funktioistaan käsin. (Halliday 2004, 29–31.)

Nimienkin käytöstä voidaan erotella systeemis-funktionaalisen kieliteorian kolme metafunktiota. Nimen tekstuaalinen metafunktio on yksilöinti. Ideationaalinen funktio on nimenosien ja muiden elementtien semanttinen puoli. Ideationaalisesta funktiosta on kiinni se, mitkä elementit päädytään kielentämään nimessä: esimerkiksi pitkän ja kapean pellon nimeksi tulee pikemminkin *Katinhäntä* kuin *Töpöhäntä*. Interpersonaalinen funktio koskee proprin erilaisia sosiaalisia ja kulttuurisia tehtäviä. (Sjöblom 2006, 70.)

Sjöblom (2006, 70–71) on tarkastellut yritysnimien interpersonaalista funktiosta kumpuavia tehtäviä. Yritysnimillä on usein informatiivinen funktio, joka pyrkii kertomaan toimialasta, toimipaikasta tai omistussuhteista. Houkutteleva funktio taas on osa markkinointia, ja se ilmenee positiivisten mielikuvien hakemisella. Yritysnimillä on myös instrumentaalinen eli käytännöllinen funktio, johon liittyy esimerkiksi yritysnimen erottuminen muista sekä helppokäyttöisyys. Jos yritys halutaan liittää nimellään tiettyyn kulttuuriin tai maantieteelliseen alueeseen, kyse on integroivasta funktiosta. Esimerkiksi paikallisuuden tai kansainvälisyyden mielikuvat nimessä liittyvät tähän funktioon. Persoonallinen funktio taas koskee esteettisiä valintoja ja itseilmaisua. Yritysnimellä on myös individualisoiva funktio, eli yritys nimi tekee tarkoitteestaan inhimillisen kaltaisen toimijan, jolla on identiteetti. (Mp.)

En ole suoraan soveltanut esiteltyjä systeemifunktionaalisen kieliteorian mukaisia nimien metafunktioita tai yritysnimien funktioita omaan analyysiini, sillä nimimerkit ovat hyvin erilaisia ilmauksia. Olen kuitenkin omaksunut ajatuksen, että myös nimet ovat funktionaalisia kokonaisuuksia. Seuraavassa esittelen rekisteröimättömille nimimerkeille hahmottelemani funktiot.

5.1.1 Yksilöiminen

Perustapauksessaan nimellä on vain yksi tarkoite, ja tarkoitteella on useimmiten vain yksi samanlainen nimi (ks. luku 3.1). Rekisteröimättömien nimimerkkien suhde tarkoitteeseensa on kuitenkin tätä monimutkaisempi. Nimimerkkien alkuperäinen tehtävä on ollut erotella palvelun käyttäjät toisistaan, ja oletusarvoisesti kirjoittaja käyttäisi eri kommentteissaan samaa nimimerkkiä. Rekisteröimättömät nimimerkit ovat kuitenkin epävarmoja erottelukyvyyssään, sillä mikään ei pakota rekisteröitymätöntä käyttäjää valitsemaan samaa nimeä uudelleen, ja kirjoittaja voi valita itselleen vaikka joka kerta uuden nimimerkin. Toisaalta periaatteessa kaikki keskustelijat pystyisivät käyttämään samaa rekisteröimätöntä nimimerkkiä. Kuitenkin aineistossani on vain yksi nimimerkki, jolla on täysin identtinen edustus kahdessa eri keskustelussa. Rekisteröimättömät nimimerkit siis erottelevat ainakin jossain määrin lähtökohtaisia tarkoitteitaan, eli kommentoijia, tai ainakin eri kommentteja.

Rekisteröimättömille nimimerkeillekin välttämätön valintakriteeri on, ettei nimimerkkiä esiinny vielä rekisteröitynä. Kaikki nimimerkit toteuttavat siis tässä suhteessa edes jonkinlaista yksilöivää funktiota, tai ainakin ne tukevat rekisteröityjen käyttäjänimien yksilöivän funktion toteutumista. Mikäli nimimerkkiä aikoo käyttää vain kerran, sen merkitys kantajalleenkin on todennäköisesti vähäisempi kuin toistuvasti esiintyvän rekisteröidyn käyttäjänimen. Rekisteröitymätön kirjoittaja ei välttämättä viitsikään pysähtyä pitkäksi aikaa kokeilemaan sopivaa nimimerkkiä, jota ei olisi vielä rekisteröity. Tällöin päädytään vaihtoehtoihin, jotka eivät hyvin todennäköisesti ole kenenkään rekisteröityneen käyttäjän hallussa. Näitä ovat erityisesti luvussa 4.4.1 esittelemäni keskusteluun liittyvät nimimerkit.

Eeva Maria Närhin (1996, 13) mukaan erisnimen on oltava vakiintunut, jotta sitä voidaan pitää oikeana erisnimenä: tarvitaan pysyvää käyttöä, sillä muuten nimi ei kykene yksilöimään tarkoitettaan. Eniten perinteinen yksilöivä tehtävä korostuukin nimimerkeillä, jotka esiintyvät keskustelussa useampaan kertaan saman kirjoittajan käyttäminä. Tällaisia nimimerkkejä ei ole kuitenkaan kovin paljon. Perunalaatikkokeskustelussa kolme nimimerkkiä esiintyy kahdesti ja yksi kolmeen kertaan. Jouluruokakeskustelussa kymmenen nimimerkkiä toistuu useammin kuin kerran, yksi näistä neljästi ja yksi viidesti. Veteraanikeskustelun nimimerkeistä 14:ää käytetään useammin kuin kerran, joista kahta kolmesti ja yhtä neljästi. Kaikkiaan 523 erilaisesta nimimerkistä vain 28:aa käytetään siis enemmän kuin yhden kerran. Tämä on noin viisi prosenttia kaikista nimimerkeistä. Syy on osittain siinä, ettei nimimerkkien yhtäläisyyttä ole nähty mielekkääksi aina noudattaa. Keskustelussa nimittäin esiintyy muutamia melko samannäköisiä nimimerkkejä, jotka olen kuitenkin laskenut eri nimimerkeiksi. Käsittelen näitä vielä myöhemmin tässä luvussa. Lisäksi on mahdollista, ettei sama keskustelija ole osallistunut keskusteluun kovin monta kertaa eikä täten nimimerkkiäkään ole ollut tarvetta käyttää uudelleen. Mitä kauemmin keskustelun aloittamisesta on kulunut, sitä useammin kommentointi jää yksittäisten puheenvuorojen esittämiseksi, joihin muut keskustelijat eivät enää reagoi. Tällöin kirjoittajan ei ole välttämättä syytä kirjoittaa uusia puheenvuoroja, ja nimimerkkikin jää siten ilman uusia esiintymiskertoja.

Useaan kertaan esiintyviä nimimerkkejä ei voida pitää yksiselitteisesti saman kirjoittajan valitsemina. Kolmesti veteraanikeskustelussa esiintyvä nimimerkki *MINÄ* voi olla yhden tai useamman kirjoittajan käyttämä. Perunalaatikkokeskustelussa

kahdesti esiintyvä nimimerkki *lukija1* olisi riittävän neutraali ollakseen eri kirjoittajien käyttämä, mutta koska nimimerkin kommentit ovat peräkkäin ja sisällöltäänkin samankaltaisia, on melko todennäköistä, että kirjoittaja on sama. Nimimerkki *Emäntä* esiintyy jouluruokakeskustelussa kahdesti ja erilaissa yhteyksissä. Se on myös helposti keskustelun aiheesta, eli ruoanlaitosta, motivoitua – myös toisessa ruokakeskustelussa esiintyy nimimerkki *emäntä*. Nimimerkki voi siis olla eri kommentoijienkin käyttämä. Periaatteessa veteraanikeskustelussa neljästi esiintyvä nimimerkki *näin se menee* voisi olla eri kirjoittajien valitsema (ks. kuitenkin luku 4.1), sillä kyseisessä keskustelussa on useita vähän vastaavan kaltaisia nimimerkkejä, kuten *näin se on* tai *Näin se vaan ON* (ks. luku 5.3).

Pääosin nimimerkkien esiintyminen useampaan kertaan näyttää olevan harkittua. Esimerkiksi nimimerkit *Kolme sukupolvea* (K2) tai *lainsuojaton sika* (K3) ovat niin erikoislaatuisia, ettei niiden useampaa esiintymiskertaa samassa keskustelussa voida katsoa sattumaksi. Erityisen kiinnostava nimimerkki on *kaukana asuva lapsi* (K3), jota on käytetty samassa muodossa kahdesti ilmeisestä kirjoitusvirheestä huolimatta. Kommenteissaan kirjoittaja on ollut erittäin huolellinen: isot alkukirjaimet ja välimerkit ovat paikallaan, kommentin rakenne on jäsennelty jopa poikkeuksellisen huolellisesti ja kirjoitustyyli on selkeä. Kirjoittaja onkin halunnut varmistaa, että hänen kommenttinsa yhdistettäisiin toisiinsa jopa kirjoitusvirheen toistamisen uhalla.

Nimimerkit, joita käytetään useammin kuin kerran, ovat usein melko käyttäjänimimäisiä. Käyttäjänimimäisyydellä tarkoitan sitä, että nämä nimimerkit eivät ole keskustelun repliikkejä tai edes itse keskusteluun kiinteästi liittyviä. Selvästi rekisteröidyn käyttäjänimen kaltaisia ovat esimerkiksi nimimerkit *ogi* (K2), *Wanda3* (K2), *varpunen1* (K2), *Heli31* (K3), *hewa* (K3) ja *ykkä* (K3). Enemmistö toistuvistakin nimimerkeistä näyttää silti motivoituvan keskustelusta. Esimerkiksi nimimerkit *höpsöt* (K1), *Kolme sukupolvea* (K2) ja *Onko kerrottu?* (K3) ovat kaikki varsin epätodennäköisiä valintoja rekisteröidyksi käyttäjänimiksi, sillä niiden mielekkääseen tulkittamiseen tarvitaan kontekstia. Nimenomaan tällaisten nimimerkkien käyttäminen uudelleen onkin kiinnostavinta ja parhaiten osoittaa, että joillekin keskustelijoille tunnistetuksi tuleminen on tärkeää, mutta nimimerkki halutaan silti valjastaa joihinkin muihin kuin nimimäisiin tehtäviin.

Joissain tapauksissa on viitteitä siitä, että nimimerkkien takana on sama kirjoittaja, joka ei kuitenkaan ole viitsinyt, halunnut tai huomannut käyttää niitä samassa muodossa kaikissa kommentteissaan.

(10) *Kersantti*: Tällä hetkellä 16000 veteraania on muistaakseen elossa. jos tämän hetkinen summa ei riitä heidän hoitamiseen niin johan on kumma! K3

(11) *kersantti*: Muistin väärin tuon määrän. sotaveteraaneja on pikkusen yli 28 tuhatta elossa K3

(12) *Mitä ihmettä??:* Kirjoitin tänne pari tuntia sitten, mitä lähisuvussani sotaveteraani on saanut tukea, kuntoutusta jne, se viesti on poistettu. – – Jollakin on näköjään tarve johdatella tätä keskustelua haluamaansa suuntaan. K3

(13) *Etkö tajua?:* Läheskään kaikki veteraanit eivät saa sieltä mitään. K3

(14) *Mitä ihmettä?:* No en tod tajua sitä, että kun kaikki veteraanit ei saa mitään, niin ei saa sanoa jos jotkut saa ja kertoa mitä he saavat. K3

Esimerkkien 10 ja 11 viestien sisällöstä ja nimimerkeistä *Kersantti* ja *kersantti* päätellen niiden kirjoittaja on sama. Jälkimmäisessä kommentissa kirjoittaja ilmoittaa muistaneensa väärin elossa olevien veteraanien määrän, joka edellisessä kommentissa on kerrottu. Nimimerkit eivät kuitenkaan ole täysin identtiset, sillä ensimmäisessä esiintymässään se on kirjoitettu isolla alkukirjaimella ja jälkimmäisessä pienellä. Niin ikään esimerkkien 12 ja 14 nimimerkit *Mitä ihmettä??:* sekä *Mitä ihmettä?* eroavat vain yhden kysymysmerkin määrässä. Esimerkissä 13 nimimerkki *Etkö tajua?* kyseenalaistaa nimimerkin *Mitä ihmettä??:* kommentin. Esimerkissä 14 *Etkö tajua?* -nimimerkille vastaa ilmeisesti sama kirjoittaja kuin esiintyi esimerkissä 12 nimimerkillä *Mitä ihmettä??:*. Nyt kuitenkin nimimerkki on muotoa *Mitä ihmettä?*, eli siitä puuttuu toinen kysymysmerkeistä, joita nimimerkin ensimmäisessä esiintymässä oli siis kaksi. Nimimerkki *Mitä ihmettä?* esimerkissä 14 viittaa selvästi samaan omakohtaiseen tapaukseen kuin esimerkin 12 nimimerkki *Mitä ihmettä??:* viittaa. Samankaltainen pari on veteraanikeskustelun nimimerkit *PISTE pisteeseen.* sekä *PISTE-pisteeseen.* Nimimerkit ovat kaiketi saman kirjoittajan, mutta keskustelun jälkimmäisessä esiintymässä on käytetty yhdysmerkkiä nimimerkin eri osien välillä.

Sama kommentoija saattaa käyttää useampaa nimimerkkiä, jotka jollain tavalla viittaavat toisiinsa tai muistuttavat toisiaan.

(15) *Pottu1*: Yksi asia: ruokaohjeissa on vehnä jauhoja liian vähän. K1

(16) *pottu 2*: Jatkan vielä; tietysti punaista maitoa ja suolaa, jotta muussi tulee sopivan löysäksi ja sitten vain uuniin n. 2 h....175 astetta.. K1

(17) *asdffffffs cccccccc*: Homma menee näin että joku näkee jossain köyhän, ottaa siitä videota ja sanoo että tuolla köyhä, anna minulle rahaa, lol. K3

(18) *asdffffffcccc33333*: En nyt tarkoita sitä joka siellä kadulla sateessa on ensimmäisessä työharjoittelu paikassa vaan sitä koko suunnitelmallista ja lainsäädännön tuntevaa organisaatiota, se siinä mättää.. K3

(19) *odjldjlasdfj*: Lipeäkala ja valkokastike. – – Ruotsissa joulupöytään kuuluvat lihapullat. K2

(20) *lkjdfjljldf*: Niin ja riisipuuro ja "sekameteli" eli sekahedelmäsoppa tietysti kuuluvat jouluruokapöytään. Ja jälkiruokakahvin kanssa joulutähdet ja mieluiten itsetehdyt piparit. K2

Esimerkkien 15 ja 16 nimimerkit *Pottul* ja *pottu 2* esiintyvät peräkkäisissä kommentteissa, ja esimerkin 16 aloitussanojen ("Jatkan vielä") sekä kirjoitustyylin perusteella molemmat nimimerkit ovat saman kirjoittajan käyttämiä. Jatkumon vaikutelman luomiseksi nimimerkit on valittu samanlaisiksi, ja niissä on erona vain ison alkukirjaimen ja välilyönnin käyttö sekä numero, joka ensimmäisessä kommentissa on 1 ja seuraavassa 2. Vähän samanlainen on esimerkkien 17 ja 18 tapaus, jossa nimimerkin *asdffffffs ccccccc* kommenttia jatkaa nimimerkki *asdffffffcccc33333*. Kirjoittaja osoittaa selvästi olevansa edellisen kommentin kirjoittaja aloittamalla kommenttinsa sanoin "En nyt tarkoita sitä". Kirjoittaja on päätenyt toistamaan nimimerkin vain osittain, luultavasti sen monimutkaisuuden vuoksi. Esimerkissä 19 nimimerkki *odjldjlasdfj* kertoo erilaisia jouluruokia. Nimimerkki *lkjdfjljldf* vastaa esimerkissä 20 tähän kommenttiin täydentävästi. Esimerkin 20 kommentti alkaa sanoilla "Niin ja", mikä viittaisi siihen, että kommentoija täydentää omia ajatuksiaan. Nimimerkit ovat erilaiset, mutta ne on luultavastikin muodostettu samalla tavalla satunnaisella näppäimistön painelulla. *Perinteinen suomalainen jouluruoka* -keskustelussa on enemmänkin vastaavalla tavalla muodostettuja nimimerkkejä, joiden kirjoittaja näyttää reaktioidensa perusteella olevan sama. Se selittäisi tällaisten nimimerkkien suhteellisesti suuren määrän keskustelussa.

Nimimerkki voi myös muulla tavoin osoittaa, että kirjoittaja on sama kuin jossain aiemmassa kommentissa.

(21) *Minä tiedän*: Kerätyt markat ja €kut menee SUOMALAISTEN oligorgien taskuu niinkun Venäjän valtion omaisuus. K3

(22) *Tuli virhe*: tuossa edellisessä kommentissa pitäisi olla OLIGARKIT. K3

Esimerkkien 21 ja 22 nimimerkit *Minä tiedän* ja *Tuli virhe* eivät muistuta juuri toisiaan paitsi lausemaisessa muodossaan. Näiden nimimerkkien kommentit on kuitenkin kirjoitettu peräkkäin, joista jälkimmäisessä korjataan edellisen kirjoitusvirhettä. Kommentit voivat periaatteessa olla eri kirjoittajankin, mutta *Tuli virhe* -nimimerkin

subjektiton muoto sekä tyyli, jolla kirjoittaja esittää asiansa enempää osoittelematta, antavat ymmärtää, että kyseessä on kuitenkin sama kirjoittaja. Lisäksi molemmissa kommentteissa on käytetty versaaleja yksittäisen sanan korostamiseen. Se ei ole tyylikeinona harvinainen mutta antaa kuitenkin vielä yhden vihjeen kirjoittajien mahdollisesta samuudesta.

Yhdessä nimimerkissä viitataan varsinaisesti keskustelun ulkopuoliseen nimimerkkiin. Nimimerkki *Panhandle (alkup.)* (K2) sisältää lyhenteen *alkup.*, jolla tarkoitetaan nimimerkin alkuperäistä kantajaa siinä tapauksessa, että joku muu on ottanut käyttöönsä saman nimimerkin. Kommentoija on halunnut tulla jollain tavoin tunnistetuksi nimimerkin haltijana muttei rekisteröityä, tai siinä tapauksessa, että nimimerkki olisi jo kirjoittajan hallussa, tämä ei ole jostain syystä kirjautunut sisään. *Panhandle (alkup.)* -nimimerkki todistaa ainakin omalta osaltaan, että myös rekisteröimättömissä nimimerkeissä voi olla useampaan kertaan hyödynnettyjä, funktioltaan rekisteröidyn käyttäjänimen kaltaisia nimimerkkejä, joiden tarkoitus on yksilöidä.

5.1.2 Identiteetin tai roolin osoittaminen

Tässä luvussa esittelen identiteetin tai roolin osoittamisen funktion. Tämä nimimerkin tehtävä liittyy siihen, mitä kommentoija haluaa viestiä itsestään muille keskustelijoille ja minkä vaikutelman tämä haluaa luoda. Jokainen nimimerkki kertoo tietenkin jotain käyttäjästä ja heijastaa kirjoittajansa identiteettiä ja roolia keskustelussa: on identiteettivalinta olla myös esittämättä mitään henkilöön, kiinnostuksen kohteisiin tai muihin viittaavaa. Ulla Heinonen (2008, 136) on määritellyt nimimerkin yhdeksi tehtäväksi nimenomaan reaali-identiteetin kätkemisen. Sen voi katsoa tämän funktion yhdeksi ulottuvuudeksi. Joihinkin nimimerkkeihin halutaan kuitenkin selvästi tietoa käyttäjästä. Roolia osoittavat nimimerkit pyrkivät taas esittämään keskustelijan aseman keskustelussa tai jopa vaikuttamaan kommentin painoarvoon. Periaatteessa roolia osoittavat nimimerkit voitaisiin käsitellä myöhemmin luvussa 5.1.3, jossa esittelen keskustelullisina elementteinä toimivia nimimerkkejä, mutta rooleja ei ole aina kovin yksinkertaista tai edes mielekäästä erottaa identiteetistä, joten olen päätenyt esittämään ne saman luvun alla.

Nimimerkit, jotka kertovat jotain kommentoivan henkilön ominaisuuksista, osoittavat identiteettiä. Esimerkiksi nimiin pohjaavat tai kirjoittajan syntymävuoteen, ikään ja sukupuoleen viittaavat nimimerkit voivat heijastaa kantajansa identiteettiä verkon ulkopuolella. Tällaisia nimimerkkejä ovat mahdollisesti esimerkiksi *heikki.k* (K1) ja *Mies 89* (K3). Toisaalta, kuten luvussa 2.3 on mainittu, ei ole välttämättä mielekästä yrittää erottaa niin sanottua reaali-identiteettiä ja verkossa esiintyvää identiteettiä. Nimimerkissä esitettyjen nimien, syntymäaikojen tai muiden tietojen ei siis tarvitse olla tosia eli käyttäjensä virallista statusta vastaavia. Kun kommentoija esittää tarkoituksellisesti varsinaisesta reaali-identiteetistään poikkeavaa tietoa nimimerkissään, olisi ehkä mielekkäämpää puhua roolin osoittamisen funktiosta kuin identiteetin osoittamisesta. Nimiyhteisön näkökulmasta näitä niin sanotusti tosia ja rooliin perustuvia nimimerkkejä ei tietenkään ole yksinkertaista erottaa (ks. kuitenkin luku 5.4), joten en tätä jakoa myöskään pääasiallisesti tee. Palaan muunlaisiin roolin osoittamisen funktioihin vielä luvun loppupuolella.

Identiteetin osoittamisen funktioon liittyy myös halutun vaikutelman luominen nimimerkillä. Yksi etunimien nimenantoperuste on sen koettu miellyttävyys tai kauneus (Kiviniemi 1982, 165). Nimimerkkikin saatetaan valita siksi, että se on kaunis tai muulla tavalla kuvaa asioita, joita haluaa edustaa (ks. myös Hämäläinen 2012b, 80). Tällaisiksi voisi mieltää esimerkiksi *varpunen1-* (K2) ja *kohtalonlapsi4-* nimimerkit (K3). Näihin motivaatioihin ei tietenkään pääse käsiksi ilman haastatteluaineistoa eikä aina sittenkään.

Vaikka nimimerkillä koetaan olevan lähinnä henkilökohtaista merkitystä, sen halutaan silti viestivän jotain muille käyttäjille. Se, ymmärtääkö viestiä kukaan, ei ole erityisen merkityksellistä. (U. Heinonen 2008, 138.) Jotkin nimimerkeistä ovat merkitykseltään läpinäkymättömiä, eikä niistä voi päätellä, liittyvätkö ne keskusteluun tai nimenkantajaan. Hankalia tulkittavia ovat muun muassa pelkistä numeroista ja erikoismerkeistä koostuvat nimimerkit. Esimerkiksi *5-18-* nimimerkki (K1) ei näytä motivoituvan kommentin sisällöstä millään tavoin, ja nimimerkki kommentoikin kahteen kertaan täysin erilaisella sisällöllä. Nimimerkki *ast971:n* (K2) kirjainyhdistelmälle voi yrittää löytää merkityksiä, mutta jos se tulkitaan esimerkiksi lyhenteeksi, erilaisia vaihtoehtoja on liian paljon. Nimimerkki *Apjbej* (K1) vaikuttaa ensi näkemältä satunnaisen näppäimistön painelun tulokselta. Kun kuitenkin huomioi eri kirjainten etäisyydet näppäimistöllä sekä ison alkukirjaimen, satunnaisuus ei vaikuta

enää todennäköiseltä. Paras tulkinta näissä kaikissa tapauksissa lienee, että nimimerkeillä on jokin henkilökohtainen merkitys käyttäjälleen, johon ulkopuolisen ei ole mahdollisuutta päästä käsiksi. Nämä valinnat saattavat kuitenkin heijastaa nimenkantajansa identiteettiä.

Kommentoija voi ottaa keskustelussa roolin, jonka uskoo vahvistavan uskottavuuttaan, ja nimimerkki saatetaan valjastaa vahvistamaan tätä roolia. Roolia osoittavilla nimimerkeillä voidaan esimerkiksi osoittaa asiantuntijuutta tai aiheen omakohtaisuutta. Erityisesti veteraanikeskustelussa argumentointia tukevat nimimerkit ovat yleisiä (ks. myös luku 5.3). Veteraanikeskustelun nimimerkkejä, jotka kertovat omasta suhteesta aiheeseen, ovat esimerkiksi *isoisän puolesta*; *kaukana asuva lapsi*; *Myös veteraaninpoika*; *omainen1*; *Rahankerääjä*; *tytär2* ja *VETERAANIN TYTÄR*. Tällaisella nimimerkillä pyritään vahvistamaan kommentin painoarvoa ja ehkä joissain tapauksissa hakemaan vastaanottajan myötätuntoa. Ruokakeskusteluissa tunteisiin vetoavaa omakohtaisuutta korostavia nimimerkkejä ei ole yhtä luontevaa muodostaa kuin veteraanikeskustelussa, mutta *40 joulun kokemus* (K1) voitaisiin näin tulkita. Se sopii toisaalta omaa asiantuntijuutta osoittavaksi nimimerkiksikin. Muita ruokakeskustelujen asiantuntijuutta jossain määrin osoittavia nimimerkkejä ovat *emäntä* (K1), *Emäntä* (K2), *pottuvarmari myös* (K1) ja *viljelijä* (K1) sekä mahdollisesti nimimerkit *mummo ja vaari* (K1), *Mummo-54* (K1), *mummo naapurimaasta* (K2) ja *PerinnePiika* (K1). Nämä nimimerkit viittaavat korkeaan ikään tai ammattitaitoon, joilla pyritään kaiketi antamaan kuva vahvistuneesta kokemuksesta. Nimimerkit kuten *maalaisnero* (K1) ja *Stadin Starba* (K2) voi periaatteessa tulkita vakuuttelua tukeviksi, mutta luultavimmin niiden funktiona on olla pikemminkin leikillisiä. Molemmat keskustelijat osallistuvat kuitenkin keskusteluun asiallisin ja aiheeseen liittyvin kommentein. Veteraanikeskustelussa kuudessa nimimerkissä vahvistetaan omaa asiantuntijuutta tuomalla esille sotilasarvo: *ei sivari*; *Ihan vaan res Kers*; *itsellisen poika evp*; *Kersantti*; *kersantti* ja *Reservin vääpeli*. Sotilasarvon osoittamisen voidaan katsoa olevan auktoriteetin hakemista omalle kommentille. Toisaalta jokainen näistä valinnoista heijastaa myös jollain tavoin kommentoijan identiteettiä.

Leikillistenkin motiivien esille tuominen nimimerkissä voi olla roolin ottamista.

(23) *Perinteiden vaalia*: Aroma-sätkiä poltetaan ja Lidlin kaljaa dokataan läpi joulun. Poliisiauton vilkut on meilläpäin perinteiset jouluvalot. Jos jollain on Tallinnan tuliaisviinoja, niin sitten ne kuuluu joulupöytään. K2

Esimerkin 23 kommentti on kirjoitettu perinteisiä jouluruokia koskevaan keskusteluun, ja kommentoija on luultavasti valinnut nimimerkkinsä *Perinteiden vaalia* tähän liittyen. Kommentissa kuvailut jouluperinteet, kuten tupakan polttaminen ja alkoholin juominen, eivät luultavasti vastaa aloittajan hakemia jouluperinteitä. Siksi nimimerkkivalintakin näyttää kommentin myötä ironisena eikä niinkään asiantuntijuutta vahvistavana. Erityisen vahvasti leikillisen roolin ottaminen näkyy provosoijien nimimerkeissä, joita käsittelen lisää luvussa 5.4.

5.1.3 Keskustelullisena elementtinä toimiminen

Appellatiivista merkitystä ei ole aina pidetty nimen keskeisenä ominaisuutena (ks. luku 3.1). On jopa esitetty, että puhuja jättäisi nimen sisällön huomiotta, vaikka se olisi helposti ymmärrettävissäkin (Nicolaisen 1974, 104–105). Tässä suhteessa rekisteröimättömät nimimerkit poikkeavat monista nimikategorioista. Rekisteröimättömät nimimerkit ovat usein semanttisesti hyvin läpinäkyviä ja tärkeä osa kommenttia. Monet kommentit olisivat jopa mahdottomia ymmärtää, mikäli nimimerkin merkitykseen ei kiinnittäisi huomiota.

Luvussa 4.4.1 olen esitellyt keskustelusta kumpuavia nimimerkkejä. Tästä kategoriasta etenkin kommenttien sisältöön perustuvat nimimerkit toimivat keskustelullisina elementteinä. Esimerkkinä voi antaa otsikoivat nimimerkit. Suomi24:ssä nimimerkit näkyvät kommentin yläpuolella, ja tällä asettelulla on vaikutusta myös nimimerkkien sisältöön. Joskus kirjoittajat näyttävätkin hyödyntävän nimimerkin otsikkomaista sijoittelua kommentin sisällön tiivistämiseen. Tällaista funktiota näyttävät toteuttavan esimerkiksi nimimerkit *Uunimuusi on eri* (K1), *Vehnäjauho imeltää* (K1), *floristin huomio* (K2), *Antakaa almuja* (K3), *Käsitteet selviksi* (K3) ja *Totuus Kunniaan !* (K3).

Matsin (2012, 42) haastatteluaineistossa eräs vastaaja kertoo käyttävänsä Suomi24-keskustelussa nimimerkkinä useimmiten lausetta tai lauseenpätkää, joka tarjoaa lisätietoa kommenttiin. Aineistostani löytyy vastaavia tapauksia.

(24) *UFF huippukusetus*: Vain hölmö antaa rahaa veteraanien keräyksiin. Kerääjät tekevät varmasti pyyteetöntä työtä asian eteen, mutta näinhän kaikki huijaukset tapahtuvat.

Kertokaa yksikin keräys, josta tiedettäisiin rahojen käyttö. K3

Esimerkissä 24 kommentoija kertoo kaikkien keräysten rahankäytössä olevan epäselvyyksiä. Kuitenkin vasta nimimerkissään *UFF huippukusetus* kommentoija nimeää organisaation, jonka keräykset ovat hänen mielestään huijausta. Nimimerkki antaa siis lisätietoa kommenttiin. Mahdollinen keskustelullinen funktio on myös lukuvihjeen antaminen kommentille. Näin tulkittavissa olisi esimerkiksi nimimerkki *TKäteinen*. . . . (K3, alkuperästä ks. luku 5.5).

Dialogia voidaan käydä myös nimimerkkien kesken. Nimimerkki saatetaan muotoilla vastineeksi toisen kommentoijan nimimerkille ikään kuin keskustelun vieruspariksi.

(25) *Kiitos avusta*: Minkälainen on perinteinen suomalainen joulupäivällinen? – – Oman kodin Joulupöytään kuului lasimestarin silli, jota inhoan yli kaiken. Kaikki ehdotukset otan vastaan mielihyvällä, tehdäkseni perheelleni oikean joulun. K2
(26) *Oleppa hyvä!!!!*: Sinä voit, avaaja käyttää myös googlea. – – Itse en aio antaa sinulle yhtään reseptiä, koska niille voi käydä samoin kuin "lasimestarin sillillesi" eli voit kertoa inhoavasi yli kaiken. Ja mitä minä siitä saisin? Pahan mielen. K2

Esimerkin 25 kirjoittaja, nimimerkki *Kiitos avusta*, on jouluruokakeskustelun aloittaja, joka etsii vinkkejä joulupöytään sopivista ruoista. Esimerkissä 26 nimimerkki *Oleppa hyvä!!!!* kehottaa aloittajaa etsimään reseptejä hakukoneella ja kieltäytyy antamasta omia reseptejään. Kommentin sävy on kielteinen, ja nimimerkki on tarkoitettu sarkastiseksi vastaukseksi aloittajan nimimerkille. Vastaavia esimerkkejä on jonkin verran. Veteraanikeskustelun aloittajan kysyvä nimimerkki *MILJOONIA JEMMASSA?* saa vastauksen *miljoonia on* -nimimerkillä sekä vastakysymyksen *Jemmassa??* -nimimerkillä. *Mihin menee* -nimimerkille (K3) vastaa *Eikä mene!!* -nimimerkki. *Mitä ihmettä??* -nimimerkin (K3) haastaa *Etkö tajua?* -nimimerkki. Veteraanikeskustelussa väittelevät nimimerkit *näin se menee* sekä *jaa että menee*. Veteraanikeskustelun aloittaja on otsikoinut keskustelun aiheensa kysymysmuotoon. *MIHIN MENEE SOTAVETERAANIEN RAHAT?* -keskustelussa muutamat nimimerkit vastaavat suoraan sen otsikossa olevaan kysymykseen. Esimerkiksi nimimerkit *sinnhän ne menee* sekä *Kenpä tietäs?* sopivat reaktioiksi otsikkoon. Vähemmän dialogisesti toisiin nimimerkkeihin viittaavat *Myös veteraaninpoika* (K3), joka kohdistaa vastauksensa nimimerkille *veteraaninpoika*, sekä *samaa kuullut* (K3), joka vastaa nimimerkille *kuultua*.

Yksi mahdollinen keskustelun dynamiikkaan liittyvä funktio nimimerkille on huomion ja mielenkiinnon herättäminen. Koska nimimerkki on Suomi24:ssä ennen kommenttia, on se osaltaan melko suuressa vastuussa mielenkiinnon herättämisestä. Nimimerkit näyttävät kuitenkin melko harvoin palvelevan puhtaasti huomion ja mielenkiinnon herättämisen funktiota. Kuten luvusta 4.2.1 selviää, pelkistä suuraakkosista koostuvia nimimerkkejä on 13, ja ne kaikki esiintyvät veteraanikeskustelussa. Suuraakkosten ortografiasta poikkeava käyttäminen on ehkä itsestään selvin huomion herättämisen funktiota palveleva muoto. Tietenkään tämän funktion ei ole tarvinnut olla kaikilla kirjoittajilla päällimmäisenä tai edes lainkaan mielessä (ks. luku 5.3), mutta varmasti osa kommentoijista on suunnitellut nimimerkkinsä nimenomaan huomioita herättäväksi. Huomion herättämisen funktio korostuu luultavasti viestijöillä, joiden koko kommentin pääasiallinen tarkoitus on ärsyttää ja ohjata keskustelua sivuun alkuperäisestä aiheestaan. Näiden provosojien nimimerkeistä kerron lisää luvussa 5.4.

Luvussa 5.1.4 esittelen vielä erikseen keskusteluun liittyviä nimimerkkejä, joilla korostuvat pikemminkin nimimerkkivalinnan pakollisuuden täyttämisen funktio kuin niinkään keskustelullisena elementtinä toimimisen funktio. Nämä nimimerkit ovat kyllä erottamattoman kiinteässä yhteydessä keskusteluun, mutta ne eivät niinkään anna kommenttiin lisätietoa, otsikoi tai tiivistä sitä tai tarjoa lukuvihjeitä.

5.1.4 Nimimerkin pakollisuusvaatimuksen täyttäminen

Kaikki rekisteröidyt ja rekisteröimättömät nimimerkit Suomi24:ssä toteuttavat nimimerkin pakollisuusvaatimuksen täyttämisen funktiota. Osa nimimerkeistä vaikuttaa kuitenkin siltä, että niiden lähes yksinomainen valintaperuste on ollut pakko kirjoittaa jokin nimimerkki. Nämä nimimerkit ovat huomaamattomia ja vain vähällä vaivalla tuotettuja. Periaatteessa monet näistä nimimerkeistä on luettavissa myös luvussa 5.1.3 esiteltyihin keskustelullisiin elementteihin, mutta mielestäni nämä nimimerkit muodostavat vähäeleisyydessään oman luokkansa.

Suomi24:ssä nimimerkki sijoittuu keskustelunäkymässä kommenttikentän yläpuolelle, ja jotkut kirjoittajista hyödyntävät tätä tilaa osana kommenttiaan. Tällöin nimimerkkikenttään kirjoitetaan kommentin ensimmäinen sana tai sanoja. Yhteensä 19

nimimerkkiä on muotoiltu tällä tavoin. Näistä 2 on perunalaatikkokeskustelusta, 2 jouluruokakeskustelussa ja 15 veteraanikeskustelusta.

(27) *eihän teollisesti*: tehtyä imellettyä perunalaatikkaa syö sikakaan K1

(28) *Herrojen*: per`seeseen ne yleensä menee ja tavallinen karvahattu porukka nuoleskelee vain jäljelle jääneet luut. K3

(29) *sinä olet*: ironiaa ! K3

(30) *Epäilen,että*:: Keräysrahat ovat laillisten "rosmojen" p*****seen joutuneet, enimäkseen. K3

Nimimerkki *eihän teollisesti* esimerkissä 27 täydentyy yhdessä kommentin kanssa lauseeksi, jossa arvostellaan teollista perunalaatikkaa: "eihän teollisesti tehtyä imellettyä perunalaatikkaa syö sikakaan". Tälle nimimerkkityypille on tavallista, että nimimerkki aloitetaan isolla kirjaimella ja kommentti pienellä kirjaimella, kuten esimerkissä 28, jossa nimimerkki *Herrojen* on isolla ja kommentin ensimmäinen sana "per`seeseen" pienellä. Esimerkissä 29 on siteerattu kokonaisuudessaan *sinä olet* -nimimerkin yksisanainen ja yhden huutomerkkin sisältävä kommentti "ironiaa !". Nimimerkissä on siis enemmän tekstiä kuin itse kommentissa. Esimerkki 30 on poikkeustapaus, sillä nimimerkkiin sisältyy kaksoispiste ja kommentin ensimmäinen kirjain on suuraakkonen. Mielenkiintoisesti tämänkaltaisen, kommentin osana edustuvan nimimerkin muodostaakseen kirjoittajan on täytynyt aloittaa kommenttinsa kirjoittaminen nimimerkkilaatikosta, joka tulee vasta kommentille osoitetun osion jälkeen. Nämä nimimerkit eivät siis synny niinkään spontaanisti, vaan niiden nimimerkkityyppi täytyy valita poikkeuksellisesti ennen kommentin kirjoittamista.

Nimimerkissä saatetaan toistaa kommentin ensimmäiset sanat. Tällaisia nimimerkkejä on kahdeksan, ja ne kaikki ovat veteraanikeskustelussa.

(31) *Ja jälleen*: Ja jälleen taustalta löytyvät maamme suurimmat varkaat, joitten käsi on aina toisten taskuissa. K3

(32) *Ketkä unohtivat*: ketkä unohtivat meidän sotaveteraanimme. K3

(33) *jo riittää*: Jo riittää kerjääminen veteraanien varjolla. K3

(34) *Typerä provo*: Typerä provo! K3

Esimerkissä 31 nimimerkki *Ja jälleen* on täsmälleen sama kuin kommentin kaksi ensimmäistä sanaa. Nimimerkin ja ensimmäisten sanojen kesken saattaa olla myös pieniä ortografisia eroja: Nimimerkin *Ketkä unohtivat* kommentti esimerkissä 32 on muutoin sama nimimerkin kanssa, mutta kommentti on aloitettu pienellä alkukirjaimella ja nimimerkki isolla. Esimerkissä 33 nimimerkin *jo riittää* kommentti alkaa

nimimerkissä esiintyvin sanoin, mutta nyt kommentti alkaa isolla alkukirjaimella ja nimimerkki taas pienellä. Esimerkissä 34 nimimerkki ja koko kommentti ovat identtiset lukuun ottamatta huutomerkkiä kommentin lopussa.

Pakollisuuden mukaan valituilta nimimerkeiltä vaikuttavat myös satunnaisen näppäimistön painelun tuloksena syntyneet nimimerkit (ks. luku 4.4.4). Näitä on keskusteluissa yhteensä 29. Vähällä vaivalla syntyneiksi voidaan olettaa myös ne yhdeksän yhteenlaskutoimituksen muotoista nimimerkkiä, jotka on omaksuttu ennen kommentin lähettämistä vaadittavasta haittaohjelmatestistä (ks. luku 4.3.4).

Kun nimimerkki kertoo vain vähän kirjoittajastaan tai ei anna juuri ennako-oletuksia, jää tilaa itse kommentin sisällölle ehkä vielä hieman enemmän. Pakollisuuden vuoksi syntyneet nimimerkitkin kertovat silti jotain käyttäjästään: ne osoittavat, kuinka vähäinen merkitys tunnistautumisella joillekin kirjoittajille on. Tämänkaltaista nimimerkinvalintaperusteita suosivat keskustelijat vaalivat myös palvelun anonymiteettiä kaikkein huolellisimmin. Toisaalta, kuten edellä olen jo esittänyt, syy saattaa olla sekin, että valitsemalla epänimimerkkimäisen nimimerkin kirjoittaja lyhentää nimimerkin valitsemiseen käytettävää aikaa siinä tapauksessa, että omat ehdotukset olisivatkin jo rekisteröityneen yhteisön käytössä. Jos on kokeillut keskustellessaan kommenttiinsa sopivia nimimerkkejä toinen toisensa jälkeen, voi tuntua helpommalta valita kerralla sellainen, joka ei taatusti ole vielä kenenkään käytössä.

5.2 Viittaaminen muihin keskustelijoihin

Tässä luvussa esittelen erilaisia viittaamiskäytäntöjä ja mahdollisia syitä, joiden vuoksi muiden keskustelijoiden nimimerkkeihin viitataan – tai ollaan viittaamatta. Luvun keskeistä aineistoa ovat kommentteissa esiintyvät nimimerkit, jotka saattavat sulautua esiintymisympäristöönsä siinä määrin, että kyseisiä nimimerkkejä tuntematon ei niitä tekstistä erota. Olenkin tässä luvussa lihavoanut siteeraamiini kommentteihin niissä esiintyvät nimimerkit. Lihavointia ei esiinny ennestään aineistoni kommentteissa, joten kaikki lihavoinnit ovat omiani.

5.2.1 Viittaamistavat

Nimimerkin häilyvyys nimikategoriana näkyy tavassa, jolla toisten kommentoijien nimimerkkeihin viitataan. Viittaamisessa kirjoitusasun suhteen voidaan ottaa vapauksia, jollaisia nimien kanssa ei yleensä tehdä: osa nimiaineksesta tippuu pois tai nimimerkkien alkuperäistä kirjoitusasua muutetaan jollain muulla tavoin. Nämä lyhennykset ja yksinkertaistukset tehdään luultavasti joko viittaamisen yksinkertaistamiseksi tai huolimattomuuden vuoksi. Nimimerkki saatetaan myös erottaa tekstistä keinoilla, joita henkilönnimiin ei yleensä liitetä.

Nimimerkkien taivutusta hankaloittavat erikoismerkit ja numerot sekä nimimerkeissä jo valmiina olevat sijapäätteet. Mikäli näitä aineksia nimimerkeissä esiintyy, viittaaja tyytyy yleensä muokkaamaan nimimerkin alkuperäistä kirjoitusasua.

(35) *näinmeillä*: **Wandalle** : sata osteria eikä muuta olisi kamalin mahdollinen juhlapöytä minun makuuni, yök!! K2

(36) *isoisän puolesta*: **Täsmennyksen** täsmennys:

Päivärahat palkan lisäksi ovat kuitenkin ihan kivat ja ilmainen täysihoito? K3

Nimimerkki *Wanda3* on esimerkissä 35 lyhentynyt muotoon *Wanda*, kun siihen on viitattu. Esimerkissä 36 kirjoittaja kohdistaa kommenttinsa nimimerkille *täsmennystä*. Nimimerkin sijamuoto on jäänyt pois kommentin puhuttelussa "Täsmennyksen täsmennys". Nimimerkin käyttö tekstissä sellaisenaan olisi toki kankeaa mutta mahdollista esimerkiksi muodossa "*täsmennystä*-nimimerkin täsmennys".

Neljässä tapauksessa toisen kommentoijan nimimerkkiin viittaava käyttää lainausmerkkejä.

(37) *Salmonman* (rekisteröity): Sinulle "**Kiitos avusta**", sanon: Lipeäkala ja muutkin kalat (lohi, suutarin lohi, poron paisti, ja monia muita hyviä laatuja... K2

(38) *pklösdfjla*: Niin piti, mutta nimimerkillä "**ei nyt muuta**" on eri agenda - saivartelua saivartelun vuoksi. K2

(39) *Harjotusta vaan*: "**Neea29**" lle. Siinähan olikin ohjetta kerrakseen, olisikohan sinun kannattanut "poistua täältä" ennen kirjoitustasi. K1

(40) *irti rahan vallasta*: "**Tea 28**

21.12.2014 09:31"

Juuri näin ! Nämä uusavuttomat, ei osaa käyttää aivojaan mihinkään. K2

Esimerkeissä 37 ja 38 kommentoijat viittaavat nimimerkkeihin *Kiitos avusta* ja *ei nyt muuta* lainausmerkkien kanssa kenties siksi, että nimimerkit olisivat erotettavissa

tekstistä paremmin. Etenkin kolmesanainen ja pienellä alkukirjaimella alkava nimimerkki *ei nyt muuta* erottuisi ilman lainausmerkkejä tai muita osoittimia huonosti. Lainausmerkkien lisäksi esimerkin 38 kommentoija on käyttänyt viittauksensa edellä myös *nimimerkki*-sanaa edelleen erottamaan viittauksen kohteena olevaa nimimerkkiä tekstistä. Esimerkissä 39 vastaavaa muuhun tekstiin sekoittumisen ongelmaa ei niinkään olisi, sillä nimimerkki *Neea 29*, jonka kommentoija on siteerannut muodossa *Neea29*, olisi helppo ymmärtää nimimerkiksi ilman lainausmerkkejäkin. Esimerkissä 40 kirjoittaja on poikkeuksellisesti siteerannut nimimerkin (*Tea 28*) lisäksi ajankohdan, jona kirjoittaja on kommenttinsa jättänyt, ja pannut kaiken lainausmerkkeihin. Vaikka moniossaisten ja etenkin pienellä alkukirjaimella alkavien nimimerkkien erottaminen tekstistä lainausmerkein tuntuisi perustellummalta, tapausten vähyyden vuoksi ei voida sanoa, ovatko tietynlaiset nimimerkit useammin lainausmerkeissä kuin toiset.

Osa käyttäjistä hahmottaa nimimerkit nimimäisemmiksi kuin toiset. Tämä näkyy myös viittaustavassa.

(41) *sullemulle totta*: **MulleSulleMulle**...Kyllä MOT on tutkinut K3

(42) *yksnainen83* (rekisteröity): Mutta kuten nimimerkki **Voi jestas** jo totesi, jouluna voi syödä muutakin kuin vain perinteisiä jouluruokia. K2

(43) *Hämeestä...*: Nimimerkki **Patis 49** on okeassa. K1

(44) *19+3*: **Voi kurja**,

meillä ei ole jouluna varaa edes perunaan! K1

Esimerkeissä 41–43 kommentoijat viittaavat nimimerkkeihin ilman lainausmerkkejä. Kirjoittaja on halunnut esimerkissä 41 siteerata nimimerkin tarkasti, vaikka se on kirjoitusasultaan melko monimutkainen *MulleSulleMulle*. Esimerkeissä 42 ja 43 nimimerkkejä siteerataan väärin: nimimerkki *voi jestas* on muodossa *Voi jestas* (esimerkki 42) ja nimimerkki *patis49* muodossa *Patis 49* (esimerkki 43). Kirjoittajat ovat tehneet nimimerkeistä nimimäisempiä aloittamalla ne suuraakkosella. Esimerkki 44 muistuttaa kirjeen aloitusta. Kirjoitus alkaa nimimerkillä, jolle sanat on osoitettu, ja sen jälkeen asetetulla pilkulla. Tätä osoitusta seuraa tyhjä rivi ennen kommentin jatkamista. Kommentin alussa viitattu nimimerkki vertautuukin vahvasti muissa tekstilajeissa vastaavassa asemassa käytettävään nimeen.

5.2.2 Viittaamisen tehtävät

Yleensä kun nimimerkkiin viitataan, kyse on metapragmaattisesta kommentista. Metapragmaattiset puheenvuorot eivät käsittele verkkokeskustelun aihetta, vaan itse kommunikaatiota (Tanskanen 2007, 88). Metapragmaattiset kommentit voivat arvioida omien tai muiden keskustelijoiden kommenttien tarkoituksenmukaisuutta sekä selventää tai muotoilla omia kommentteja uudelleen, mikäli niitä on tulkittu tai on mahdollista tulkita väärin (mt., 90).

Mikäli nimimerkkiin viitataan, se tehdään kenties selkeyttämisen vuoksi, erityisesti jos kommentissa on useammalle käyttäjälle kohdistuvia viestejä.

(45) *potaatti, ei bataatt*: **Ogi**, aloittaja kyseli nimenomaan perinteistä suomalaista joulupöytää. K2

(46) *Neea 29*: Ehkä vuden typerin aloitus **tumpulalta!** K1

(47) *näinmeillä*: **Wandalle** : sata osteria eikä muuta olisi kamalin mahdollinen juhlapöytä minun makuuni, yök!! – – Aloittajalle toivotan onnea. K2

Nimimerkki *potaatti, ei bataatt* esimerkissä 45 on kohdistanut viestinsä kommenttiketjun rakenteessa viestiketjun aloittajalle, mutta kommenttinsa aluksi tämä puhuttelee nimimerkkiä *ogi*. Esimerkissä 46 *Neea 29* kommentoi ketjun aloittajan eli *tumpulako*-nimimerkin viestin olevan vuoden typerin aloitus. Alun perin *Neea 29*:n kommentti on jätetty kuitenkin nimimerkin *Pernalaatikko* kommentin alle eikä siis keskustelun aloittajalle. *Neea 29*:n kommentti ei myöskään näytä olevan suorassa yhteydessä *Pernalaatikon* kommenttiin, jossa annetaan linkki perunalaatikon imellytyksen ohjeisiin. Aloittajan nimimerkin käyttäminen kommentissa siis varmistaa sen, kenelle kommentti on osoitettu. Esimerkin 47 nimimerkki *näinmeillä* on kohdistanut kommenttinsa varsinaisesti nimimerkille *Wanda3*, jonka lisäksi hän aloittaa kommenttinsa osoituksella "Wandalle". Kommenttissaan *näinmeillä* keskittyy kuitenkin enimmäkseen antamaan ohjeita ketjun alkuperäiselle ohjeiden pyytäjälle, ja tähän osioon siirtymisen ja uuden kohdistuksen hän osoittaa sanoilla "Aloittajalle toivotan onnea".

Kun muiden keskustelijoiden nimimerkkeihin viitataan, syynä saattaa olla selkeyttämisen ohella sävyn luominen ja viestin tekeminen henkilökohtaisemmaksi.

(48) *aaloilla*: voi paska **ei nyt muuta** jahkajalle mene opettan muualle K2

(49) *aloilla*: **ei nyt muuta** lopetta tuo mee pois tältä sivustolta K2

(50) *pataa vetäjä*: **ei nyt muuta** sinut pitäsi opetta kunolla ja vetää pataan K2

(51) *Göl körjöittö vöi*: mötö hölöö jös vöön hölyöö.

ei nyt muuta

Gööle sönä görbä Tääl gösellään öhjeitö jöylöryököön je jöylöpöydön köttämysöön . K2

Nimimerkki *ei nyt muuta* jouluruokakeskustelussa on herättänyt kommentteillaan ärtymystä ja reaktioita useankin kommentin verran, ja esimerkeissä 48–51 näistä on osa. Kommentoija *ei nyt muuta* keskittyy muiden keskustelijoiden kirjoitustyyliin ja välimerkkivirheisiin. On mahdollista, että kyse on provosoijasta, joka tahallaan ärsyttää muita keskustelijoita ja pyrkii näin saamaan huomiota (ks. luku 5.4). Paljon huomiota *ei nyt muuta* on saanutkin, ja useat keskustelijat kommentoivat tämän kirjoituksia. Monet vastauksista ovat samantapaisia kirjoitusasultaan ja sisällöltään – osa jopa siinä määrin, että vaikka niiden kirjoittajiksi on merkitty eri nimimerkki, on syytä olettaa, että kirjoittaja on sama. Nimimerkkejä *aaloilla* ja *aloilla* esimerkeissä 48 ja 49 voidaan käytännössä pitää saman kirjoittajan valitsemina, etenkin kun *aloilla*-nimimerkki esiintyy kahdesti. Myös esimerkin 50 nimimerkin *pataa vetäjä* kommentti muistuttaa paljolti nimimerkkien *aaloilla* ja *aloilla* kommentteja sisällöltään ja kirjoitusasultaan. Näitä kaikkia yhdistää esimerkiksi välimerkkittömyys ja runsas samantapaisten kirjoitusvirheiden määrä. Joka tapauksessa näissä vastauksissa on viitattu usein nimimerkkiin, jolle viesti kohdentuu, ja kaikissa kirjoituksissa *ei nyt muuta* -nimimerkillä esiintyvään kirjoittajaan on suhtauduttu negatiivisesti. Ehkä provosoijan nimimerkkiin viittaamisella viesteistä yritetään tehdä niin sanotusti henkilöön menevämpiä. Esimerkin 51 tapaus on hieman erilainen. Kirjoittaja vastaa oikeinkirjoituksesta huomauttelevalle *ei nyt muuta* -nimimerkille vääntämällä kommenttinsa ja nimimerkkinsä erittäin kielenvastaiseen asuun, jossa useimmat vokaalit on korvattu erityisesti ö-grafeemilla. Ainoastaan viittaus nimimerkkiin *ei nyt muuta* erottuu kommentin keskeltä kirjoitusasultaan muuntelemattomana.

Aineistoni on kerätty sivoustouudistusta edeltävältä ajalta, jolloin ainoastaan visuaalinen porrastus kertoi, kenelle kommentoijat olivat viestinsä osoittaneet. Etenkin pitkissä kommenttiketjuissa oli lähes mahdotonta määrittää, kenelle vastaus oli tarkoitettu. Silti aineistoni kommentoijat eivät yleensä viittaa muihin keskustelijoihin nimimerkkejä käyttäen. Koko aineistossa vain 16 kommentissa on mainittu jollain tavoin muiden kommentoijien nimimerkkejä. Niitä ei käytetä edes silloin, kun kirjoittajaan halutaan

viitata muutenkin kuin suoralla puhuttelulla. Keskustelun aloittajille suuntautuu eniten suoraa puhuttelua, mutta aloittajienkaan nimimerkkejä ei mainita kovin usein.

(52) *cappas waan*: No toivon , että aloittaja onnistuu. K1

(53) *Oleppa hyvä!!!!*: Sinä voit, avaja käyttää myös googlea. K2

(54) *x kokki*: Ap:lle " tehdäkseni perheelleni oikean joulun. ". K2

(55) *Salmonman* (rekisteröity): Sinulle "**Kiitos avusta**", sanon: Lipeäkala ja muutkin kalat (lohi, suutarin lohi, poron paisti, ja monia muita hyviä laatuja... K2

(56) *Neea 29*: Ehkä vuden typerin aloitus **tumpulalta!** K1

Esimerkeissä 52–56 viitataan keskustelun aloittajaan tai puhutellaan tätä. Keskustelun aloittajaan viitataan sanoilla *avaaja*; *aloittaja* sekä *ap*. *Salmonman* esimerkissä 55 sekä *Neea 29* esimerkissä 56 poikkeuksellisesti puhuttelevat aloittajaa tämän nimimerkillä. Esimerkissä 55 nimimerkki *Kiitos avusta* on siteerattu varsinaisessa kirjoitusasussaan, mutta esimerkissä 56 aloittajan nimimerkkiin *tumpulako* viitataan muodossa *tumpula*.

Huomionarvoista on, että veteraanikeskustelussa viitataan muiden keskustelijoiden nimimerkkeihin vain kaksi kertaa, vaikka kommentteja on runsaammin kuin ruoka-aiheisissa keskusteluissa yhteensä. Keskusteluvirta onkin monologimaisempaa, kun katsoo esimerkiksi määriä, joissa kommentti on kohdistettu aloittajalle tai toiselle keskustelijalle. Aloittajalle vastatessaan kommentoijan ei välttämättä tarvitse muotoilla vastaustaan dialogimaiseksi tai ottaa huomioon vastaanottajaa. Sen sijaan jos kommentoija valitsisi kommenttinsa kohteeksi toisen kommentoijan kirjoituksen, olisi valinta jollain tavoin motivoitava myös tekstitasolla.

Keskustelujen viittaamisen vähäisyyden syytä voi vain arvailla. Yksi tekijä on tietenkin keskustelukulttuuri, johon nimimerkkien käyttö ei kuulu. Kuten aiemmin on mainittu (ks. luvut 2.2 ja 3.3.1), joissain verkkokeskusteluissa käytetään nimimerkkejä muiden käyttäjien tervehtimiseen ja viestien kohdistamiseen. Suomi24:ssä tämä käytäntö ei ole yleinen kenties siitä syystä, että keskustelijat ja näiden nimimerkit eivät ole ennestään tuttuja ja vakiintuneita. Yhteisöllisyys luultavasti lisäisi nimimerkkien käyttämistä kommentteissa. Osaksi syynä saattavat olla Suomi24:n nimimerkkityypit. Nimimerkkityypeistä luvussa 5.1.4 esittelemäni nimimerkin pakollisuutta täyttävät nimimerkit eivät tulleet koskaan mainituiksi muiden viitteissä. Kuten luvussa 5.2.1 ilmenee, myös perinteiset nimimerkkityypit numeroineen ja erikoismerkkeineen ovat viittaamisen kannalta hankalia. Ehkä spekulatiivisesti voisi miettiä viittaamisen vähäisyyttä myös suomalaisen keskustelukulttuurin näkökulmasta. Suomessa

tervehtimisen yhteydessä nimen lausumista ei erityisemmin suosita (Närhi 1996, 17). Tämä kasvokkain viestinnän tapa on saattanut siirtyä tälle monenlaisia kansanosia yhdistävälle verkkoalustalle.

5.3 Keskustelun sävy nimimerkeissä

Imelletty perunalaatikko- ja *Perinteinen suomalainen jouluruoka* -keskustelut edustavat aineistossani aiheita, jotka eivät tavallisesti herätä erityistä kiihkoa. *MIHIN MENEET SOTAVETERAANIEN RAHAT?* -keskustelu sen sijaan käy oletusarvoisesti tunteikkaampana. Nämä keskustelut keräävät erilaisia keskustelijoita, ja keskusteluaihe vaikuttaa myös tyyliin, johon kirjoittajat päätyvät kommentissaan ja nimimerkissään.

Molemmat ruokakeskustelut lähtevät liikkeelle aloittajan esittämästä omakohtaisesta kysymyksestä, johon keskustelijoilta toivotaan ratkaisua. Kummastakin keskustelusta löytyy kannustavia nimimerkkejä, kuten *Harjotusta vaan* (K1), *intesonokonuuka* (K1) tai *älä välitä* (K2). Tendenssi on kuitenkin melko heikko. Luonnollisestikaan veteraanikeskustelussa tämänkaltaisia nimimerkkejä ei ole, sillä keskustelu ei koske aloittajan henkilökohtaista ongelmaa.

Veteraanikeskustelun nimimerkeissä oman mielipiteen tai tiedon totuusarvoa korostetaan: keskusteluun ovat osallistuneet nimimerkit *Tosi on* (esiintyy kaksi kertaa), *tosi on.*; *tosion*; *Totuuden Torvi*; *Totuus Kunniaan !*; *truth* sekä *sullemulle totta*. Samankaltaisia ovat kommentin sanomaa vahvistavat nimimerkit, kuten *näin se menee* (esiintyy neljä kertaa); *näin se on*; *NÄIN SE ON*; *Näin se vaan ON*; *Se on jämpä* ja *Minä tiedän*. Vastaavanlaisia nimimerkkejä ei ruokakeskusteluissa ole.

Luvussa 4.2.1 todettiin, että vain veteraanikeskustelussa on kokonaan versaalein kirjoitettuja nimimerkkejä ja niitä on kaikkiaan 13. Suuraakkosten käyttämisellä herättää huomion, mutta veteraanikeskustelussa suuraakkosilla halutaan luultavasti ilmaista myös tuohtumusta. Esimerkiksi nimimerkissä - *KONSEKSUKSESSA !??* lopun huutomerkki sekä kysymysmerkit tekevät nimimerkin sävystä jopa aggressiivisen. Muita isokirjainnimimerkkejä ovat muun muassa *HHUHUH*; *KUNNIA HEILLE* sekä *TYMPÄÄNTYNYT*. Nimimerkki valitaan perustapauksessaan vasta kommentin kirjoittamisen jälkeen, joten mikäli kommentin lopussa on käytetty versaaaleja, voidaan

ajatella niiden käytön nimimerkissä johtuvan caps lock -näppäimen käyttöön jäämisellä. Kuitenkin vain neljässä kommentin lopussa käytetään näissä versaalia. Ainakin siis yhdeksässä nimimerkissä versaalien käyttö on ollut melko varmasti tietoisin valinnan tulosta. Myös yksittäisten suuraakkosilla kirjoitettujen sanojen kaikki neljä esiintymää ovat veteraanikeskustelun nimimerkeissä. Tähän lukuun eivät siis sisälly lyhenteet. Näistä *Näin se vaan ON-* sekä *Rahat jaettava HETI:* -nimimerkkien versaalien käytön voi helposti tulkita painokkaan sävyn tavoitteluksi.

Huutomerkkejä sisältävien nimimerkkien osuus ei ole veteraanikeskustelussa suhteellisesti suurempi kuin kahdessa muussakaan keskustelussa (ks. luku 4.3.5), vaikka niiden funktion luulisi olevan melko samankaltainen kuin versaalien käytön. Sen sijaan kysymysmerkkien runsaudessa veteraanikeskustelu erottuu selvästi ruokakeskusteluista (ks. luku 4.3.5). Luvussa 4.3.5 käy ilmi, kysymysmerkkejä käytetään eniten kyseenalaistamista osoittavassa tarkoituksessa, kuten nimimerkeissä *Oikeudenmukaisesti??* tai *Perinneyhdistykset??*.

Sen sijaan veteraanikeskustelun ja ruokakeskustelujen nimimerkkien imperatiivisuudessa ei ole juurikaan eroa. Veteraanikeskustelussa 20 nimimerkkiä, eli kuusi prosenttia nimimerkeistä, on imperatiivisia, kuten *helpottakaa jo; respect veterans* ja *Älä nyt valehtele*. Olen käsitellyt imperatiivisuutta tässä väljästi, funktionaaliseen imperatiivisuuteen perustuen, enkä niinkään kieliopillisten merkitsijöiden perusteella. Tällöin myös nimimerkit *ei centtiäkään enää* (K3) tai *jo riittää* (K3) olisivat imperatiivisia. Ruokakeskusteluissa käskymuotoisia nimimerkkejä on yhteensä kahdeksan, mikä on neljä prosenttia niiden nimimerkeistä. Ero ei ole suuri ja mahtuu virhemarginaaliin. Käskyissä on kuitenkin pääosin keskustelujen alkuasetelman tuomia eroja kohteen valinnassa. Kun ruokakeskustelujen kaikki käskyt on kohdistettu yksikön toiselle persoonalle tai keskustelun sisäiselle yhteisölle, ehkä *irti rahan vallasta* -nimimerkkiä (K2) lukuun ottamatta, veteraanikeskustelussa on näiden lisäksi myös jollekin kolmannelle, keskustelun ulkopuoliselle taholle esitettyjä vetoamuksia, kuten *ei enää rahaa..* tai *rahat jakoon ja heti*.

Kaikkiaan veteraanikeskustelun kieli nimimerkeissä on rohkeampaa. Esimerkiksi jouluruokakeskustelun nimimerkistöä ei löydy ollenkaan alatyylisiä tai kiroilua lukuun ottamatta *Pilkunnussian*-nimimerkkiä, joka on kommentin aloittava sana ja täydentyy varsinaisessa tekstikentässä sanoilla "piparkakkutaikina ohje". Tämä on yllättävää

siihenkin nähden, että useat keskustelijat ovat olleet verrattain provosoituneita *ei nyt muuta* -kirjoittajan oikeinkirjoitusta korjaavista kommentteista (ks. luku 5.2.1). Perunalaatikkokeskustelussa alatyylisiä nimimerkkejä on runsaasti, mutta tähän on yksiselitteisenä syynä provosoijan valitsema nimimerkkityyli (ks. luku 5.4). Tämän kommentoijan nimimerkkejä lukuun ottamatta perunalaatikkokeskustelu ei ole alatyylisyyksiä tai kiroilua nimimerkin *paska-pate* lisäksi. Veteraanikeskustelussa sen sijaan kommentoijat ovat käyttäneet melko provosoivaakin kieltä, kuten nimimerkeissä *eritteenputsaaja*, *Rahat nussittu*, *Suurta k*setusta!* tai *Veteraanin iltapano*.

5.4 Provosoijien nimimerkit

Verkkokeskustelijan keskeisiä tavoitteita on huomioiduksi tuleminen. Huomiota saa esimerkiksi toistolla, liioittelulla ja provokaatiolla. (Arpo 2005, 81.) Jos huomioiduksi tulemisen tavoite ylikorostuu, keskustelija voidaan leimata tahalliseksi provosoijaksi. Tämä arkisemmin trollauksena tunnettu verkkoprovosointi on ärsytysviestien lähettämistä internetin keskustelupalstoilla ja muissa palveluissa, ja sen tarkoitus on häiriköinti ja reaktioiden tuottaminen eikä niinkään keskusteluun osallistuminen (Tietotekniikan termitalkoot 2012). Tässä luvussa tarkastelen näiden provosointimielessä kirjoitettujen kommenttien nimimerkkejä.

Imelletty perunalaatikko -ketjussa on runsaasti pilailumielessä kirjoitettuja kommentteja. Näissä viesteissä ei anneta toimivia vinkkejä perunalaatikon imellyttämiseen, vaan niiden sisältö on seksuaalisviitteistä ja humoristiseksi tarkoitettua. Oletettavaa on, että tähän leikilliseen kirjoitteluun osallistuu vain yksi tai korkeintaan muutamia keskustelijoita. Tämä voidaan päätellä viestien sisällöstä, tyylistä sekä kirjoitusajankohdasta, joka jakautuu tasaisesti 21.12.2014 muutamalle yön tunnille. Olen päätenyt pitämään näitä viestejä yhden ihmisen kirjoittamina, joten viitataan provosoijaan yksikössä. Pyrin todistamaan päättelyni myöhemmin tässä luvussa. Mikäli provosoivien viestien takana on vain yksi kirjoittaja, on viestittelyssä selvästi kyse verkon mahdollistamasta identiteettileikistä (ks. luku 2.3), sillä kommentteja on kirjoitettu esiintyen molemmilla sukupuolilla (esimerkiksi *Kerttu Juolava* sekä *Hetero-Jorma*) ja useiden ikäluokkien edustajana (esimerkiksi *muho ilkku 88*, *Pilo illeri 77* ja erään kommentin allekirjoitus *T. muori 78*).

Perunalaatikkokeskustelun provosoijan nimimerkit ovat enimmäkseen kaksiosaisia ja jaettavissa karkeasti kahteen luokkaan: sananmuunnokset ja pseudosananmuunnokset, kuten *Kuumainen killi* tai *Kustalli jirki*, sekä roolimaiset, henkilönnimen sisältävät nimimerkit, kuten *Kerttu Juolava* tai *Pastori Peruna*. Sananmuunnoksia on 8, roolinimiä 13 ja muita 4. Kuten luvussa 4.5.1 käy ilmi, sananmuunnokset ovat usein vaillinaisia. Näitä vaillinaisia sananmuunnoksia on myös runsaasti itse kommenteissa. Muutamassa kommentissa jatketaan samaa sananmuunnostyyliä, mutta nimimerkit itse eivät ole sananmuunnoksia. Aihepiiri tosin on niissäkin alatyylisiä, kuten nimimerkeissä *Hetero-Jorma* ja *Lunatic-Pierru*. Nämä sananmuunnokset ovat vahvin viite siihen, että kirjoittaja provosoivien kommenttien takana on sama. Kyseenalaista on, kuinka tahallisesti kehnot sananmuunnokset on tehty. On mahdollista, että kirjoittaja on suunnitellut sananmuunnoksista virheellisiä aivan tahallisestikin vain pyrkimyksensä ärsyttää muita keskustelijoita.

Perunalaatikkokeskustelun ensimmäinen sananmuunnoksen sisältävä pilailuviesti on nimimerkin *Keisari Augusti*. Tätä ennen ketjusta on tosin poistettu useita kommentteja, joten saattaa arvailla, oliko niiden kieli liian suoraa keskusteluun, ja tässäkö on syy myöhempien viestien sananmuunnostyyliin.

- (57) *Keisari Augusti*: Kuhmalahdella jytää, Hyvä Pojat, tomoilkaa hoisanne! K1
(58) *Kuhtava milli*: Sulatan aivoni mikrossa. Siitä saa koko porukka hirvisoppaa. K1
(59) *Ullo pikku*: Muikko sanaa? Vaimoni vani pierasta viime jouluna salaa saunassa. K1
(60) *Kuumainen killi*: Mielestäni korppujauho pitää aina olla prosessissa mukana. Eli soseuta korppujauho ihorasvaseokseen jossa kosteusvoidetta ja rasvaista perusvoidetta suhteessa 2:4. Sitten lättää se paimosi villuun ja aloita miehen työ! K1

Esimerkissä 57 *Keisari Augusti* kirjoittaa "tomoilkaa hoisanne", joka kääntyy sananmuunnoksena muotoon 'homoilkaa(a) toisanne'. Sananmuunnos kääntyy siis kielenvastaiseen muotoon. Alun perin viestin tarkoitus on ollut kaikei ehdottaa 'homoilkaa toisianne', mutta sekin on muotona melko kankea. Viesti ei motivoitu myöskään millään tavoin sitä ympäröivästä keskustelusta. Nimimerkin *Kuhtava milli* kommentti esimerkissä 58 taas ei sisällä sananmuunnostyyliä. Ainoastaan nimimerkki kääntyy muunnoksen jälkeen muotoon 'mihtava kulli'. Kommentin sisältö voidaan jopa katsoa keskusteluun liittyväksi, sillä sen aiheena on ruoka, tosin ihmisaivoista keitetty hirvisoppa. Se ei siis anna ohjeita perunalaatikon tekemiseen, ja sisältökin on absurdi,

joten esimerkin 58 kommenttikin on tulkittava provosoijan kirjoittamaksi. Esimerkissä 59 taas sekä nimimerkissä *Ullo pikku* että kommentissa on sanamuunnoksia. Nimimerkki kääntyy sanamuunnoksen jälkeen muotoon 'pillo ukku' (vrt. 'pillu-ukko') ja kommentin "Muikko sanaa?" kääntyy muotoon 'saikko munaa' sekä "vani pierasta" muotoon 'pani vierasta'. Kommentissa, toisin kuin nimimerkissä, sanamuunnokset on siis rakennettu onnistuneesti. Provosoija on ottanut kantaa myös varsinaiseen keskustelunaiheeseen, mikä käy ilmi esimerkistä 60, mutta tässäkin viestin sisältö on leikillinen. Provosoija, nyt nimimerkillä *Kuumainen killi* ('kiimainen kulli'), kehottaa muun muassa sekoittamaan korppujauhoja ihorasvaseokseen perunalaatikkaa tehdessä.

Suomenkieliset nimimerkit ovat aineistossani selvästi yleisempiä kuin muunkieliset (ks. luku 4.3.2). Perunalaatikkokeskustelun provosoijan nimimerkeissä muun kuin suomenkieliset nimielementit kuitenkin selvästi korostuvat. Keskustelun kymmenestä muun kuin suomenkielisen nimimerkin valinneista vain kaksi, *intesonokonuuka* sekä *hugotheboss*, kommentoi keskustelun varsinaista aihetta. Loput nimimerkit ovat mukana keskustelussa humoristisilla kommentteilla. Muunkielisyyskin näyttää siis olevan yhden yksilön suosima tapa. Samoin provosoijan nimimerkit on kirjoitettu huolellisesti isoilla alkukirjaimilla lukuun ottamatta *muho ilkku 88* -nimimerkkiä. Osaltaan tämäkin vahvistaa sitä kuvaa, että nimimerkkien takana on ollut yksi kirjoittaja, sillä kaikkiaan Suomi24:n kommentoijat valitsivat nimimerkin alkuun harvemmin ison kirjaimen kuin pienen (ks. luku 4.2.1). Vielä yksi todiste näiden kommenttien kirjoittajan samuudesta on tapa lisätä kommenttien loppuun loppu-tervehdyksiä. Se on muutoin hyvin harvinaista aineistoni kommentteille (ks. luku 5.5).

Provosoijalle nimimerkki on yksi väline muiden keskustelijoiden huomion herättämiseen ja ärsyttämiseen. Kaikkiaan perunalaatikkokeskustelun provosoijan käyttämät nimimerkit ovat huomiota herättäviä: alatyylisiä (esim. *Kuumainen killi*), näyttäviä ja yksilöllisiä (esim. *LolitaPop*) tai ne suosivat muiden käyttäjien kaihtamia elementtejä (esim. huutomerkkiä tai vieraskielisyyttä, kuten nimimerkissä *Give it to me!*). Jouluruokakeskustelussa taas esiintyy nimimerkki, joka kerää huomiota norminvastaisella kirjoitusasullaan.

(61) *Neito perho*: Meillä on jotai perinteista ja jotain uutta!!! Kaikkee herkkuu jota voi pöytaan saada !!! – –

Jauheliha pihviä

Parveke lasi silliä

Tavallista siiliä

Uuni porkkanaa

Mausteita K2

Esimerkistä 61 käy ilmi, että kommentoija *Neito perho* ilmeisesti pilailee perinteisten jouluruokien listauksia laatineiden kustannuksella. Provosoija on valinnut kommenttiinsa sekä nimimerkkiinsä helposti keskustelua herättäviä yhdyssanavirheitä.

Nimimerkki *ei nyt muuta* on jouluruokakeskustelun provokaattori, joka esiintyy ilmeisesti neljässä kommentissa (ks. myös luku 5.2.1).

(62) *ei nyt muuta*: Ennen pilkkua ja pistettä ei tule välilyöntiä. Ei näin , vaan näin, eikä näin . vaan näin. K2

(63) *ei nyt muuta*: On erittäin tärkeätä osata kommunikoida oikein, tuollainen töksähtelevä kirjoitustyyli herättää lieviä epäilyjä kirjoittajan henkisestä tasosta ja sitä kautta kommenttien tarpeellisuuteen. K2

(64) *ei nyt muuta*: Ja taas tuli paha virhe, "joo, Ja", huomaitkos itse. Pilkun jälkeen pienellä kirjaimella, siis näin, "joo, ja". K2

(65) *ei nyt muuta*: Onhan tänne siunaantunut enemmän henkisesti matalasta profiilista kärsiviä.

Olisi varmaan syytä pitää kunnollinen kurssi ennenkuin ilmaantuu palstalle mielipiteitään kirjallisesti julkaisemaan. K2

Esimerkeissä 62–65 *ei nyt muuta* esittää huomioita erityisesti muiden keskustelijoiden kirjoitustyylistä ja oikeinkirjoituksesta. Provokaattori kommentoi muun muassa muiden kirjoittajien lyöntivirheitä, kuten esimerkeissä 62 ja 64, sekä moittii "töksäyttelevää tyyliä" ja yhdistää sen epäilyihin kirjoittajan "henkisestä tasosta" esimerkissä 63. Esimerkissä 65 nimimerkki *ei nyt muuta* kertoo vastaanottamansa negatiivisen palautteen johtuvan siitä, että keskustelijoissa on "henkisesti matalasta profiilista kärsiviä". Itse nimimerkki *ei nyt muuta* on kuitenkin melko neutraali ja muistuttaa aika lailla Suomi24:n keskustelun nimimerkkiä perustapauksessaan: se on pienellä alkukirjaimella alkava moniosainen lauseke, joka liittyy jollain tapaa keskusteluun tai keskustelutapahtumaan (ks. luku 4). Tärkeää provosoijalle onkin ollut käyttää tätä samaa nimimerkkiä jokaisessa kommentissaan ja tulla näin tunnistetuksi samaksi kirjoittajaksi. Kuten luvussa 4.1 mainitsin, samat nimimerkit esiintyvät uudestaan todella harvoin siinäkin tapauksessa, että sama kommentoija kirjoittaisi useamman

viestin. Oman lisänsä asiaan tuo tietenkin se, että nimimerkin *ei nyt muuta* appellatiivinen sisältö antaa ymmärtää, ettei kirjoittajalla olisi enää muuta asiaa. Provokaattori kuitenkin vastaa, kun muut keskustelijat reagoivat tämän kommentteihin. Kiinnostavaa on myös se, että oikeinkirjoitukseen puuttuva kirjoittaja ei ole kuitenkaan nähnyt tarpeelliseksi aloittaa nimimerkkiään isolla kirjaimella.

Veteraanikeskustelusta ilmeisiä provosoijia ei juuri löydy. Nimimerkki *Veteraanin iltapano* ehdottaa säätiöille kertyneillä rahoilla ostettavaksi Viagraa, jotta veteraanit pääsevät "kerran vielä pillun päälle". Tästäkään kommentista ei kukaan ole näkyvästi provosoitunut, mutta kommentti sinänsä kelpaisi provosoinniksi. Nimimerkki on alatyylinen, kuten huomiota herättävälle provokaattorille sopii, mutta keskustelun aiheesta inspiroitunut, toisin kuin useat muut provosointikommenteissa esiintyvät nimimerkit. Veteraanikeskustelu on toki melko kiihkeä, ja siinä vastakkaisia mielipiteitä saatetaan esittää provosoivasti, mutta harvan keskustelijan pääasiallinen tarkoitus näyttää olevan muiden keskustelijoiden ärsyttäminen tai keskustelun sivupolulle ohjaaminen. Tietysti onnistunein provokaatio on sellainen, jota ei helposti päällepäin sellaiseksi tunnista.

Kiusantekoa on myös toisen nimimerkin varastaminen ja sillä epäedullisesti esiintyminen.

(66) *tumpulako*: Lisäsin ohjeidenne mukaan perunat kokonaisena ruokaan ja paiston uunissa. K1

(67) *tumpulako*: Lisäksi muoviasiaa sulii uunissa, miksi annatte näin huonoja ohjeita? K1

(68) *ei nyt muuta*: Minä olen runk kaa va hãmå K2

Joku on ilmeisesti ottanut käyttöönsä *Imelletty perunalaatikko* -keskustelun aloittajan nimimerkin *tumpulako* esimerkeissä 66 ja 67. Keskustelun aloitusviesti on täysin asiallinen pyyntö auttaa perunalaatikon tekemisessä. Myöhemmin keskustelussa esiintyvä *tumpulako* taas syyttää kommentoijia virheellisten tietojen antamisesta. Toisin kuin esimerkkien 66 ja 67 kommentteissa esitetään, kukaan keskustelijoista ei ole kuitenkaan käskenyt käyttää perunalaatikon tekemiseen kokonaisia perunoita tai muoviasiaa, mikä viittaisi pilailumielessä liikkuvaan kirjoittajaan. Muun muassa viestien lähetyssajankohdan ja tyylin perusteella kyseessä ei ole silti perunalaatikkokeskustelun sananmuunnosnimimerkeillä esiintynyt provosoiija. Esimerkissä 68 näyttää siltä, että joku on valjastanut nimimerkin *ei nyt muuta*

käyttöönsä pilaillakseen alkuperäisen kirjoittajan kustannuksella. Kommentissa esitetään väite kirjoittajan seksuaalisesta suuntauksesta ja käytetään ortografian vastaista kieliäsuua. Perustan päättelyni esimerkin 68 varsin poikkeavaan sisältöön ja kieleen verrattuna *ei nyt muuta* -nimimerkin aiempiin kommentteihin. Ilmeisesti syynä nimimerkin varastamiseen on ollut edellä esittämäni kyseisen nimimerkin harjoittama provosointi, jossa puututaan erityisesti muiden keskustelijoiden oikeinkirjoitukseen. Joku keskustelijoista on siis halunnut kostaa provokaattorille.

Provosoijien määrä keskusteluissa olisi mahdollisesti suurempikin, ellei Suomi24:n keskusteluja moderoitaisi. Jokaisesta keskustelusta ylläpito on poistanut viestejä sopimattoman sisältönsä vuoksi. Aineistoni keräämisen jälkeen käyttöön on otettu ominaisuus, joka kertoo, mistä kohti keskustelua viestejä on poistettu. Poistetun viestin sijaan näkyy tekstipalkki, jossa lukee "Viesti on poistettu sääntöjen vastaisena". Näitä poistettuja viestejä on perunalaatikkokeskustelussa yhdeksän, jouluruokakeskustelussa seitsemän ja veteraanikeskustelussa kuusi 30.11.2015 mennessä. Perunalaatikkokeskustelussa on tässä uudemmassa tarkastelussa 116 vastausta, jouluruokakeskustelussa 103 sekä veteraanikeskustelussa 395. Teen tämän huomion siis välineellisistä syistä varsinaisen aineiston keruuni jälkeen, joten tilanne on saattanut olla alun perin erilainen. Nämä luvut antavat kuitenkin suuntaa siitä, miten yleistä tai harvinaista kommenttien poistaminen on.

Aineiston keräämiseni jälkeen olen huomannut yhden kommentin poistamisen, joka myös välillisesti johti toisen kommentin katoamiseen.

(69) *Totuuden Torvi*: Kokoomus, Keskusta ja Perussuomalaiset ovat innokkaita haalimaan rajoja sotaveteraanien nimeä kantaviin järjestöihin ja säätiöihin joista ne pikkuhiljaa ujutetaan niiden puolueiden vaalikassoihin. Sotaveteraanien järjestöt ja säätiöt ovat niin rikkaita että jäljellä olevat veteraanit ja sotainvalidit saisivat yltäkylläisen vanhuuden, mutta rahoja ei raskita käyttää, koska ne halutaan ohjata Kokoomuksen, Keskustan ja Perussuomalaisten vaalikassoihin. K3

(70) *SDP:n kassaan*: SDP:n kassaan ne rahat luistahtavat huomaamatta, eikä kukaan huutele perään, koska kyseinen instanssi nauttii poliisin ja oikeuslaitoksen suojelua. – – DEMarien yhteisöt nappavat ne huomaamatta omiin taskuihinsa, eikä kukaan huutele perään! Hölmöä kansaa kusetetaan kaikkialla ja pahin kusettaja on SDP. Tiedän asian, koska olen ollut 25 v siinä itsekin mukana! K3

Esimerkin 69 kommentti on poistettu keskustelusta. Olen siteerannut sen tässä kokonaisuudessaan. On melko kiinnostavaa, että kyseinen kommentti ei ole saanut

jäädä keskusteluketjuun. Kommentissa ei ole alatyylisyyksiä eikä oikeastaan muutakaan sääntöjen vastaista, mutta siinä kirjoitetaan, että puolueista kokoomus, keskusta ja perussuomalaiset vievät sotaveteraanijärjestöjen rahaa omiin vaalikassoihinsa. Vastaavasti taas esimerkissä 70 kerrotaan SDP:n vievän sotaveteraanien rahoja omiin taskuihinsa. Tämä kommentti on saanut jäädä keskusteluvirtaan, samoin kuin monet muut vastaavansisältöiset SDP:tä moittivat kommentit. On siis hyvin paljon kiinni moderoijasta, mikä sisältö nähdään epäasiallisena, mutta onhan poistetun kommentin nimimerkki suorastaan melko provosoiva *Totuuden Torvi*.

5.5 Nimimerkit lopputervehdyksissä

Sähköpostikeskustelussa on tapana allekirjoittaa viesti nimellä siinäkin tapauksessa, että vastaanottaja pystyisi lähettäjän osoitteesta sen päättelemään. Usein ketjumaisessakin sähköpostien vaihdossa omat viestit allekirjoitetaan, vaikka viestin lähettäjistä ei olisikaan epävarmuutta. Sähköpostit asetellaankin paljolti samoin kuin niitä edeltävä tekstilaji kirje. Kommenttiketjussa tällainen allekirjoittaminen ei ole kuitenkaan yleinen käytäntö.

Vain kahdeksan kommentoijaa on allekirjoittanut kommenttinsa, eli pannut kommentin loppuun tervehdyksen, ja käyttänyt siinä jonkinlaista nimimerkkiä. Yhtä lukuun ottamatta kaikki ovat perunalaatikkokeskustelusta. Lisäksi tällaiset tervehdykset ovat lähes aina pilailumielessä kirjoitetuista kommentteissa (ks. luku 5.4). Esimerkiksi humoristiseksi tarkoitettun viestin kirjoittaja nimimerkki *Karmea antura* (K1) on allekirjoittanut kommenttinsa tervehdyksellä "T. muori 78" ja *Lesboth and maiden*-nimimerkin (K1) lopputervehdyksenä on "T. Ulla Lisbeth".

Vakavassa mielessä keskusteluun osallistuneista kommenttinsa on allekirjoittanut vain kolme keskustelijaa. Nimimerkki *mummo ja vaari* (K1) on kiinnostavasti allekirjoittanut kommentin tervehdyksellä "t. mummo". Nimimerkillä *gyyjyy* (K1) esiintyvä kommentoija on allekirjoittanut kommenttinsa nimellä *gyyjyy*. Vain nimimerkki *viljelijän* (K1) kommentin lopussa käytetty nimimerkki on täysin sama kuin nimimerkkikenttään kirjoitettu.

(71) *jiha veteran*: Olikohan demari Tuula Haatainen joka ehdotti että ISIS- ja muille länsimaita vastaan sotaa käyville Jihad-veteraaneille pitäisi kanssa antaa veteraanioikeudet ja kuntoutusta.OI K3

Nimimerkin *jiha veteran* kommentti esimerkissä 71 päättyy kirjainyhdistelmään *Ol* ilman pistettä. Se voi mahdollisesti olla esimerkiksi nimikirjaimista koostuva allekirjoitus tai sitten viesti on niin sanotusti karannut ennen kuin sitä olisi ollut tarkoitus lähettää. Tämä tapaus on siis liian tulkinnanvarainen luettavaksi lopputervehdykseksi.

Lopputervehdyksellä voidaan luoda myös konteksti koko kommentille.

(72) *hhhhhhhhhhhhhhhhhhhhhh*: Käytännös me uidaan masseis.

Te: Rolexander Stubb, Käteinen, Mikko Savola ja NiiniSTÖ K3

Esimerkissä 72 nimimerkki *hhhhhhhhhhhhhhhhhhhhhh* on allekirjoittanut kommenttinsa tunnettujen poliitikkojen nimillä tai niiden mukaelmilla. *Rolexander Stubb* on mukaelma *Alexander Stubb* -nimestä, *Käteinen* on tunnettu väännös *Jyrki Kataisesta*. *Mikko Savola* -nimeä ei ole muunneltu, ja *NiiniSTÖ*-nimen kirjoitusasussa poikkeuksellista on vain suuraakkosten käyttö kolmessa viimeisessä kirjaimessa. *NiiniSTÖ* -nimen esikuvana saattaa olla rap-artistin nimi *Evil Stöö*.

Veteraanikeskustelussa esiintyy myös nimimerkki *TKäteinen*. . . ., joka on tulkittavissa allekirjoituksen omaiseksi, mikäli sen katsotaan koostuvan osista *T*, joka olisi lyhenne sanasta *terveisin*, ja *Käteinen*. . . .-nimiosasta, jossa esiintyisi jälleen *Katainen*-sukunimen mukaelma. Mikäli tulkinta on oikea, *TKäteinen*. . . .-nimimerkki olisi ainoa, jossa nimimerkkikenttää käytetään tämäläpäläisen lopputervehdyksen välittämiseen.

Nimimerkki ja lopputervehdys ovat siis harvoin samanlaiset. Tämäkin osaltaan kertoo siitä, miten osa kirjoittajista kohtelee nimimerkkejä eri tavoin kuin perinteisiä henkilönnimiä. Toisaalta erilliseen lopputervehdykseen on päätynyt vain muutama kirjoittaja, joten mikäli kommentoija haluaa ilmipanna jonkinlaisen henkilönnimen, on nimimerkkikenttä useimmille kirjoittajille riittävä.

6 LOPUKSI

Tässä pro gradu -tutkielmassa olen selvittänyt Suomi24:n rekisteröimättömien nimimerkkien ominaisuuksia ja käyttöä osana keskustelua. Rekisteröidyt ja rekisteröimättömät nimimerkit ovat nimimäisyyden jatkumolla varsin kaukana prototyypisistä nimestä. Tämän tarkastelun jälkeen voi todeta, että Suomi24:n rekisteröimättömät nimimerkit ovat usein melko etäällä keskimääräisestä käyttäjänimestäkin.

Rekisteröimättömät nimimerkit ovat omalakinen ryhmänsä, johon nimien rakenneanalyysien soveltaminen on vaikeaa. Päädyin erittelemään aineistoani erityisesti niiden ominaisuuksien perusteella, jotka tekevät rekisteröimättömistä nimimerkeistä erilaisia suhteessa muihin nimikategorioihin. Hylkäsin enimmäkseen rekisteröityihin käyttäjänimiin sovelletun luokittelun yksilöiviin osiin ja erottaviin lisäosiin, sillä se ei olisi ollut riittävän erottelukykyinen aineistolleni. Nimien funktionaalisuutta tarkastelevalle tutkimuksellekin rekisteröimättömät nimimerkit ovat uusi haaste, joiden tarkasteluun ei ollut valmista kaavaa.

Tulosteni perusteella keskimääräinen Suomi24:n rekisteröimättömän nimimerkki on suomenkielinen lausemainen ilmaus, joka alkaa pienellä kirjaimella, ja sen lähteenä on keskustelu. Tämä keskimääräinen nimimerkki esiintyy keskustelussa vain kerran, mutta sille yksilöintiä keskeisempi tehtävä onkin mahdollisesti toimia keskustelullisena elementtinä tai kertoa jotain kantajastaan. Näistä tärkein yksittäinen tulos kertoo rekisteröimättömien nimimerkkien ja keskustelun suhteesta. Aiempi nimimerkkitutkimus on kyllä olettanut rekisteröimättömien nimimerkkien usein liittyvän keskusteluun, mutta vasta tutkielmani osoittaa, kuinka vahva yhteys keskustelun ja nimimerkkien välillä on todella olemassa. Yli puolet aineistoni nimimerkeistä liittyy jollain tavalla keskusteluun, joten se on itsestään selvästi merkittävin lähde nimimerkkejä luotaessa.

Voiko rekisteröimättömiä nimimerkkejä pitää tutkielmani tulosten perusteella niminä? Nimimerkkien ja käyttäjänimienkin nimisyys on usein kyseenalaistettu niiden ulkomuodon vuoksi. Muoto ei kuitenkaan lähtökohtaisesti voi määritellä ilmauksen nimisyyttä. Hyvin epätyypillinenkin nimi on nimi, mikäli se yksilöi tarkoitteen ja on

vakiintunut käyttöön. Suomi24:n rekisteröimättömien nimimerkkien voi ainakin joissain tilanteissa katsoa yksilöivän käyttäjänsä. Kommentoijat saattavat esimerkiksi viitata muiden kirjoittajien nimimerkkeihin yksilöidessään. Tietenkään mikään ei varmista nimimerkin ja sen ensisijaisen tarkoitteen, eli keskustelua kommentoivan henkilön, samuutta eri esiintymiskerroilla. Näyttää kuitenkin siltä, että vain hyvin harvoin eri käyttäjät valitsevat saman nimimerkin. Toisaalta on todettava, ettei samakaan kommentoija valitse käyttämäänsä nimimerkkiä uudelleen kovinkaan usein. Tämä liittyy nimisyyden toiseen puoleen eli vakiintuneisuuteen. On totta, että Suomi24:n rekisteröimätön nimimerkki vakiintuu yleiseen käyttöön hyvin epätodennäköisesti. Suuri enemmistö nimimerkeistä esiintyy vain kerran yhdessä ainoassa keskustelussa. Mahdollisesti pienellä joukolla keskustelussa esiintyvistä nimimerkeistä on käyttöä keskustelun ulkopuolellakin, kenties jossain muussa verkkoyhteisössä. Tällaisia nimimerkkejä on mielestäni perusteltua pitää niminä myös keskustelussa, jossa ne esiintyisivät vain kerran.

Ei kuitenkaan ole täysin mahdotonta pitää yhdessä keskustelussa muutaman kerran tai mahdollisesti vain kerrankin esiintyviä nimimerkkejä niminä. Rekisteröimättömiä nimimerkkejä voisi verrata käyttäjänimeen, jota sen omistaja käyttäisi yhdessä keskustelussa vain yhden ainoan kerran. Tämän jälkeen käyttäjä poistaisi tilinsä, ja nimimerkki olisi vapaasti kenen tahansa valittavissa. Nimimerkillä on kuitenkin hyvin selvä tarkoite, ja se on yksilöinyt käyttäjänsä. Jollain tavalla se on ollut kohteensa vakiintunut nimi. Kysymys kuuluu, voiko ilmauksella kerran ollut nimisyys kadota. Nimimerkkien nimisyyden ongelma liittyy siis tarkoitteen abstraktisuuteen. Vaikka rekisteröimättömän nimimerkin tarkoite ei ole kovinkaan konkreettinen, nimimerkki kuitenkin nimeää kenties vain yhdesti esiintyvän kirjoittajaroolin ja yksilöi sen edes teoreettisella tasolla. Näin ajateltuna nimimerkki olisi lyhytaikainen nimi mutta nimi yhtä kaikki.

Mikäli nimenantaja on nimimerkkiä valitessaan pitänyt sitä nimenä, olisi kyseenalaista väittää sen olevan jotain muuta. Tätä nimenantajan kokemaa nimisyyttä ei tietenkään ulkopuolinen voi päätellä. Sen sijaan aineistossani on nimimerkkejä, joista melko itsestään selvästi välittyy, ettei antaja ole kokenut niitä nimimäisinä. Tähän ryhmään kuuluvat nimimerkit, jotka sisältävät kommentin ensi sanan tai sanoja. Nämä nimimerkit eivät muodosta yksin itsenäistä kokonaisuutta. Jos kuitenkin teoreettisesti

kommentoija päättäisi käyttää tällaista nimimerkkiä uudelleen tullakseen tunnistetuksi, se olisi jo itsenäinen kokonaisuus, ja sitäkin olisi mahdollista pitää nimenä.

Vielä yhden näkökulman nimimerkkien nimisyyteen tuo niiden asema nimi yhteisössä. Nimimerkin kantaja ei välttämättä ole nimimerkkiä valitessaan ajatellut antavansa itselleen nimeä. Keskustelussa saattaa silti olla osallistujia, jotka pitävät nimimerkkejä niminä – myös niitä, joita kantaja itse ei sellaiseksi koe. Tässä tapauksessa voisi ajatella, että samakin nimimerkki sekä on että ei ole nimi. Mikäli taas nimimerkin antaja tai nimi yhteisön yksikään jäsen ei pidä kyseistä nimimerkkiä nimenä, ei ole syytä pitää sitä nimenä myöskään tutkimuksessa.

Nimimerkkien ja käyttäjänimien horjumiseen nimikategorioina liittyy luultavasti se, että nimimerkkisysteemit ovat nimijärjestelmiksi hyvin avoimia. Ehkä nimimerkeistä tulee nimiä todella vasta sitten, kun myös järjestelmälle on enemmän kirjoitettuja ja kirjoittamattomia normeja. Toistaiseksi on siis tyydyttävä vastaukseen, että nimimerkit ovat ja eivät ole nimiä.

Nimimerkkien nimisyyttä olisi tietenkin kiinnostava tutkia nimi yhteisön näkökulmasta haastattelemalla Suomi24:n käyttäjiä. Mahdollisen jatkotutkimuksen aiheen tarjoaa myös Suomi24:n nimimerkki uudistus. Aineistoni on kerätty juuri ennen tätä uudistusta. Kaikkiaan aineistoni 523 erilaisesta nimimerkistä mahdollisia nykystandardein olisi enää 208. Olisikin mielenkiintoista nähdä, minkälaisiksi rekisteröimättömät nimimerkit ovat muuttuneet uuden nimimerkkisysteemin myötä. Toisekseen Suomi24:n arkistot ulottuvat kauas, jopa kymmenen vuoden taa, joten näitä vanhoja keskusteluja tutkimalla voisi perehtyä verrattain varhaisiin verkkokeskustelun nimimerkkikerrostumiin. Nämä arkistot kertoisivat kenties nimimerkkityyppien synnystä sekä kehityksestä ja mahdollisesti jo käytöstä jääneistä nimimerkkimalleistakin.

LÄHTEET

Aineslähteet

Suomi24, keskustelu. Seuraavissa keskusteluketjuissa käytetyt nimimerkit:

K1 = Imelletty perunalaatikko. [Viitattu 17.1.2015.] Saatavissa: <http://keskustelu.suomi24.fi/node/13102188>.

K2 = Perinteinen suomalainen jouluruoka. [Viitattu 17.1.2015.] Saatavissa: <http://keskustelu.suomi24.fi/node/13106451>.

K3 = MIHIN MENEE SOTAVETERAANIEN RAHAT? [Viitattu 22.12.2014.] Saatavissa: <http://keskustelu.suomi24.fi/node/13059678>.

Lähdekirjallisuus

Aapeli, opas vanhemmille. [Verkkopalvelu.] Namida Diamond Factory Ltd., Helsinki, Oulu, Tampere. [Viitattu 15.9.2015.] Saatavissa: <http://www.aapeli.com/help/parents/>.

Ainiala, Terhi 1997: *Muuttuva paikannimistö*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 667. SKS, Helsinki.

Ainiala, Terhi 2003: Kaupunkinimistön tutkimuksen perusteet. *Virittäjä* 107, s. 207–225. [Verkkolehti.] Kotikielen Seura, Helsinki. [Viitattu 27.1.2015.] Saatavissa: <http://elektra.helsinki.fi.ezproxy.utu.fi:2048/se/v/0042-6806/107/2/kaupunki.pdf>.

Ainiala, Terhi – Saarelma, Minna – Sjöblom, Paula 2008: *Nimistöntutkimuksen perusteet*. Tietolipas 221. SKS, Helsinki.

Alford, Richard D. 1988: *Naming and Identity: A Cross-Cultural Study of Personal Naming Practices*. HRAF Press, New Haven, Connecticut.

Aller Media Oy, Suomi24:n tavoitavuus ja profiili. [Verkkosivusto.] Aller Media Oy, Helsinki. [Viitattu 27.1.2016.] Saatavissa: http://www.aller.fi/wp-content/uploads/2016/01/Suomi24-Tuotekortti-1_2016.pdf.

Arpo, Robert 2005: *Internetin keskustelukulttuurit. Tutkimus internet-keskusteluryhmien viesteissä rakentuvista puhetavoista, tulkinnosta ja tulkinnan kehyksistä kommunikaatioyhteiskunnassa*. Joensuun yliopiston humanistisia julkaisuja 39. Joensuun yliopisto, Joensuu.

Bertills, Yvonne 2003: Kaunokirjallisuus ja henkilönnimet. *Virittäjä* 107, s. 393–397. [Verkkolehti.] Kotikielen Seura, Helsinki. [Viitattu 27.1.2015.] Saatavissa: <http://elektra.helsinki.fi.ezproxy.utu.fi:2048/se/v/0042-6806/107/3/kaunokir.pdf>.

Donath, Judith S. 1999: Identity and deception in the virtual community. *Communities in Cyberspace*, p. 29–59. Ed. by Marc A. Smith and Peter Kollock. Routledge, London.

Haataja, Rauli – Perttula, Juha 2004: Asiantuntijuuden tuottaminen nuorten Internet-keskustelualueella. *Psykologia* 39, 4. [Verkkolehti.] Suomen psykologinen seura, Helsinki. [Viitattu 25.1.2015.] Saatavissa: <http://elektra.helsinki.fi.ezproxy.utu.fi:2048/se/p/0355-1067/39/5/asiantun.pdf>.

Hakala, Salli – Vesa, Juho 2013: Verkkokeskustelut ja sisällön erittely. *Otteita verkosta. Verkon ja sosiaalisen median tutkimusmenetelmät*, s. 216–244. Toim. Salla-Maaria Laaksonen, Janne Matikainen ja Minttu Tikka. Vastapaino, Tampere.

Halliday, M. A. K. 2004: *An Introduction to Functional Grammar*. Revised by Christian M. I. M. Matthiessen. Third Edition. Hodder Education, part of Hachette Livre Uk, 338 Euston Road, London NW1 3BH.

Heinonen, Risto 2001: *Digitaalinen minä*. Silta. Edita Oyj, Helsinki.

Heinonen, Ulla 2008: *Sähköinen yhteisöllisyys. Kokemuksia vapaa-ajan, työn ja koulutuksen yhteisöistä verkossa*. Kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen laitoksen julkaisuja XIV. Turun yliopisto, Pori.

Hämäläinen, Lasse 2011: *"Nimi on King Pelle": käyttäjien nimet verkkopeliyhteisö Aapelissa*. Kandidaatintutkielma. Helsingin yliopisto, Helsinki.

——— 2012a: *_AreX_ ja HYMYMIELI – Verkkoyhteisöjen käyttäjänimet*. *Kielikello* 4/2012. [Verkkolehti.] Kotimaisten kielten keskus, Helsinki. [Viitattu 26.1.2015.] Saatavissa: <http://www.kielikello.fi/index.php?mid=2&pid=11&aid=2543>.

——— 2012b: *Rekisteröityneiden käyttäjien nimet verkkopeliyhteisö Aapelissa*. Pro gradu -tutkielma. [Verkkojulkaisu.] Helsingin yliopisto, Helsinki. [Viitattu 15.5.2015.] Saatavissa: <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/34197/rekister.pdf?sequence=1>.

——— 2013: User Names in the Online Gaming Community Playforia. *Names in the Economy: Cultural Prospects*, p. 214–229. Ed. by Paula Sjöblom, Terhi Ainiala and Ulla Hakala. Cambridge Scholars Publishing, Newcastle upon Tyne.

ISK = Hakulinen, Auli – Vilkuna, Maria – Korhonen, Riitta – Koivisto, Vesa – Heinonen, Tarja Riitta – Alho, Irja 2004: *Iso suomen kielioppi*. SKST 950. SKS, Helsinki.

Kielitoimiston sanakirja. 2016. [Verkkojulkaisu.] Kotimaisten kielten keskus, Helsinki. [Viitattu 18.4.2016.] Saatavissa: <http://www.kielitoimistonsanakirja.fi>.

Kiviniemi, Eero 1982: *Rakkaan lapsen monet nimet. Suomalaisten etunimet ja nimervalinta*. Weilin+Göös, Espoo.

——— 2006: *Suomalaisten etunimet*. SKST 1103. SKS, Helsinki.

Korkea-aho, Johanna 2013: *Savon sonni ja vikaville: Minän representointi talous- ja hoitoalan verkkokeskustelupalstojen nimimerkeissä*. Pro gradu -tutkielma.

[Verkkojulkaisu.] Jyväskylän yliopisto, Jyväskylä. [Viitattu 18.3.2016.] Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:ju-201306172000>.

Kotilainen, Sofia 2008: *Suvun nimissä. Nimenannon käytännöt Sisä-Suomessa 1700-luvun alusta 1950-luvulle*. Bibliotheca Historica 120. SKS, Helsinki.

Kytölä, Samu 2013: *Multilingual Language Use and Metapragmatic Reflexivity in Finnish Internet Football Forums. A Study in the Sociolinguistics of Globalization*. Jyväskylä Studies in Humanities 200. University of Jyväskylä, Jyväskylä.

Laaksonen, Salla-Maaria – Matikainen, Janne 2013: Tutkimuskohteena vuorovaikutus ja keskustelu verkossa. *Otteita verkosta. Verkon ja sosiaalisen median tutkimusmenetelmät*, s. 193–215. Toim. Salla-Maaria Laaksonen, Janne Matikainen ja Minttu Tikka. Vastapaino, Tampere.

Laaksonen, Salla-Maaria – Matikainen, Janne – Tikka, Minttu 2013: Tutkimusotteita verkosta. *Otteita verkosta. Verkon ja sosiaalisen median tutkimusmenetelmät*, s. 9–33. Toim. Salla-Maaria Laaksonen, Janne Matikainen ja Minttu Tikka. Vastapaino, Tampere.

Lakaw, Alexander 2006: *Hiding behind nicknames: A linguistic study of anonymity in IRC chatrooms*. Opinnäytetyö. [Verkkojulkaisu.] Växjö University, Faculty of Humanities and Social Sciences, School of Humanities. [Viitattu 18.3.2016.] Saatavissa: <http://lnu.diva-portal.org/smash/get/diva2:206935/FULLTEXT01.pdf>.

Lauhakangas, Outi 2015: *Svengaa kuin hirvi. Sanontojen kootut selitykset*. Kirjokansi 78. SKS, Helsinki.

Laukkanen, Marjo 2007: *Sähköinen seksuaalisuus. Tutkimus tyttödestä nettikeskusteluissa*. Acta Universitatis Lapponiensis 114. Lapland University Press, Lapin yliopistokustannus, Rovaniemi.

Matikainen, Janne 2006a: Identiteetti verkossa – yhteisöllisen vuorovaikutuksen näkökulmia. *Psykologia* 2/2006, s. 112–122. [Verkkojulkaisu.] Suomen Psykologinen Seura, Helsinki. [Viitattu 24.3.2016.] Saatavissa: <http://elektra.helsinki.fi/se/p/0355-1067/41/2/identite.pdf>.

——— 2006b: Vuorovaikutus ja sosiaalisuus verkossa. *Verkkoviestintäkirja*, s. 177–195. Toim. Pekka Aula, Janne Matikainen ja Mikko Villi. Palmenia-sarja. Yliopistopaino Kustannus, Helsinki.

——— 2009: *Sosiaalisen ja perinteisen median rajalla*. Viestinnän laitoksen tutkimusraportteja 3/2009. Viestinnän tutkimuskeskus CRC, Helsingin yliopisto, Helsinki.

Matsi, Jaana 2009: *Bailusmurffi, Keinotekoinen, Lapislazuli ja kumppanit: Internetin keskusteluryhmien käyttäjien peitenimet eli nikit, niiden valintaperusteet ja käyttö*. Kandidaatintutkielma. Helsingin yliopisto, Helsinki.

——— 2012: *"Nicki on nettinimi": nettinimimerkkien eli nikkien muodostaminen ja käyttö*. Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto, Helsinki.

Muikku-Werner, Pirkko 2009: *Tositarkoituksella. Näkökulmia kontakti-ilmoituksiin*. Suomi 195. SKS, Helsinki.

Nicolaisen, W. F. H. 1974: Names as Verbal Icons. *Names* 22, p. 104–110. [Verkkolehti.] Maney Publishing, Leeds, London, Philadelphia. [Viitattu 7.1.2016.] Saatavissa: <http://www.maneyonline.com.ezproxy.utu.fi:2048/doi/pdfplus/10.1179/nam.1974.22.3.104>.

Nimilaki 9.8.1985/694, 32 b §. [Verkkoversio.] [Viitattu 17.9.2015.] Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1985/19850694>.

Närhi, Eeva Maria 1996: *Suomalaista sukunimikäytäntöä*. Kielenkäytön oppaita 1. Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, Edita, Helsinki.

Paajanen, Ilona 2013: Kuka syö Manun illallisen? *Kielikello* 2/2013. [Verkkolehti.] Kotimaisten kielten keskus, Helsinki. [Viitattu 16.11.2015.] Saatavissa: <http://www.kielikello.fi/index.php?mid=2&pid=11&aid=2616>.

Paasonen, Susanna 2006: Identiteetti internetissä. *Sukupuolishow. Johdatus feministiseen mediatutkimukseen*, s. 149–167. Toim. Anna Mäkelä, Liina Puustinen ja Iris Ruoho. Gaudeamus, Helsinki.

——— 2014: Tutkija Suomi24:n suosioista: "Ei haeta vain hyvää fiilistä". *Karjalainen* 25.11.2014. [Verkkolehti.] Sanomalehti Karjalainen Oy, Joensuu. [Viitattu 26.1.2015.] Saatavissa: <http://www.karjalainen.fi/uutiset/uutis-alueet/kotimaa/item/61691-tutkija-suomi24n-suosioista-ei-haeta-vain-hyvaa-fiilista>.

Paikkala, Sirkka 2001: Paikannimet kulttuuriperintönä. *Nimien maailmasta*, s. 176–191. Toim. Kaija Mallat, Terhi Ainiala ja Eero Kiviniemi. *Kieli* 14. Helsingin yliopiston suomen kielen laitos, Helsinki.

——— 2004: *Se tavallinen Virtanen. Suomalaisen sukunimikäytännön modernisoituminen 1850-luvulta vuoteen 1921*. SKST 959. SKS, Helsinki.

Partanen, Heidi 2009: Sosiaalinen eli yhteisöllinen media. *Kielikello* 3/2009. [Verkkolehti.] Kotimaisten kielten keskus, Helsinki. [Viitattu 8.10.2015.] Saatavissa: <http://www.kielikello.fi/index.php?mid=2&pid=11&aid=2039>.

Peltola, Jari 2000: Emootiot ja virtuaaliyhteisöllisyys. *Ruumis, minä ja yhteisö. Sosiaalisen konstruktionismin näkökulma*, s. 197–222. Toim. Pekka Kuusela ja Mikko Saastamoinen. Kuopion yliopiston selvityksiä E. Yhteiskuntatieteet 21. Sosiaalitieteiden laitos, Kuopion yliopisto, Kuopio.

Saarelma-Maunumaa, Minna 2001: Kaimoja ja kummin kaimoja. Samanimisyys henkilönimisysteemeissä. *Nimien maailmasta*, s. 192–213. Toim. Kaija Mallat, Terhi Ainiala ja Eero Kiviniemi. *Kieli* 14. Helsingin yliopiston suomen kielen laitos, Helsinki.

Sanoma Media Finland Oy, Vauva.fi:n profiili. [Verkkosivusto.] Sanoma Media Finland Oy, Helsinki. [Viitattu 27.4.2016.] Saatavissa: <http://media.sanoma.fi/vauva.fi>.

Sjöblom, Paula 2004: Kognitiivinen näkökulma proprien semantiikkaan. *Virittäjä* 108, s. 80–91. [Verkkolehti.] Kotikielen Seura, Helsinki. [Viitattu 28.1.2015.] Saatavissa: <http://elektra.helsinki.fi.ezproxy.utu.fi:2048/se/v/0042-6806/108/1/kognitii.pdf>.

——— 2006: *Toiminimen toimenkuva. Suomalaisen yritysnimistön rakenne ja funktiot*. SKST 1064. SKS, Helsinki.

SKS = Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

SKST = Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia.

Smith, Matthew J. – Wood, Andrew F. 2005: *Online Communication. Linking Technology, Identity, and Culture*. Second Edition. LEA's Communication Series. Routledge, Taylor & Francis Group, New York, London.

Sumiala, Johanna 2010: *Median rituaalit. Johdatus media-antropologiaan*. Vastapaino, Tampere.

Suomen murteiden sanakirja, *hyssy-sana-artikkeli*. 2016. Kotimaisten kielten keskuksen verkkojulkaisuja 30. [Verkkopalvelu.] Kotimaisten kielten keskus, Helsinki. [Viitattu 18.4.2016.] Saatavissa: http://kaino.kotus.fi/sms/?p=article&word=hyssy&sms_id=SMS_27365b7f0865ccdf8e36c5492e646b8b.

Suomi24, perustiedot. [Verkkopalvelu.] Aller Media Oy, Helsinki. [Viitattu 13.1.2015.] Saatavissa: <http://www.suomi24.fi/yhteis%C3%B6/suomi24/tiedot>.

Suomi24, rekisteröityminen (1). [Verkkopalvelu.] Aller Media Oy, Helsinki. [Viitattu 11.1.2015.] Saatavissa: https://oma.suomi24.fi/user/register?wanted_url=http://www.suomi24.fi/liity.

Suomi24, rekisteröityminen (2). [Verkkopalvelu.] Aller Media Oy, Helsinki. [Viitattu 9.10.2015.] Saatavissa: <https://oma.suomi24.fi/rekisteroidy>.

Suomi24, säännöt. [Verkkopalvelu.] Aller Media Oy, Helsinki. [Viitattu 4.1.2015.] Saatavissa: <http://www.suomi24.fi/opastus/s24/saannot/>.

Suomi24, uudistuneet säännöt. [Verkkopalvelu.] Aller Media Oy, Helsinki. [Viitattu 12.2.2015.] Saatavissa: <http://www.suomi24.fi/opastus/saannot>.

Suomi24:n kehitysversio, ylläpidon vastaukset keskusteluun *Nimimerkit ja erikoismerkit*. [Verkkopalvelu.] Aller Media Oy, Helsinki. [Viitattu 24.1.2015.] Saatavissa: <http://keskustelu.beta.suomi24.fi/t/12825471>.

Suomi24:n kehitysversio, ylläpidon vastaus keskusteluun *Rekisteröitymispakko*. [Verkkopalvelu.] Aller Media Oy, Helsinki. [Viitattu 24.1.2015.] Saatavissa: <http://keskustelu.beta.suomi24.fi/t/12826039>.

Tanskanen, Sanna-Kaisa 2007: Metapragmatic utterances in computer-mediated interaction. *Metapragmatics in Use*, p. 87–106. [Verkkopalvelu.] Ed. by Wolfram Bublitz and Axel Hübler. Pragmatics & Beyond New Series 165. John Benjamins Publishing Company, Amsterdam/Philadelphia. [Viitattu 23.11.2015.] Saatavissa:

<http://site.ebrary.com.ezproxy.utu.fi:2048/lib/uniturku/reader.action?docID=10206171&ppg=95>.

Tietotekniikan termitalkoot 2012 = Sanastokeskus TSK:n Tietotekniikan termitalkoot -projektin suositus TEPA-termipankista. [Verkkopalvelu.] Sanastokeskus TSK ry, Helsinki. [Viitattu 24.11.2015.] Saatavissa: <http://www.tsk.fi/tepa/netmot.exe?UI=figr&height=151>.

TNS, Suomen web-sivustojen viikkoluvut. [Verkkopalvelu.] TNS Gallup Oy, Espoo. [Viitattu 6.10.2015.] Saatavissa: <http://tnsmetrix.tns-gallup.fi/public/>.

Turkle, Sherry 1996: *Life on the Screen. Identity in the Age of the Internet*. Weidenfeld & Nicolson, London.

Vauva.fi-sivusto. [Verkkopalvelu.] Sanoma Media Finland Oy, Helsinki. [Viitattu 6.10.2015.] Saatavissa: <http://www.vauva.fi/>.

Vauva.fi, keskustelun alueen säännöt. [Verkkopalvelu.] Sanoma Media Finland Oy, Helsinki. [Viitattu 6.10.2015.] Saatavissa: http://www.vauva.fi/artikkeli/keskustelun_alueen_saannot?_ga=1.104569728.1251741257.1411492994.

Väestökisterikeskuksen nimipalvelu. [Verkkopalvelu.] Väestökisterikeskus, Helsinki. [Viitattu 22.1.2016.] Saatavissa: <http://verkkopalvelu.vrk.fi/Nimipalvelu>.

Wikipedia, Calculator spelling = *Wikipedia. The Free Encyclopedia*, sana-artikkeli termille *calculator spelling*. [Verkkopalvelu. Viitattu 21.3.2016.] Saatavissa: https://en.wikipedia.org/wiki/Calculator_spelling.

Zilliacus, Kurt 1997: On the function of proper names. *You name it. Perspectives on onomastic research*, p. 14–20. Ed. by Ritva Liisa Pitkänen and Kaija Mallat. *Studia Fennica Linguistica* 7. Finnish Literature Society, Helsinki.

LIITE Nimimerkkiaineisto ryhmiteltynä lähdekeskusteluittain

Imelletty perunalaatikko (K1)

19+3	ihanaajoulukaikille	Neea 29
"piive"	intesonokonuuka	paleltuneet
....	Joulun ihanuus on 1	Paras lootani
40 joulun kokemus	juutas-a,ma	paska-pate
5-18	kaikki onnistuu	Pastori Peruna
9+ 3	Karmea antura	Perinneohje
aivan turhaa	Keisari Augusti	PerinnePiika
amylaasi	Kerma-Wahto	Pernalaatikko
Apjbej	Kerttu Juolava	perunagratiini
brutus1	Kiesselemaanaa	Perunalaatikko
cappas waan	kiitos neuvoista	pidot paranee
cybs1	Kokki kolmonen	Pilo illeri 77
diipadaii	kokki kolmonen	pottu 2
Dilddo-Mamas	Kokki nelonen	Pottu1
Doktor Ziwago	kotikoekeittiö	pottuva
ei kun helpompaa	Kuhtava milli	pottuvarmari myös
Ei suolaa keitinve	Kumi illiä!	Pröööööööt
eihän teollisesti	Kustalli jirki	pyhtääläinen
einesäaliöt	Kuumainen killi	Pääkokki ja apukokki
emäntä	Lady Of The Lake	rakuuna keittäjä
Epätoivon peruna	leivät uunissa	Rauno Aromi
Fireboy	Lesboth and maiden	Se on hyvää
Give it to me!	lisää ohjetta	tattikokki
gyyjjyyl	LolitaePop	Tollo(ko?)
Hapattamalla	lukija1	tumpulako
Harjotusta vaan	Lunatic-Pierru	Ullo pikku
heiki.k	maalaisnero	Uunimuusi on eri
heikki.k	marttanen	vain kemiaa
Herodus the Yolle	masi2	Vanha Joulupukki
Hetero-Jorma	Meni väkeväksi	Vehnäjauho imeltää
hugotheboss	Minä Itse, the one	vesimummo
hyssy	muho illku 88	viljelijä
Hyvää sen olla pitää	Mullin kalkku	Voi kurja
Hämeestä...	mummo ja vaari	älytöntä
höpsöt	Mummo-54	

Perinteinen suomalainen jouluruoka (K2)

...	dslfjklkösdl	hahtua
18+6	ei nyt muuta	heh,heh
2233355666888	Emäntä	hhh.kkk
aaloilla	etsivälöytää	hus,hus siitä.
abc2	ewstgyhsd	irti rahan vallasta
aloilla	fdnlsdjfla	ja aina
ast971	floristin huomio	ja meillä kaikilla..
Cloetta...	Göl körjöttö vöi	jepjep6

jkuyndfyg
jolupukki...
jotain jäi
joulukuusi!!!
Joulumieltä
joulumuori3
Joulupizza
jouluton olen köyhä
Kiitos avusta
Kolme sukupolvea
Kunnon sapuskat....
kurre1
lad1
ldfjldjk
lkjdfjldf
lköjdlöfjlsdfj
llafjlsdafj
luovu kiireestä
mellustiina
milda

mooses2
mummo naapurimaasta
musssssssssssuuuuu
muurinkoväistin
ne, jotka eivät osaa
Neito perho
näinmeillä
odjlfjlasdfj
ogi
oispa joulu ohi!
Oleppa hyvä!!!!
Palpan pappa menu
Panhandle (alkup.)
pataa vetäjä
pehmopappa
Perinneruokia.
Perinteiden vaalia
perinteinen aatto
pikkupiika338
Pilkunnussian

piparkakkujäädyke
pklösdjla
potaatti, ei bataatti
reinorunk
ruokaperinne
sdklhklasdffl
Sekameteli
Senjoritar
Stadin Starba
syö arkiruokaa
Syö kaalia myös
Tea 28
tpoivautto hyvää jou
Wanda3
varpunen1
voi jestas
x kokki
Yksinkertainen paras
älä välitä
Ön Sörttiä

MIHIN MENE SOTAVETERAANIEN RAHAT? (K3)

- KONSEKSUKSESSA !??

.mjhuy
....
÷÷÷÷÷÷÷÷
...
10 %
12+12
19+9
24cole
39-44 hukkaan...
4+10
4+16
6+10
apina3
9+1
a.h1
ahneuttapa niinkin
aika sekavaa juttua
AlfMelmac
Ammattirikolliset
Antakaa almuja
antakee, antakee
antava saa
AntLou
apina3
Apinoita Goijataan
Arskalainen

asdasdasddsa
asdfiffccccc33333
asdfiffccccc
Asia ei sinulle kuul
Avulias Aatu
Avun saa varmasti
Avustava silmä
bella3
beobachter
der234
dfldfkdfklsdfklsdfk
diller
Edunvalvontaa..
ei centtiäkään enää
Ei enää keräyksiä33
ei enää rahaa..
ei oikein
Ei ole
ei sivari
ei välikäsille
Eikä mene!!
eivät saa mitään
eloveera
elovera
En anna
enkelikuoro1
Epäilen,että:
epärehellistä

eritteenputsaja
eryerqy
Esko24
Etkö tajua?
euro pelastetaan
FAK77
fdsg
fsdfsddfsdf
fyffee kasaan
Fyrkat menee
gdggdgd
geej
Ghgf
Gnutilla
googlemies
haljetkoon maa
Hallintomaksaa
Heli31
helpottakaa jo
henkijarahat
Henkinen sotavamma
Hermannin 1250
Herrojen
hewa
hhhhhhhhhhhhhhhhhhf
HHUHUH
hjk...
hmmmmmm3

hnhg	Kunnioittaen	Niin tehdään...
Hudson 1942	kusetusta	nykymenoa sureva
huijarijärjestö	Kuten esimerkiksi	Nyt on aika
huijarikerääjät	Kuuleman mukaan	näin se menee
huijaus vaan jatkuu	kuultua	näin se on
Härskiä keräystä !	Kyllä kansa tietää	NÄIN SE ON
hölmöille ei mittää	Kyllä näitä riittää	Näin se vaan ON
Hölmöjen höynäytystä	Kyllä sinne	näkijänä ollunna
Ihan vaan res Kers	kysyvä ei tieltä...	näkyä vaan olevan
Ihhih	Kyyninen ihminen	Oikeudenmukaisesti??
insallah	kärsimättömiä	Olen YK-"veteraani"
isoisän puolesta	Käsitteet selviksi	Olisko vielä
isosän puolesta	Käteisellä	Ollos huoleton
IsoVeli vartioi	könttäsumma	omainen l
Itseenanna	köyhätkyykkyyn	Onhan ihmeellistä
itsellisen poika evp	LaillistettuHuijaus	Onko kerrottu?
Ja enosi oli?	lainsuojaton sika	osa käytetään osa ei
Ja jälleen	lakkauttakaa se	OtetaanpaTuosta
Ja kansa äänestää	Loiset	Paljon euroja
Ja ne ovat	lopr	palkkasoturi
jaa että menee	luupin alle kaikki	Palo käy vielä
Jemmassa??	maan tavalla	pamppu123
jiha veteran	Maanpetturuus muotia	pappani sai aikoinaan
jo riittää	manulle illallinen	PasiMiinaan
jos rahaa on	marttilaari	peiliin katsomisen p
kadunmies2014	mediaan	Perinneyhdistykset??
kaik,kikat	mie6	persaukiset
kato kartasta	Mies 89	Pissit
kaukana asuva llapsi	miess2	PISTE pisteeseen.
keke5	Mihin menee	PISTE-pisteeseen.
Kenpä tietäs?	Mihin rahaa tarvitaan	pitääkö näille
Kersantti	MILJOONIA	poliitikoille:
kersantti	JEMMASSA?	Pomojen puolue SDP
kerätkää vaann	miljoonia on	PROCAPITAN
Ketkä unohtivat	minulta ei	Punisher-72
kgfdlf	MINÄ	Puujalka kopisee
kiitos veteraanit	Minä tiedän	Rahaa ja omaisuutta
kismis2	Mitkä rahat??	rahaa on
kiva tietää	Mitä ihmettä?	Rahankerääjä
kohtalonlapsi4	Mitä ihmettä??	Rahat jaettava HETI:
kohtuu kerjätessäkin	mooses2	rahat jakoon ja heti
kokeile itse	msjht	Rahat nussittu
korppi ja lutikka	muistanko oikein	rauhan kansa
Kortsuja köyhille	MULLE, MULLE JA VIEL	refdsfsd
Kotiapua veteraaneil	MulleSulleMulle	rehellisyys
Kovaa peliä.	mummi47	Rehti peli, kiitos
kriittinen3	myrtteli	Reservin vääpeli
Kuinka muuten???	Myös veteraaninpoika	respect veterans
Kuka on illan kuning	määmy	rhb
Kuka on veteraani?	Naapurikansan	ripulimakrilli
KUNNIA HEILLE	ne on kerätty	Ry=rikollisyhdistys
kunnia velka	niilo torniosta	ryöstöpuolue

ryöstöä
ryöväystä
Saatatamma
Sama täälläkin
samaa kuullut
sdfasfsaldfsf
SDPn kassaan
Se on ahneus.
Se on jämpti
Se rikollisjärjestö
seon kus,
setaveteraani
Shalom-Elohim
Siivetönveikko
sikamainen juttu
sikamaista porukkaa
sinne
sinnehän ne menee
sinä olet
sir stadilainen
Siviilin veteraani
Sodankylästä
soma anarkisti
sotamiesXXL
Sotapoika
Sotaveteraani ja pyh
Sotaveteraanin la la
sullemulle totta
SUOMEN POJAT
suomi 8
Suomi on
Suurta k*setusta!
Syrjäytynyt nuori

syyllisiä ovat
taivaan tuuliin
Tapetaan
tarve vähenee
Tarvitaan....
teeri2
tehkää vaatimus
tekoampaat
tilastojääkäri
TKäteinen. . . .
Todella tympäisee
toinen lukija
torniolainen1
Tosi on
tosi on.
tosion
Totuuden Torvi
Totuus Kunniaan !
truth
ttttttu
Tuhottu maa
Tuli virhe
Tuoretta tietoa
Turhaa jurinaa!
turhaa3
turhan valittajat
TYMPÄÄNTYNYT
tympääntynyt
typerä avaus
Typerä provo
Tytär
tytär2
Tällaiseksi tulee

tämä ongelma
täsmennystä
Tässäpä tekstiä...
Täytyikö olla
UFF huippukusetus
Vai veteraaneille
valtion vastuut
vatauksia kaipaava
VedätystenVedätys
Veteraane
veteraaneille rahat
veteraaneja moneen
veteraanien asialla
Veteraanin iltapano
Veteraanin poika
veteraanin poika
VETERAANIN TYTÄR
veteraaninpoika
vhdajko,gmrf,gt
viimenine toiveineen
Voi, voi sentään.
voit myös maksaa
Väärin
ykkä
yksi sissi
ytjköp
Älä anna latiakaan
Älä nyt valehtele
Älä valehtele...
Älä valita
öajsdöfajksd